

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

“การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก”

Disability Inclusive Development : DID

คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักงานกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
(Disability Inclusive Development : DID)

ของ

คณะกรรมการการส่งเสริม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมการ

นายมนเฑียร บุญตัน
รองประธาน
คณะกรรมการ คนที่

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์
รองประธาน
คณะกรรมการ คนที่สอง

คุณหญิงทรงสุตา ยอคมณี
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
เลขานุการคณะกรรมการ

พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์
เจริญ โฆษกคณะกรรมการ

นายแถมสิน รัตนพันธุ์
กรรมการและที่ปรึกษา

พลตรี จารึก อารีราช
การันย์ กรรมการและที่
ปรึกษา

พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่น
เริงรัมย์ กรรมการและที่
ปรึกษา

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์
โกศล กรรมการและที่
ปรึกษา

นางกาญจนารัตน์ สิวโรจน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริ
ชัย กรรมการ

พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ
กรรมการ

พลเรือเอก นริส ประทุม
สุวรรณกรรมาธิการ

นายปรีชา วัชรากัญ
กรรมาธิการ

พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม
กรรมาธิการ

พลเอก ไพชยนต์ คำตัน
เจริญ กรรมาธิการ

นายยุทธนา ทัพเจริญ
กรรมาธิการ

พลเอก ยุทธศิลป์ โดยขึ้น
งาม กรรมาธิการ

พลเอก สกล ชื่นตระกูล
กรรมาธิการ

พลเอก สรรชัย อจลานนท์
กรรมาธิการ

พลเอก อุดลยเดช อินทะ
พงษ์ กรรมาธิการ

พลเอก อรุณ สมตน์
กรรมาธิการ

พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์
กรรมาธิการ

นางสาวศิริพร ภิญโญสิริธร
ผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมาธิการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ
ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายมณฑิร บุญตัน
ประธานคณะอนุกรรมการ

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง

นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม
อนุกรรมการ

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
อนุกรรมการ
และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายรัตน์ กิจธรรม
อนุกรรมการ

นางสาววันทนี พันธ์ชาติ
อนุกรรมการ

นายวิฑูต บุนนาค
อนุกรรมการ

นางอาทิตยา นรารวัชร
อนุกรรมการ

นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล
อนุกรรมการ

นางพวงแก้ว กิจธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ

นายธีรยุทธ สุคนธวิท
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ
ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายชูศักดิ์ จันทยานนท์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล
ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายต่อพงศ์ เสลานนท์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางนุชจारी คล้ายสุวรรณ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางเบญจมา ชลธาร์นนท์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายประกาศิต ภายะสิทธิ์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางพิมพ์มา ขจรธรรม
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางวัชรารัตน์ ธีรไพบูลย์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายศุภชีพ ดิษเทศ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายสมชาย เจริญอำนาจสุข
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายสุภธรรม มงคลสวัสดิ์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙ / (ร ๖๑)

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

(Disability Inclusive Development : DID)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ ประกอบข้อ ๘๕ วรรคสอง และข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๘ (๑๐) มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บัญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายแถมสิน รัตนพันธ์	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๘. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๑๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	กรรมาธิการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมาธิการ
๑๓. พลเอก ชีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมาธิการ
๑๔. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	กรรมาธิการ

๑๕. นายปรีชา...

๑๕. นายปรีชา วัชรากัย	กรรมการ
๑๖. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	กรรมการ
๑๗. พลเอก ไพบยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๘. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๙. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๒๐. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	กรรมการ
๒๑. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	กรรมการ
๒๒. พลเอก อุดุลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๓. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๔. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา
กระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษา
เรื่องดังกล่าว ต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติ
แห่งชาติต่อไป

(ลงชื่อ) วัลลภ ตังคณานูรักษ์

(นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์)

ประธานคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สมานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก

เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สำนักกรรมการ ๓

สำนักกรรมการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการสังคมฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

พิมพ์ปญา พิมพ์

พิมพ์ปญา/จิตตินันท์ ทาน

ศิริพร ตรวจ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
(Disability Inclusive Development : DID)
ของคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ ประกอบข้อ ๘๕ วรรคสอง และข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๘ (๑๐) มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๖ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจการคนพิการ โดยเมื่อได้กระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน และศึกษาเรื่องใด ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งอนุกรรมการ คณะนี้ ประกอบด้วย

๑) นายมณฑิร บุญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔) ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕) นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม	อนุกรรมการ
๖) นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๗) นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๘) นายวิฑูต บุณนาค	อนุกรรมการ

๙) นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล	อนุกรรมการ
๑๐) นางอาทิตยา นราวรรณ	อนุกรรมการ
๑๑) นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒) นายธีรยุทธ สุขคนวิท	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑) พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒) นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓) นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔) นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕) นางนุชจारी คล้ายสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖) นางเบญจา ชลธารันนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๗) นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๘) นางพิมพ์พา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๙) นางวัชรา รั้วไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๐) นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๑) นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒) นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑.๒ ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวศิริพร ภิญโญสิริธร ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษารายละเอียดและประเด็นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙ ครั้ง ดังนี้

- (๑) การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐
- (๒) การประชุม ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐
- (๓) การประชุม ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐
- (๔) การประชุม ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
- (๕) การประชุม ครั้งที่ ๓๐/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
- (๖) การประชุม ครั้งที่ ๓๒/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐
- (๗) การประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑
- (๘) การประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑
- (๙) การประชุม ครั้งที่ ๓๒/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

๒.๒ การเชิญบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น
คณะกรรมการได้เชิญบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการกิจการคนพิการ ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๑) นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
(๒) นายสมคิด สมศรี	อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
(๓) นางสาววิจิตา รัชตะนันธิกุล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
(๔) นายบุญธาทู โสภา	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมความเสมอภาคและงานคดี
(๕) นางพัชรมณฑิลา ปิติปัญญากุล	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์
(๖) นางฤทัยรัตน์ ศรีฉันทะมิตร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ
(๗) นายพิชยะ ใหญ่แก่นทราย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานแผนงานและงบประมาณ
(๘) นางสุกัญญา บัวจันทร์	ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลคนพิการและเทคโนโลยี
(๙) นางสาวประไพศรี สุทธิกิตติวรกุล	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมศูนย์บริการคนพิการ
(๑๐) นายเฉลิมพล โยวะ	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
(๑๑) นายอนุศิษฐ์ แซ่สง	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
(๑๒) นางสาวเจนจิรา บุญสมบัติ	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
(๑๓) นายพิทักษ์ บุญฤทธิ์	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๑) นางวรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เลขาธิการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(๒) นางสาวณิชชาพร สุขเจริญ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ
(๓) นางสาววรรณศิริ พัวศิริ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
(๔) นางสาววัลยา แซ่มี	นักวิชาการคอมพิวเตอร์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(๑) นางอรวรรณ สุทธางกูร	ผู้ตรวจราชการกรม
(๒) นางสาวรวมพร ศิริรัตน์ตระกูล	ผู้อำนวยการสำนักสถิติพยากรณ์
(๓) นางไพเราะ สิมเสมอ	ผู้อำนวยการกลุ่มสถิติเพื่อติดตาม และประเมินผลนโยบายภาครัฐ ๑
(๔) นายอาจิ้น จิรชีพพัฒนา	รองผู้อำนวยการ
(๕) นางสาวสุรางค์รัตน์ จำเนียรพล	รองผู้อำนวยการ
(๖) นางจิรวรรณ มาท้วม	นักวิชาการสถิติชำนาญการ
(๗) นางโสณน้อย บุราเจริญ	นักวิชาการสถิติชำนาญการ
(๘) นางสาวนารีรัตน์ ณ นวงศ์	นักวิชาการสถิติชำนาญการ
(๙) นางจิรวรรณ มาท้วม	นักวิชาการสถิติชำนาญการ
(๑๐) นางสาวกรรณกาญจน์ การเนตร	ผู้ช่วยนักวิจัย
(๑๑) นายอภิเดช เตปิน	ผู้ช่วยนักวิจัย

สำนักนายกรัฐมนตรียุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๑) นางสาวจินนาค์กูร โรจนนันต์	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
(๒) นางสาวกานดา ชูเชิด	รักษาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนทางสังคม
(๓) นางสาววรรรณ พลิกามิน	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ และการวางแผนพัฒนาทางสังคม
(๔) นายศุภสิทธิ์ ฟองสมุทร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ พิเศษ กลุ่มงานยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุและแรงงาน สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนา ทางสังคม
(๕) นางรสวันต์ วรรณกะลัศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
(๖) นางกิ่งแก้ว เพียบพร้อม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
(๗) นางสาวปาริชาติ เป็นวงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
<u>สำนักงบประมาณ</u>	
นายสุธน เขยคำแหง	นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการพิเศษ
<u>สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย</u>	
นายสมบูรณ์ อัมภาสกิจ	ผู้ประสานงานอาวุโสฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
<u>สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน</u>	
นายเศกสรรค์ เรืองโวหาร	ที่ปรึกษาด้านการลงทุน

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ**

- (๑) นางสาววันทนี พันธ์ชาติ ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส
สถาบันเทคโนโลยีเพื่อคนพิการ
และผู้สูงอายุ
- (๒) นายสุทธิพงษ์ ธีชัยพงษ์ นักวิจัย ห้องปฏิบัติการวิจัยเทคโนโลยี
การวิเคราะห์กระบวนการเชิงคำนวณ
หน่วยวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลและการคำนวณ
นักวิจัย
- (๓) ดร.อนันต์ลดา โชติมงคล นักวิจัย

กระทรวงสาธารณสุข**สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**

- (๑) นายแพทย์การุณย์ คุณศิริานนท์ รองเลขาธิการ
- (๒) นางสาวณัฐวรรณ บุญฤทธิ์ภักดี หัวหน้างานสำนักบริหารงานทะเบียน

กระทรวงการคลัง

- นายพงศ์นคร โภชากรณ์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์
เศรษฐกิจมหภาค

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

- (๑) นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ รองเลขาธิการ
- (๒) นายภาคภูมิ แก้วเชื่อน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการ (กฎหมาย)
- (๓) นายธันววัฒน์ อุณหเลขกะ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักแผนภาพร่วม

สมาคม/มูลนิธิ**สมาคมธนาคารไทย**

- (๑) นายรณน แก้วสุทธิ ผู้อำนวยการอาวุโส
- (๒) นางสาวศรีสุภา วรรณสุศรี ผู้ประสานงาน ด้าน Financial Inclusion

สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล นายกสมาคม

สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

- (๑) นายพิทยา ศรีโกตะเพชร ผู้อำนวยการสมาคม
- (๒) นายกฤษณ์พงศ์ เตชะพลี เจ้าหน้าที่ประสานศูนย์กฎหมาย
- (๓) นางสาวธมนวรรณ เคยสนิท เจ้าหน้าที่

สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย

- (๑) นางสาววรรณระริณ มะโนเครื่อง เจ้าหน้าที่
- (๒) นายธนาชัย ทองผา เจ้าหน้าที่

สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

นายอมฤต ปุณศรี ผู้แทนสมาคม

สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย

นางพิศมัย สุวรรณรังษี

กรรมการเครือข่ายกรุงเทพมหานคร

สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย)

นายปราโมทย์ ธรรมสโรช

เลขานุการสมาคม

๒.๓ การจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น

คณะกรรมการการจัดสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ – ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

๒.๔ เดินทางไปศึกษาดูงาน

คณะกรรมการการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนี้

- (๑) ณ จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
- (๒) ณ จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๐
- (๓) ณ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๐
- (๔) ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ ๒ - ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- (๕) ณ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

๒.๕ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายนโยบายรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย บทความวิชาการ ข่าวและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- (๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- (๒) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ
- (๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

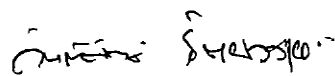
- (๔) ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- (๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)
- (๒) ข้อสังเกตเชิงสรุปต่อรายงานฉบับแรกของประเทศไทย (Concluding observations on the initial report of Thailand: COB)
- (๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- (๔) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- (๕) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการกิจการกิจการคนพิการ ได้เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ต่อคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการได้มีมติรับรองรายงานดังกล่าว โดยให้ถือว่าเป็นรายงานซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการ เพื่อให้ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกับผลการพิจารณา รวมทั้ง ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบต่อไป

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ)

เลขาธิการคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID)

คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาติดตามการขับเคลื่อนการบูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เรื่องนี้ แม้จะเป็นนามธรรม เนื่องจากสังคมไทยมักจะเข้าใจว่าประเด็นคนพิการต้องเกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือ พก. เท่านั้น แต่แท้จริงแล้วประเด็นคนพิการควรถูกผนวกเข้าไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของทุกกระทรวง ทบวง กรม กล่าวคือ ควรนำประเด็นคนพิการผนวกรวมกับนโยบาย แผนงาน และโครงการของทุกกระทรวง ทบวง กรม แต่ก็ยังไม่มีมีการขับเคลื่อนเรื่องนี้ ทั้งนี้ พก. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันให้ประเด็นคนพิการกระจายไปสู่ทุกกระทรวง ทบวง กรมให้ได้ แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ

คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการส่งแบบสำรวจไปยังทุกหน่วยงานที่รับเงินสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน รวมกว่า ๔๐๐ หน่วยงาน เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักก่อนการพิจารณางบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ผลการสำรวจดังกล่าวพบว่า มีหน่วยงานที่ไม่มีงบประมาณด้านคนพิการเลย กว่า ๕๐ หน่วยงาน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สะท้อนให้เห็นว่า ยังไม่สามารถบูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักได้ และไม่สอดคล้องกับนโยบาย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องมีกลไกที่จะทำให้องค์กรทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐเห็นว่าทุกหน่วยงานมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้ การจัดทำนโยบายเฉพาะสำหรับคนพิการภายใต้กระทรวงใด กระทรวงหนึ่ง หรือกรมใดกรมหนึ่ง จึงไม่ใช่คำตอบที่ยั่งยืน จำเป็นต้องสร้างระบบการติดตามการขับเคลื่อนการบูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ด้วยการนำประเด็นคนพิการไว้ในวาระการปฏิรูปประเทศไทยทั้ง ๑๑ ด้าน รวมทั้งต้องสร้างการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานในการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง แผนงานและโครงการของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของแผนดังกล่าว อันจะช่วยให้การขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานเกิดขึ้นได้จริงและเป็นรูปธรรม

ดังนั้น เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้เกิดการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักอย่างเป็นรูปธรรม คณะกรรมการการการสังคมฯ โดยคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. การกำหนดกฎหมาย นโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ควรต้องคำนึงถึงหลักการของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ๔ ประการ ดังนี้ (๑) การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เท่าเทียม และมีประสิทธิภาพของคนพิการและองค์กรด้านคนพิการ โดยเฉพาะองค์กรของคนพิการ (Full and Effective Participation) (๒) การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมในทุกมิติ (Accessibility) (๓) การเสริมพลังอำนาจหรือสร้างความเข้มแข็ง

ให้แก่คนพิการได้เข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพ (Empowerment / Capacity Building) และ (๔) การขจัดการเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) โดยจะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ กล่าวคือ คนพิการจะต้องมีทั้งบทบาทหน้าที่ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนากระแสหลัก ต้องมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้การขับเคลื่อนกฎหมายและนโยบายเป็นไปตามสิทธิ ความต้องการจำเป็น และเจตนารมณ์ของคนพิการซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างตามแต่ละประเภทความพิการ

๒. การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ต้องครอบคลุมถึงคนทุกกลุ่มและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการผนวกรวม ๗ เป้าหมาย ๘ เป้าประสงค์ และ ๑๑ ตัวชี้วัด ที่มีการอ้างอิงถึงคนพิการหรือความพิการโดยตรง ไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน ๓๐ ลำดับแรก ที่คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกำหนด รวมถึงควรขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) โดยอาศัยการปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติต่อรายงานฉบับแรกของประเทศไทย (Concluding observations on the initial report of Thailand : COB)

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติต่างๆ ต้องจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการหรือความพิการอย่างเป็นระบบด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๗.๑๘ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อที่ ๓๑ โดยแนะนำให้ใช้ Washington Group Short set of Questions ซึ่งเป็นระเบียบวิธีในการจำแนกข้อมูลเรื่องคนพิการหรือความพิการอย่างง่าย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลและสถิติเหล่านั้นไปกำหนดกฎหมาย นโยบาย โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ

๔. ศึกษาและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ มาตรา ๒๒ แห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่บัญญัติว่า “ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใด มีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น” มาตรา ๒๗ วรรคสามและวรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อกู้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” และมาตรา ๗๑ ที่บัญญัติว่า “ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม” รวมถึงการผนวกรวมให้คนพิการเป็นกลุ่มเป้าหมายในนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก - ข
บทที่ ๑	บทนำ
๑.๑	ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา
๑.๓	ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา
๑.๔	วิธีการพิจารณาศึกษา
๑.๕	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ ๒	สถานการณ์และการดำเนินงานด้านการผนวกรวมประเด็นคนพิการ เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
๒.๑	การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน
๒.๒	การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลักโดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน
๒.๓	การจัดทำตัวชี้วัดการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลัก
๒.๔	การดำเนินงานตามนโยบายโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ
๒.๕	การบังคับใช้พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
บทที่ ๓	ผลการพิจารณา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลัก
๓.๑	แนวทางการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
๓.๒	แนวทางการบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับ การพัฒนากระแสหลักโดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน
๓.๓	ผลสำรวจการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
๓.๔	แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ
๓.๕	กรณีศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
บทที่ ๔	บทสรุปและข้อเสนอแนะ
๔.๑	บทสรุป
๔.๒	ข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ถือเป็นอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ให้หลักประกันในสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อคนพิการอย่างเสมอภาคทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป และเป็นสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติฉบับแรก ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเน้นการขจัดอุปสรรคจากภายนอก ที่เป็นสาเหตุสำคัญของความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของคนพิการ ตลอดจนการแก้ไขความเสียเปรียบทางสังคมของคนพิการ ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติและขัดขวางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นอย่างยิ่ง โดยความยากลำบากในการดำรงชีวิตของคนพิการประเภทต่าง ๆ มิได้เกิดจากความบกพร่องของสภาพทางกาย จิตใจ พฤติกรรม หรือสติปัญญาซึ่งเป็นเพียงเหตุให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตระดับหนึ่งเท่านั้น หากแต่เกิดจากอุปสรรคภายนอกที่สังคมเป็นผู้สร้างขึ้นทั้งสิ้น ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ต่อมาทำให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายด้านคนพิการในประเทศไทยอย่างมากมาย โดยบัญญัติสาระสำคัญอันเกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการไว้ในกฎหมายต่าง ๆ อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น อันเป็นการสร้างหลักประกันสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นสากลสำหรับคนพิการไว้ในกฎหมายไทยที่สอดคล้องกับความในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) กำหนดต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ที่สิ้นสุดลงเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ โดยประเทศสมาชิกทั่วโลกกว่า ๑๙๓ ประเทศ ได้รับรองเอกสาร “การเปลี่ยนแปลงโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี ๒๐๓๐” (Transforming Our World : The 2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งถือเป็นพันธสัญญาทางการเมืองในระดับผู้นำเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ทางการเมืองของประเทศสมาชิกในการแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ รวมถึงรูปแบบและการบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสานต่อภารกิจที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ทั้งได้กำหนด ๑๗ เป้าหมาย และ ๑๖๙ เป้าประสงค์ ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ พัฒนาประเทศเพื่อขจัดความยากจนความหิวโหย รวมทั้งส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดูแลสิ่งแวดล้อม พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ อีกทั้งจัดทำเนื่อหากการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ครอบคลุมถึงคนทุกกลุ่มโดยยึดถือหลักสำคัญว่า “No one

left behind” หรือ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการที่ SDGs มีการผนวกรวมประเด็นคนพิการไว้ใน ๗ เป้าหมาย ๘ เป้าประสงค์และ ๑๑ ตัวชี้วัดด้วยกัน

“การพัฒนาที่ยั่งยืน” ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระแสการพัฒนาของสังคมโลก และถูกนำมาใช้ในเชิงวาทกรรมทั้งนโยบายในระดับประเทศไปจนถึงระดับองค์กร โดยในประเทศไทย ได้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และถือเป็นประเด็นสำคัญที่นำมาใช้กำหนดกรอบและนโยบายการพัฒนาประเทศ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นต้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมสร้างสังคมที่เป็นสุข ลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดปัญหาความยากจน ส่งเสริมการเป็นเศรษฐกิจสีเขียว ตลอดจนมีการผลิต และบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยในประเทศไทย ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย แต่ทว่าในการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ในวาระเรื่องการจัดลำดับความสำคัญและแนวทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยได้มีมติให้การจัดลำดับความสำคัญเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ ๓๐ ลำดับแรก โดยในเป้าประสงค์เหล่านั้นมีเพียงเป้าประสงค์เดียวที่เกี่ยวข้องกับคนพิการจากทั้งหมด ๘ เป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการด้วยกัน

การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ถือเป็นหลักการสำคัญที่จะสร้างหลักประกันสิทธิคนพิการให้เป็นจริงในการปฏิบัติ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการกำหนดนโยบาย โครงการ แผนงาน กิจกรรมของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ให้บูรณาการประเด็นคนพิการให้อยู่กับงานพัฒนากระแสหลัก มิใช่เป็นเพียงงานพัฒนาเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรงบประมาณต้องมีการบูรณาการงบประมาณด้านคนพิการเข้ากับงบประมาณด้านการพัฒนากระแสหลัก จะทำให้การผนวกรวมประเด็นคนพิการพัฒนาเกิดผลเป็นรูปธรรม เกิดการขับเคลื่อนงานพัฒนาประเทศแบบองค์รวม เกิดสังคมบูรณาการ หรือ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society) ซึ่งคนพิการจะไม่ได้เป็นแค่ผู้ที่ได้รับการยอมรับ และมีหลักประกันในสิทธิเท่านั้น แต่คนพิการคือส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกจากสังคม และเป็นการพัฒนา กลไกการติดตามและตรวจสอบการผนวกรวมประเด็นคนพิการกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปตามหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ตามหลักคิดที่สำคัญ คือ “เราจะเดินหน้าไปด้วยกัน” และ “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทุกคนอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และเป็นการสร้างกลไกสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติ

ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ จึงเห็นควรพิจารณาศึกษาประเด็นการผนวกรวมประเด็นคนพิการ เข้ากับการพัฒนากระแสเพื่อศึกษาสถานการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ และการให้ความสำคัญการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักในทุกมิติ ตั้งแต่การจัดทำนโยบาย แผนงาน กิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณที่บูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก เพื่อขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society)” ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานด้านการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

๑.๒.๒ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อแนวทางการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา

๑.๓.๑ ศึกษาข้อมูล สถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ด้านการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

๑.๓.๒ พิจารณากำหนดแนวทางการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

๑.๔ วิธีการพิจารณาศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาจากข้อมูลโดยการประชุมร่วมกับบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาศึกษา

๑.๔.๒ ศึกษาจากข้อมูลจัดสัมมนาฯ รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัย ตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม คณะกรรมการฯ หมายเลข ๓๐๖ – ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

๑.๔.๒ ศึกษาจากข้อมูลโดยการเดินทางศึกษาดูงานในพื้นที่

๑.๔.๓ ศึกษาจากข้อมูล โดยการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมาย นโยบายรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย และบทความวิชาการ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันในการดำเนินงานด้านการผนวกรวมประเด็น คนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

๑.๕.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อแนวทางการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลัก

บทที่ ๒

สถานการณ์และการดำเนินงานด้านการผนวกรวมประเด็นคนพิการ เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID)

๒.๑ การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โครงสร้างกลไกของ SDGs ประกอบด้วย คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการ และมีคณะอนุกรรมการภายใต้ กพย. จำนวน ๓ คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการด้านการขับเคลื่อน คณะอนุกรรมการด้านข้อมูล และคณะ อนุกรรมการขับเคลื่อน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

อนึ่ง เป้าหมาย SDGs ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ กิจการคนพิการ ประกอบด้วย ๖ เป้าหมาย ได้แก่

เป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ ๔ สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม เท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคน เข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่จะต้องขับเคลื่อนให้บรรลุภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ แต่เนื่องจากคณะอนุกรรมการด้าน ข้อมูลเห็นว่า ข้อมูลมีจำนวนมากจึงอาจจะต้องแบ่งเป็นโครงการ ซึ่งในโครงการแรกจะจัดลำดับ ความสำคัญของการดำเนินงานออกเป็น ๓๐ ตัวชี้วัดโดยตัวชี้วัดที่ ๑.๓ ดำเนินการให้เป็นผลตาม ระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศและให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ ยากจนและกลุ่มเปราะบางภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดที่ต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก โดยกำหนดตัวชี้วัดเป็นร้อยละของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครอง ทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็นเด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ คนพิการหญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจนและอยู่ในสถานะเปราะบาง ฉะนั้น ปัญหาของ SDGs จึงต้องมีคณะอนุกรรมการด้านการขับเคลื่อนและคณะอนุกรรมการด้านข้อมูล เพราะข้อมูลเดียวกันแต่ จัดเก็บโดยคนละหน่วยงาน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้อาจไม่ตรงกัน จึงต้องลำดับความสำคัญของข้อมูลให้มีความพร้อมที่จะจัดส่งไปยังคณะอนุกรรมการด้านการขับเคลื่อนเพื่อขอความเห็น เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกระทรวงต่างๆ ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอยู่ระหว่างดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการอยู่ด้วย อาทิ

ยุทธศาสตร์เรื่องของการพัฒนาคน ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design :UD)

ยุทธศาสตร์เรื่องของการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการโดยเฉพาะการเพิ่มเบี้ยความพิการ รวมถึงสนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคต่างๆ

ยุทธศาสตร์ในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์มุ่งเน้นเรื่องการขนส่งสาธารณะโดยเฉพาะในเขตเมือง ซึ่งจะต้องเอื้อต่อคนทุกกลุ่ม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมที่เอื้อให้ลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการ

ยุทธศาสตร์เรื่องของการพัฒนาภาคและเมืองมุ่งเน้นในเรื่องของความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง

ประเด็นดังกล่าวเป็นแนวทางการขับเคลื่อนใน ๕ ปี ภายใต้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

การจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป จะเป็นการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่อยู่ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ โดยจะให้ความสำคัญกับเรื่องของงบประมาณบูรณาการ ซึ่งจัดสรรให้กับทางด้านสังคมไปแล้ว อาทิ

- งบประมาณบูรณาการของการพัฒนาทุกช่วงวัยที่ดูตั้งแต่เด็กประถมวัยไปจนถึงวัยสูงอายุ

- งบประมาณบูรณาการเกี่ยวกับการปฏิรูประบบสังคมเพื่อไปสู่สังคมเสมอภาค โดยมุ่งเน้นในเรื่องของสังคมผู้สูงอายุ

ฉะนั้น ประเด็นด้านคนพิการก็อาจจะนำไปผนวกรวมไว้กับงบประมาณบูรณาการได้

เอกสารเรื่อง SDGs ฉบับแปลเป็นภาษาไทยนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติและมูลนิธิมั่นพัฒนาเป็นผู้จัดทำคำแปลทั้งหมด

ส่วนเรื่องของงบประมาณบูรณาการแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คือ การสร้างสังคมเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้หมายถึงผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียว เพราะว่าสังคมผู้สูงอายุคือ สังคมที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุที่สูง แต่สัดส่วนคนวัยเด็กกับวัยทำงานมีจำนวนลดลง ฉะนั้น ในส่วนของงบประมาณบูรณาการที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้ทุกกลุ่ม สำหรับการพัฒนา ทุกช่วงวัยนั้น จะเห็นได้ว่า มีเป้าหมายที่กว้างมาก ประกอบด้วย ๓ เป้าหมาย คือ (๑) พัฒนาศักยภาพคนตลอดทุกช่วงวัย (๒) พัฒนาความมั่นคงในชีวิตทุกช่วงวัย และ (๓) ครอบครัวยุคใหม่เข้มแข็งทุกช่วงวัย ดังนั้น การที่กล่าวมาให้ไปของงบประมาณจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) นั้น เพราะว่า พม. เป็นเจ้าภาพในการบูรณาการงบประมาณโดยแผนงานและโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ พม. จะต้องเป็นผู้นำเสนอ

สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ชาตินั้น คณะรัฐมนตรีมีมติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติต่างๆ เช่น เรื่องครอบครัว เรื่องสตรี เรื่องคนพิการ เป็นต้น เรื่องดังกล่าวมีมติคณะรัฐมนตรีแนบท้าย ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการเตรียมการยุทธศาสตร์ชาตินำประเด็นในเรื่องแผนเหล่านี้เข้าไปบูรณาการในชุดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้วย ขณะนี้ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นภายใต้คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) โดยมีการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง คือ การประชุมครั้งแรกจะให้แต่ละกระทรวงนำเสนอยุทธศาสตร์กระทรวง ๒๐ ปี ว่าสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี หรือไม่ สำหรับการประชุมครั้งที่ ๒ จะประชุมว่า ในกลุ่มจังหวัดแต่ละจังหวัดจะมีการทำงานแผนงาน และโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี หรือไม่ สำหรับการประชุมครั้งที่ ๓ จะพิจารณาจากทั้งสองส่วนคือ ยุทธศาสตร์กระทรวงและยุทธศาสตร์แต่ละกลุ่มจังหวัด โดยนำไปบูรณาการในชุดยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นที่จะนำเอารายละเอียดที่ได้จากการประชุม ๓ ครั้ง ไประดมความคิดเห็นใน ๔ ภูมิภาค ฉะนั้น ประเด็นด้านคนพิการย่อมอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี อยู่แล้ว

๒.๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมียุทธศาสตร์ ๖ ด้าน คือ (๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (๒) ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี (๓) สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงและเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (๔) ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (๕) พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และ (๖) สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีเป้าหมาย คือ (๑) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ก้าวทันเวทีโลก กล่าวคือ การเพิ่มอันดับในการเข้าไปสู่ ๕๐ อันดับแรกของ E-Government ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๗๗ (๒) สร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางสังคม กล่าวคือ คนไทยทุกคนจะต้องสามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้ อาทิ การจัดให้มีอินเทอร์เน็ตหมู่บ้านครบ ๗๐,๐๐๐ หมู่บ้านภายในกลางปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (๓) พัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคดิจิทัล กล่าวคือ ทุกคนสามารถใช้ดิจิทัลได้ และ (๔) ปฏิรูปภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ภารกิจในการขับเคลื่อนของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประกอบด้วย (๑) ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ (๒) ดิจิทัลเพื่อสังคม และ (๓) รัฐบาลดิจิทัล จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนให้เป็นดิจิทัลเพื่อสังคมจะให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสด้วยดิจิทัล สุขภาพในยุคดิจิทัล การศึกษาในยุคดิจิทัล งานในยุคดิจิทัล และความรู้ความเข้าใจดิจิทัล โดยมองว่า ทุกคนต้องสามารถ มีความเท่าเทียมกันในการเข้าสู่สังคมดิจิทัล สำหรับภารกิจรองลงมาคือ การทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (บก น้ำ อากาศ อวกาศ) รวมถึงการเข้าถึงกฎเกณฑ์และความเชื่อมั่นในดิจิทัล (กฎหมาย การปฏิบัติ มาตรฐาน) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังมีภารกิจสนับสนุน ๖ ภารกิจ ประกอบด้วย (๑) สนับสนุนการกำหนดยุทธศาสตร์รายประเด็น (๒) กองทุนพัฒนาดิจิทัลฯ (๓) สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์รายพื้นที่ (๔) ดิจิทัลเพื่อความมั่นคง (๕) ส่งเสริมความร่วมมือระดับนานาชาติ และ (๖) การพัฒนาบุคลากร

แผนการสร้างโอกาสด้วยดิจิทัล ประกอบด้วย ๑) การให้ความช่วยเหลือ (Assistance) อาทิ การส่งเสริมการให้บริการผู้พิการ (Service Provider) ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น การลงทะเบียนคนพิการที่มีใช้เชิงรับ แต่จะต้องเป็นการลงทะเบียนคนพิการในเชิงรุก โดยการเข้าถึงคนพิการโดยตรง และสร้างรูปแบบในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของคนพิการด้วยกันเองหรือคนพิการกับผู้สูงอายุในฐานข้อมูลเดียวกัน รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลของคนพิการได้ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ขณะเดียวกันจะต้องจัดให้มีระบบการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล เพื่อที่จะให้ผู้พิการหรือญาติที่คอยให้การดูแลด้านสภาพแวดล้อมของคนพิการทั้งหลาย การให้เงินช่วยเหลือและสวัสดิการ (Financial Assistance) สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะดำเนินการเชื่อมโยงระบบข้อมูลทั้งหลายเข้าด้วยกัน ทั้งคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ในการรับสวัสดิการ และนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์เพื่อที่จะได้รู้ว่า เมื่อได้รับสวัสดิการไปแล้วจะเพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตของตนเอง หรือไม่ รวมถึงระบบการจ่ายสวัสดิการแบบดิจิทัล (E-Payment) อำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการรับเงินอุดหนุน และลดต้นทุนของการจ่ายสวัสดิการ การพัฒนาทักษะและการจ้างงาน (Employment Assistance) จะต้องมีรูปแบบการเรียนรู้แบบดิจิทัล เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือคนพิการ มีหลักสูตรที่หลากหลายนำไปสู่การจ้างงานและสร้างรายได้ มีเว็บไซต์และแอปพลิเคชันสำหรับการหางานสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และสามารถเสนอแนะงานที่เหมาะสมให้ตามคุณสมบัติ รวมถึงการให้คำปรึกษาด้านการจ้างงานคนพิการ (E-Consultation) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานจริงตั้งแต่การให้ความรู้ การเตรียมพร้อมไปจนถึงการจัดหางานให้แก่ นายจ้างและลูกจ้าง และ ๒) การสร้างสังคมสำหรับทุกคน (Inclusion) อาทิ การรับรู้และตื่นตัวของสังคม (Awareness) คือ การส่งเสริมความรู้ เข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของทุกภาคส่วนในการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเปิดกว้าง การส่งเสริมให้มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสำหรับภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคนพิการ เช่น แนวปฏิบัติด้านการออกแบบอารยสถาปัตยกรรมสำหรับคนพิการ การสร้างช่องทางให้คนพิการสามารถรวมกลุ่มเคลื่อนไหวด้านสิทธิได้อย่างเสรีและเปิดกว้าง การเข้าถึงโอกาสเชิงกายภาพ (Physical Accessibility) คือ การออกแบบสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้างในที่สาธารณะเพื่อทุกคน (Universal Design) เพื่อลดข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว และการส่งเสริมการวิจัยนวัตกรรมเทคโนโลยีการช่วยเหลือ (Assistive Technology) และการนำมาใช้ เพื่อให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองและเข้าถึงโอกาสได้มากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการเข้าถึงโอกาสเชิงดิจิทัล (Digital Accessibility) คือ การออกแบบสภาพแวดล้อมเชิงดิจิทัล เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลและโอกาสในยุคดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลสำหรับคนพิการที่มีความต้องการเฉพาะที่แตกต่างกัน

สำหรับการสร้างโอกาสด้วยดิจิทัลนั้น ได้มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ ๕ สถาบัน การศึกษาคือมหาวิทยาลัยนครพนม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น และวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ เพื่อจัดทำหลักสูตรการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Developing Accessible Website) ขึ้น อาทิ หลักสูตรการขายสินค้าออนไลน์ หลักสูตรการสร้างร้านค้าออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้สำนักงาน

คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังได้จัดทำ Mobile Application ขึ้น เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสาร และบริการเกี่ยวกับคนพิการ และใช้งานได้บนระบบปฏิบัติการ iOS และ Android รวมถึงจัดทำ การเข้าถึงเว็บไซต์ (Web Accessibility) ขึ้น เพื่อพัฒนาคู่มือ แนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึงได้ ประเมินเว็บไซต์หน่วยงานภาครัฐขอความร่วมมือ หน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาเว็บไซต์และจัดอบรมการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึงได้

๒.๑.๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อ สนับสนุน SDGs จะทำงานต่อเนื่องจากคณะอนุกรรมการด้านการขับเคลื่อนของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยคณะกรรมการด้านการขับเคลื่อน จะดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นเจ้าของเป้าหมาย (Goals) ต่างๆ โดยการจัดทำ แนวทางการดำเนินงานที่เป็นรายการตัวชี้วัดออกมา จะเห็นได้ว่า ในตัวชี้วัดเหล่านั้นมีการจำแนกคน พิการออกมาเป็นพิเศษ ซึ่งแตกต่างกับการจำแนกตามหลักสถิติปกติที่จะจำแนกออกเป็นเพศ การศึกษา อายุ ในขณะที่ SDGs จะมีเรื่องคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ว่างงาน กลุ่มคนที่ยากจนและ เปราะบางด้วย จะเห็นได้ว่า ตามเอกสารเป้าหมาย (Goals) เป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ที่เกี่ยวข้องกับ คนพิการ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติคือ เป้าหมายที่ ๔ เป้าหมายที่ ๘ เป้าหมายที่ ๑๐ เป้าหมายที่ ๑๑ เป้าหมายที่ ๑๖ และเป้าหมายที่ ๑๗ ฉะนั้น หากเป็นไปได้ในการจัดทำแผน SDGs ในโครงการต่อไป เห็นควรจำแนกข้อมูลด้านคนพิการไว้ในเป้าหมายด้วย สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับการจัดทำข้อมูลก็คือ การให้คำจำกัดความของคนพิการ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำความเข้าใจร่วมกันเสียก่อน

๒.๑.๔ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ สังกัดสำนัก นายกรัฐมนตรี มีหน้าที่สร้างความรู้และใช้ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ ฉะนั้น โดยขอบเขตของ สกว. จะมีงานวิจัยเป็นจำนวนมาก หากพิจารณาแผนของ สกว. ฉบับที่ ๔ จะเห็นได้ว่า ในช่วง ระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา แผนของ สกว. จะกำหนดไว้คล้ายๆ กับ SDGs สำหรับแผนของ สกว. ปัจจุบัน ฉบับที่ ๕ ได้ดำเนินการยกร่างเป็นระยะเวลา ๘ เดือนแล้ว ซึ่งได้นำเอาบริบทของแผน ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผน SDGs มา กำหนดไว้ในแผนของ สกว. ด้วย ฉะนั้น ตามสถานะของ สกว. จึงถือว่าเป็นหน่วยงานสนับสนุนเกือบ ทุกกลุ่มเป้าหมายที่ทำงานร่วมอย่างใกล้ชิดกับสภาแห่งชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (National Councils for Sustainable Development: NCSDs) และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ (National Economic and Social Development Board : NESDB) ในรูปของ คณะอนุกรรมการที่มีผู้บริหารหรือนักวิชาการในด้านต่างๆ เข้าไปอยู่ในคณะทำงาน สำหรับงานวิจัย ทั้งหมดของ สกว. จะอยู่ในรูปของ E-Library ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็น งานวิจัยในเชิงความรู้ เชิงพื้นที่ เชิงนโยบาย รวมถึงงานวิจัยชาวบ้านที่ สกว. ให้การสนับสนุนก็มีงาน

ของคนพิการเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปเป็นประโยชน์ได้ แม้แต่งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับคนพิการแต่มีมิติสัมพันธ์ที่สามารถนำไปเป็นฐานความรู้ได้ สำหรับงาน วิจัยการเพิ่มขีดความสามารถ (Empowerment Research) ซึ่งเป็นแนววิจัยที่ สกว. ให้การสนับสนุนชาวบ้านทำวิจัย โดยนำเอา โจทย์วิจัยของชาวบ้านเป็นตัวตั้ง ชาวบ้านจะต้องเป็นหลักในการทำวิจัยและจะต้องมีการลงมือปฏิบัติการ นอกจากนี้ สกว. ยังได้ร่วมมือกับมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการและกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในการทำวิจัยต่อกลุ่มเป้าหมายหรือองค์กรด้านคนพิการด้วย

๒.๑.๕ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นเป้าหมายการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติที่มีความกว้างขวางและครอบคลุมแทบทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ มีเป้าหมายที่จะบรรลุให้ได้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญเชื่อมโยงกัน เรียกว่า “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs)” ซึ่งใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๗๓ ครอบคลุมระยะเวลา ๑๕ ปี โดยประกอบไปด้วย ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ ซึ่งนับเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเป็นแรงกระตุ้นและตัวเร่งในการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนภาคเอกชนและภาครัฐต้องปรับเพื่อก้าวไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งประเทศไทยต้องนำเอา SDGs มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (No one left behind) รวมทั้งคนพิการด้วย ซึ่งมีจำนวน ๑,๘๐๘,๕๒๔ คน ทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๕ ของประชากรทั้งประเทศ (ข้อมูล ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยยึดหลักการเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เพื่อเป็นการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการขับเคลื่อนในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกมิติ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน” ภายใต้ ๕ ยุทธศาสตร์ความเท่าเทียม (EQUAL) รวมทั้ง ดำเนินการตามแนวทางประชารัฐเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในหลายประเด็น เช่น การจัดบริการสุนัขนำทาง (Guide dog) การส่งเสริมการจ้างงาน การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ภายใต้แนวคิด Universal Design เป็นต้น

ประเด็น SDGs กับการบูรณาการเรื่องคนพิการในปัจจุบันที่ พก. ดำเนินการอยู่นั้น จะเห็นได้ว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา มีประเด็นที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ (๑) การอนุมัติในหลักการของแผนฯ (๒) ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขับเคลื่อนตามแนวทางและมาตรการที่ระบุไว้ในแผนฯ และ (๓) ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำแผนฯ ฉบับที่ ๕ เสนอให้คณะกรรมการเตรียมการยุทธศาสตร์ทราบ

เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ตามมติข้อที่ ๓ เป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ประเด็นด้านคนพิการถูกนำไปบูรณาการร่วมกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สำหรับการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ โดยสาระสำคัญจะมีการบูรณาการเรื่อง SDGs รวมถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการภายใต้ยุทธศาสตร์ ๕ ด้านอยู่แล้ว ส่วนกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ นับตั้งแต่นี้เป็นต้นไปจะมีการขับเคลื่อนแผนฯ อยู่ ๒ ระดับ คือ ๑) ระดับชาติ ปัจจุบัน พก. กำลังเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (ฉบับที่ ๕) สู่การปฏิบัติ ซึ่งมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานและมีผู้แทนจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนักวิชาการและองค์กรด้านคนพิการเป็นกรรมการฯ ด้วย ขณะนี้ อยู่ระหว่างเสนอพลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย รองนายกรัฐมนตรี เพื่อแต่งตั้ง ซึ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวคือ การขับเคลื่อนและติดตามแผนฯ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ส่วนกลไกการพัฒนาจะมีระบบข้อมูลในการเชื่อมโยงหรือรายงานผลการดำเนินงานตามแผนด้วย ขณะเดียวกัน พก. ได้มีการประสานเบื้องต้นไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงาน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับแผนฯ ฉบับที่ ๕ นี้ เพื่อเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการในช่วง ๕ ปี นับตั้งแต่นี้ไป และ ๒) ระดับจังหวัด ปัจจุบันทุกจังหวัดกำลังจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้แผนฯ (ฉบับที่ ๕) จะเห็นได้ว่า แตกต่างกับแผนปฏิบัติการจังหวัดในช่วง ๒ แผนฯ ที่ผ่านมา กล่าวคือ พก. เริ่มจัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดตั้งแต่แผนฯ (ฉบับที่ ๓) ดังนั้น ในปีนี้จึงใช้ยุทธศาสตร์ ๕ ด้านเป็นตัวตั้ง และในระดับจังหวัดก็ให้จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับทันที ซึ่งจะทำให้ขั้นตอนแต่ละจังหวัดสะดวกมากขึ้น นอกจากนี้ พก. ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณการจัดทำแผนปฏิบัติการจังหวัดด้วย

การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีจะประกอบด้วยแผนต่างๆ สำหรับแผนงบประมาณบูรณาการจะประกอบด้วย ๕ แผน คือ (๑) เรื่องเศรษฐกิจดิจิทัล (๒) เรื่องวิจัย (๓) เรื่องพัฒนาทุกช่วงวัย (๔) เรื่องผู้สูงอายุ และ (๕) แผนยุทธศาสตร์เสริมสร้างสวัสดิการและสังคม จะเห็นได้ว่าในงบประมาณแต่ละปี พก. มีแผนหรือโครงการที่อยู่ในแผนงบประมาณบูรณาการผู้สูงอายุในเรื่องของสภาพแวดล้อม สำหรับแผนงบประมาณบูรณาการพัฒนาทุกช่วงวัยจะมีโครงการพัฒนาด้านอาชีพในช่วงวัยแรงงาน ประเด็นของกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมิได้มองเรื่องของคนพิการ มองแต่เพียงด้านผู้สูงอายุเสียเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ การดำเนินการตามมาตรา ๒๒ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) นั้น ไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้โดยลำพังแต่ต้องเป็นหน่วยงานที่ประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนงานไปถึงเป้าหมายด้วยกัน ทั้งนี้ การขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินการตาม มาตรา ๒๒ ในเชิงนโยบายสามารถนำเรื่องดังกล่าวเสนอผ่านคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (กพช.) ซึ่งในขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องพิจารณา ก่อนเข้าสู่ กพช. เพื่อเชิญตัวแทนต่าง ๆ มาร่วมกันให้ตักผลึกก่อนเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ กพช. ต่อไป และในเชิงพื้นที่ควรใช้กลไกผู้แทนองค์กรด้านคนพิการทั้ง ๗ ประเภท เป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนงานในศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนมาตรา ๒๒ เป็นหัวใจหลักในการ

ขับเคลื่อนงานด้านคนพิการทั้งประเทศ แต่การขับเคลื่อนในหน่วยงานของรัฐอาจดำเนินการได้ช้าเนื่องจากเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ทั้งนี้ ตามกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาตรา ๒๐/๑ ให้สิทธิคนพิการแต่ละบุคคลเสนอแนะ ร้องขอ หรือแนะนำให้หน่วยงานของรัฐให้บริการคนพิการ และมาตรา ๒๐/๒ ให้สิทธิองค์กรคนพิการเสนอแนะ ร้องขอ หรือแนะนำให้หน่วยงานของรัฐให้บริการคนพิการเช่นกัน จึงถือเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่จะมาช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดผลมากขึ้น

พก. ได้ให้ข้อมูลความคืบหน้าของการติดตามการขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานเรื่องคนพิการเข้ากับการพัฒนาหลัก ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการติดตามประเมินแผนฯ ฉบับที่ ๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยจำแนกออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ (๑) ระดับจังหวัดได้ขับเคลื่อนลงไปสู่แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ฉบับที่ ๓ ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ตรงกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ อันจะทำให้การติดตามแผนมีความชัดเจนมากขึ้น และ (๒) ระดับกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ได้สื่อสารการขับเคลื่อนและการกำกับติดตามแผนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วยแล้ว

ทั้งนี้ พบปัญหาสำคัญ ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) ระบบงบประมาณด้านคนพิการของแต่ละหน่วยงาน มักตั้งตามภารกิจของหน่วยงาน ยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (๒) ขาดเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนงานตามแผนแต่ละส่วนที่มีความชัดเจน และ (๓) ปัญหาความเข้าใจของหน่วยงาน และข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เอื้อต่อการทำงาน อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนลงไปสู่แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ สู่แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ฉบับที่ ๓ นั้น มีความก้าวหน้าในส่วนของบริหารจัดการในพื้นที่ แต่ความคาดหวัง เรื่อง การบูรณาการประเด็นแผนคนพิการจังหวัดเข้ากับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดก็ยังไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณและวิธีคิดของผู้บริหารในจังหวัดที่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว

๒.๒ การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักโดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาและตระหนักถึงความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลภายใต้ นโยบาย ไทยแลนด์ ๔.๐ รวมถึงการสร้างกลไกสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ จึงจัดสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักโดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เห็นความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักในทุกมิติ โดยการจัดทำนโยบาย แผนงาน กิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณที่บูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก รวมทั้งเพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อเตรียมจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะให้ประโยชน์ครอบคลุมทุกเป้าหมายทุกภาคส่วนของสังคมได้หรือไม่ เราคุ้นชินกับประชาธิปไตยซึ่งเป็นเรื่องของคนส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน พลังงาน การจัดการน้ำ การคมนาคม สาธารณสุข การศึกษา การสื่อสารและเทคโนโลยีที่เน้นประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันคนบางส่วนไม่ได้รับประโยชน์ต้องเสียสละ และเข้าไม่ถึงการพัฒนา ใครบ้างจะได้เป็นคนส่วนใหญ่ ใครที่เป็นคนส่วนน้อย ใครที่ต้องกลายเป็นคนเสียสละ แบบซ้ำซาก ไม่เคยได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะจากการพัฒนาด้านใด คนพิการถือเป็นคนกลุ่มหนึ่งในนั้น

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสำรวจ เมื่อช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่าประเทศไทยมีจำนวนคนพิการที่ขอจดทะเบียนออกบัตรประจำตัวคนพิการ ประมาณ ๑.๗๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๖ ของประชากรทั้งประเทศ โดยอิงคำวินิจฉัยทางการแพทย์ มีคนพิการอีกมากไม่ได้มาจดทะเบียน ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกและธนาคารโลกได้ประมาณการว่าประชากรของโลกในปัจจุบันมีคนพิการอยู่ประมาณหนึ่งพันล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ของจำนวนประชากรโลก และมีแนวโน้มที่จะมีคนพิการเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ กลุ่มผู้สูงอายุก็เป็นคนอีกกลุ่มหนึ่งที่เสี่ยงต่อการไม่ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา จากการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประเทศไทยมีผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีอายุเกิน ๖๐ ปี ประมาณ ๑๐ ล้านคน และประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ กล่าวคือ จะมีผู้สูงอายุประมาณ ๑๔.๔ ล้านคน ดังนั้น ระบบการดูแลที่เหมาะสม ระบบบริการสุขภาพ การมีส่วนร่วมทางสังคมและเศรษฐกิจจะสามารถครอบคลุมและรองรับสังคมผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพได้หรือไม่ จึงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

จากกรณีตัวอย่างของคนพิการและผู้สูงอายุ สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มคนที่มักถูกรังเกียจและพัฒนาทอดทิ้งและอาจถูกทอดทิ้งในอนาคต จะทำอย่างไรเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปเพื่อครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เท่าเทียม และมีประสิทธิภาพ จึงควรร่วมกัน หาคำตอบเพื่อก้าวข้ามความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เข้าใจคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ไปพร้อมกัน

๒.๒.๑ ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” โดย Ms. Aiko Akiyama, Social Affairs Officer, Social Development Division, United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP)

หลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการและไม่ใช้ทางเลือก ในด้านการพัฒนาประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) มีการอ้างอิงถึงคนพิการในกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Sendai Framework on Disaster Risk Reduction) อ้างอิงถึงสิ่งแวดล้อมสำหรับคนพิการ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการและการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) รวมทั้ง

อ้างอิงถึงคนพิการในแผนปฏิบัติการมาดริด แผนปฏิบัติการปักกิ่ง และยุทธศาสตร์อินซอน (Incheon Strategy) เพื่อ “ทำสิทธิให้เป็นจริง” สำหรับคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ทั้งนี้ ในด้านสิทธิมนุษยชน หลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ และ ๒๓๒ ตัวชี้วัด โดยผนวกรวมประเด็นคนพิการไว้ใน ๕ เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ ๔ การศึกษาที่เท่าเทียม เป้าหมายที่ ๘ การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ มีเป้าประสงค์หลายข้อได้อ้างอิงถึงคนพิการเป็นการเฉพาะแสดงให้เห็นว่าประเด็นคนพิการเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายมิติในสังคม

ยุทธศาสตร์อินซอน มีความสอดคล้องและสนับสนุนการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ เป้าประสงค์ ๒๗ เป้าหมาย และ ๖๒ ตัวชี้วัด โดย ๑๐ เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์อินซอน ประกอบด้วย

เป้าประสงค์ที่ ๑ : ลดความยากจนและขยายโอกาสในการทำงานและการจ้างงาน

เป้าประสงค์ที่ ๒ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและการตัดสินใจ

เป้าประสงค์ที่ ๓ : ส่งเสริมการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง สาธารณะ ความรู้สารสนเทศ และการสื่อสาร

เป้าประสงค์ที่ ๔ : เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคุ้มครองทางสังคม

เป้าประสงค์ที่ ๕ : ขยายการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มและช่วยเหลือด้านการศึกษาให้กับเด็กพิการ

เป้าประสงค์ที่ ๖ : ประกันความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมพลังสตรี

เป้าประสงค์ที่ ๗ : ประกันการจัดการและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการ

เป้าประสงค์ที่ ๘ : ปรับปรุงข้อมูลด้านคนพิการให้น่าเชื่อถือและสามารถเปรียบเทียบได้

เป้าประสงค์ที่ ๙ : เร่งให้มีการให้สัตยาบันและดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและการปรับกฎหมายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญา

เป้าประสงค์ที่ ๑๐ : พัฒนาความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค

ประเทศไทยได้นำยุทธศาสตร์อินซอนมาปฏิบัติเพื่อผลักดันการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยยุทธศาสตร์อินซอนมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์อินซอนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีการอ้างอิงถึงคนพิการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐบาลไทยได้ส่งข้อมูลจำนวน ๔๑ ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์อินซอน ซึ่งเกินกว่าร้อยละ ๕๐ จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๖๒ ตัวชี้วัด แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเก็บข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น การจ้างงานคนพิการ อัตราความยากจนของคนพิการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนพิการ เป็นต้น โดย ๑๔ ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์อินซอนสามารถช่วยดำเนินการ และติดตามผลของตัวชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่ง ๑๑ ตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อ้างอิงถึงคนพิการ

ทั้งนี้ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยปัจจุบันประชากรผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีจำนวน ๑๓.๙ ล้านคน ได้มีการคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ผู้สูงอายุ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๒๖.๘ ล้านคน ในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๓๕.๑ ล้านคน ในกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน ๑๓.๙ ล้านคน มีจำนวนคนพิการร้อยละ ๕๗.๗ และในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ จำนวนคนพิการ ที่เป็นผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๗๕.๖ และในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๒ แม้ว่าจำนวนร้อยละดังกล่าวเป็นตัวเลขทางทฤษฎี แต่บ่งบอกให้เห็นว่า ในอนาคตจำนวนผู้สูงอายุ ในสังคมจะเพิ่มขึ้น และต้องเผชิญกับความยากลำบากในสังคม ซึ่งรัฐบาลจะต้องหาวิธีรับมือ กับเรื่องดังกล่าว ประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก จำนวนประชากรวัยทำงานจะลดลงเรื่อย ๆ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ จำนวนประชากรวัยทำงานอยู่ที่ร้อยละ ๗๑.๘ และเมื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ จำนวนประชากรวัยทำงานจะลดลง เป็นร้อยละ ๖๖.๖ ปัจจุบันอัตราการ เจริญพันธุ์ของประชากรไทยอยู่ที่ระดับ ๑.๕ ซึ่งจะทำให้จำนวนประชากรวัยทำงานในอนาคตลดลง ในขณะที่จำนวนประชากรวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น สำหรับการรับมือกับปัญหาการลดลงของประชากร วัยทำงาน ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับคนพิการและผลักดันให้คนกลุ่มนี้มีศักยภาพ และมีบทบาทในภาคแรงงานมากขึ้น คนส่วนใหญ่อาจคิดว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่จากข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ในเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ ๑๒๕ ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ - ๒๐๑๔ ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มเติบโตมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงมีความสามารถในการลงทุนด้านการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism) หากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสามารถผนวกศักยภาพ ของคนพิการเข้ากับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็จะสามารถเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศได้มากยิ่งขึ้น

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) และUNESCAP ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนพิการในภาคแรงงานพบว่า การเติบโตของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๑ เป็นร้อยละ ๗ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยซึ่งจัดทำโดยสหภาพยุโรปได้แสดงหลักฐานเกี่ยวกับผลกำไร ของการนำการออกแบบเพื่อทั้งมวลมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ โดยภาคอุตสาหกรรม ในสหภาพยุโรปให้ข้อมูลกับผู้วิจัยของสหภาพยุโรปว่า สามารถทำกำไรได้มากขึ้นเมื่อนำการออกแบบ เพื่อมวลชนมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

ประเทศไทยได้รายงานจำนวนคนพิการซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๒.๖ หากเปรียบเทียบกับจำนวนคนพิการร้อยละ ๑๕ จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันมาก เนื่องจาก ยังมีคนพิการจำนวนมากที่ไม่ได้จดทะเบียนคนพิการ ซึ่งมักจะเป็นคนพิการที่อยู่ในพื้นที่ ห่างไกล อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายไทยได้บัญญัติสิทธิและการคุ้มครองคนพิการ ไว้อย่างครอบคลุมที่สุดในภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ

เชื่อว่าประเทศไทยสามารถดำเนินการได้มากกว่านี้ เพราะประเทศไทยมีความสามารถทางวิชาการ และมีทรัพยากรคนพิการเป็นจำนวนมากที่สามารถสร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและการเติบโตของประเทศ ข้อมูลดังกล่าวเป็นเหตุผล ที่สนับสนุนการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการ ไม่ใช่เป็นตัวเลือกที่จะดำเนินการหรือไม่ก็ได้ ประเทศไทยมีนโยบายและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขประเด็นปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น กฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ นายมณฑิร บุญตัน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ยังเป็นที่รู้จักในเวทีระดับโลกและเป็นผู้ผลักดันด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ประเทศไทยมีความเป็นผู้นำและมีทรัพยากรบุคคลที่จะสามารถดำเนินการด้านการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักได้ ประเทศไทยมีฐานข้อมูลกลางของประเทศเพื่อรองรับการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สิ่งที่สำคัญคือความรับผิดชอบต่อคนพิการในการให้ความช่วยเหลือและสนองตอบต่อความต้องการของคนพิการ จึงขอแนะนำให้มีการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยควรกำหนดให้มีผู้แทนของคนพิการ หรือองค์การคนพิการในแต่ละประเภท เช่น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย เป็นต้น ร่วมเป็นกรรมการเพื่อเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการ และคนทั่วไปโดยรวม

ด้านการจัดเตรียมงบประมาณของประเทศไทย ควรคำนึงถึงการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับคนพิการในแต่ละกระทรวงว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด และควรมีคณะทำงานเพื่อพิจารณาโครงการเฉพาะในแต่ละประเภท โดยสิ่งที่จะผลักดันการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก คือ การได้รับการสนับสนุนจากสังคมและเจตจำนงทางการเมือง คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รัฐมนตรี และสมาชิกรัฐสภา ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันในเรื่องนี้ โดยประเทศญี่ปุ่นกำลังจะเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกและพาราลิมปิกในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ สื่อมวลชนของญี่ปุ่นจึงให้ความสนใจเรื่องคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมคนพิการให้เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป กีฬาโอลิมปิกและพาราลิมปิกจะช่วยส่งเสริมให้การสร้างอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เอื้อต่อคนพิการ และถือเป็นโอกาสอันดีในการรณรงค์ เรื่องการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยสิ่งที่สำคัญ คือ ต้องผลักดันเรื่องนี้ให้เกิดเป็นนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติ

ดังนั้น การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องดำเนินการทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ และการนำไปปฏิบัติ ในฐานะผู้ที่ทำงานในองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย มีความยินดีที่จะทำงานร่วมกับรัฐสภาไทยและกระทรวงต่าง ๆ เพื่อผลักดันเรื่องดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ

๒.๒.๒ ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อทบทวนสถานการณ์ภาพรวมของโลกในการมุ่งไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการตอบโจทยการพัฒนาของประเทศไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งอาจจะมั่นคงบางแง่ ไม่มั่นคงบางแง่ มั่งคั่งบางด้าน แต่อาจจะกลายเป็นปัญหาให้บางด้าน หรือความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนเป็นของใคร เป็นประเด็นที่ควรต้องพิจารณา เมื่อบริบทของโลกมีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โลกเริ่มต้นตัวจากประเด็นคนพิการที่ในอดีตมองเป็นงานเฉพาะส่วน เริ่มเปลี่ยนแปลงมาเป็นเรื่องทั่วไป จึงเป็นการบรรจบกันของ “การพัฒนาที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ของประเทศไทย กับ “การพัฒนาแบบยั่งยืน” ที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาระดับโลก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีความยั่งยืนที่ตั้งใจว่าจะไม่ทอดทิ้งใคร นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ควรมีการทบทวนระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรที่เป็นความยั่งยืนของทรัพยากรโลก เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจระดับโลกในปัจจุบันอยู่ในภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ แต่เศรษฐกิจนอกกฎหมายในหลายลักษณะที่ไม่อยู่ภายใต้การดูแลตามระบอบธรรมาธิบาลทั่วไปมีการขยายตัวอย่างมากในแง่ที่จะสร้างปัญหาให้กับคนรุ่นต่อไป จึงควรมีการกำกับดูแลเพื่อไม่ให้เศรษฐกิจที่ขยายตัว เฉพาะหน้าดังกล่าวมาบดบังความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจที่แท้จริง

เมื่อทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยให้ความสำคัญและตื่นตัวกับการพัฒนาที่ไม่ ทอดทิ้งใคร แต่สถานการณ์ความเข้าใจข้อมูลคนพิการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังเป็นปัญหา ซึ่งจะต้องเชื่อมโยง ไปยังระบบการจัดสรรงบประมาณด้วย และในปัจจุบันประเด็นคนพิการก็ยังไม่ได้รับความตระหนัก จากทุกกระทรวงร่วมกันว่าต้องเป็นประเด็นที่ทำงานข้ามกระทรวง จึงต้องมีการปรับระบบการทำงาน เพื่อให้เกิดความตระหนักร่วมกันว่า การพัฒนาจะยั่งยืนได้ ทุกภาคส่วนต้องเปิดมุมมองให้ กว้างขึ้น ให้ครอบคลุมและทั่วถึง ไม่มองเพียงการแก้ไขเฉพาะหน้าแล้วไปสร้างปัญหาให้คนรุ่นต่อไป โดยระดมศักยภาพที่มีอยู่ของคนพิการซึ่งมีศักยภาพหลากหลายด้าน ถือเป็นประเด็นท้าทาย ที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดระบบการทำงานข้ามภาคส่วนและการบูรณาการทำงานข้ามกระทรวงต่อไป

ทั้งนี้ ประเด็นแรก คือ การเปิดใจพิจารณาเรื่องในอนาคตโดยไม่แยกว่าเป็นประเด็น คนพิการ จะทำอย่างไรให้สังคมเปิดใจและเข้าใจเรื่องนี้ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่และเกี่ยวข้องกับทุกคน ประเด็นที่สอง คือ ประเด็นการเรียนรู้สาธารณะและการเรียนรู้ข้ามภาคส่วน เนื่องจากการเปลี่ยนไปสู่อนาคตจะต้องมองภาพกว้าง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกันของ สังคมและสาธารณะ จะทำอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ข้ามภาคส่วน ระหว่างกลุ่มที่เปลี่ยนแปลง ก่อนกับกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงช้าโดยนำนวัตกรรมมาช่วยเป็นตัวกระตุ้น ดังนั้น การขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนในขั้นต่อไป ต้องทำให้เกิดการตื่นตัวและการเรียนรู้ข้ามภาคส่วนอย่างกว้างขวาง โดยภาคประชาสังคมมีส่วนช่วยประสานให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้ผลการทำงานของหลายภาคส่วน นำมาสู่การแลกเปลี่ยนร่วมกันมากขึ้น เพื่อขับเคลื่อนกระแสรณรงค์ให้ไปเป็นกระแสหลักโดยมี เป้าหมายร่วมกัน

๒.๒.๓ ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หลักการ “ไม่ทอดทิ้งกัน” เป็นหลักการขององค์การสหประชาชาติ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย เพื่อก้าวไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ที่ด้านหนึ่งต้องส่งเสริมการเจริญเติบโตโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมส่งเสริมภาคการผลิต เกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงค่อนข้างมาก แต่อีกด้านหนึ่ง คือ การไม่ทอดทิ้งกัน ที่ยังกล่าวถึงกันค่อนข้างน้อย ดังนั้น การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลคนพิการ เพื่อเข้าใจสถานการณ์คนพิการโดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหลัก เช่น จำนวนคนพิการประมาณร้อยละ ๒.๘ ของประชากร หรือประมาณ ๑.๘ ล้านคน คนพิการในชนบทจะมีอัตราสูงกว่าคนพิการในเมือง และภาคที่มีอัตราคนพิการสูงที่สุดคือภาคเหนือ รองลงมาคือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่

(๑) คนพิการส่วนหนึ่งทำงานและประกอบอาชีพได้ ซึ่งมีกฎหมายส่งเสริมให้สถานประกอบการจ้างงานคนพิการ แต่รายได้คนพิการก็ยิ่งต่ำกว่าคนปกติ

(๒) คนพิการจำนวนหนึ่งไม่สามารถทำงานได้

(๓) การจัดสวัสดิการให้คนพิการ เป็นหลักสากล และประเทศไทยมีเงินอุดหนุนเบี้ยความพิการซึ่งดำเนินการผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่น

(๔) มาตรการป้องกันความพิการ การให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ และป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อลดอัตราการเพิ่มจำนวนคนพิการ

(๕) การให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเองของคนพิการ

(๖) ระบบการจัดการที่มีความเหมาะสม เช่น การรวมศูนย์ระดับชาติด้านข้อมูลสนเทศ (centralized monitoring) และกระจายอำนาจด้านปฏิบัติการ (decentralized action) เป็นต้น

(๗) สนับสนุนองค์การสาธารณชน สมาคมคนพิการ และประชาคม ในการช่วยเหลือคนพิการ โดยจัดให้มีสหันทนาการและการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

(๘) ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานประกอบการ เช่น การจ้างคนพิการมาทำงานเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา เป็นต้น

(๙) องค์ความรู้ด้านพิการ เช่น มหาวิทยาลัยมหิดลควรกระจายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมเป็นพันธมิตรในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ เป็นต้น

(๑๐) กองทุนและมาตรการการคลังเพื่อสนับสนุนคนพิการ ซึ่งประเทศไทยมีกองทุนหมุนเวียนของภาครัฐ จำนวนมากกว่า ๑๑๔ กองทุน เช่น กองทุนผู้สูงอายุ และกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น แต่บทบาทการทำงาน มากน้อยเพียงใดต้องประเมินและวิเคราะห์ต่อไป สำหรับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีเงินสะสมประมาณ ๙ พันล้าน และมีรายได้ ๒,๗๐๐ ล้าน อาจจะเนื่องจากกองทุนไม่ค่อยได้ทำกิจกรรม จึงมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย

ทั้งนี้ ๓ ประเด็นสำคัญ คือ (๑) องค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการต้องปรับปรุงข้อมูลทางสถิติให้ดีขึ้น เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่จะนำไปใช้วิเคราะห์ด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม (๒) การบูรณาการการทำงานที่สนับสนุนงานคนพิการของภาครัฐทั้งด้านการคลัง การงบประมาณ กองทุน และท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันภาพรวมการทำงานยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วน และ (๓) ข้อเสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้ตั้งตามตัวผู้เรียน ถือเป็นข้อเสนอที่มีประโยชน์ และจะนำกลับไปพิจารณาศึกษาต่อไป

๒.๒.๔ นางสาววรรณ พลิกามิน ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) “เปลี่ยนโลกของเรา : วาระ ๒๐๓๐ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย (Goals) ๑๖๙ เป้าประสงค์ (Targets) โดยจัดเป็นกลุ่มการพัฒนา ๕ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ PEOPLE (คน) ประกอบด้วย เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความอดอยากและสร้างความมั่นคงทางอาหาร เป้าหมายที่ ๓ ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน เป้าหมายที่ ๔ ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ และเป้าหมายที่ ๕ เสริมความเท่าเทียมทางเพศสตรีและเด็กหญิงทุกคน

มิติที่ ๒ PLANET (โลก) ประกอบด้วย เป้าหมายที่ ๖ จัดการน้ำอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๓ แก้ปัญหาโลกร้อน เป้าหมายที่ ๑๔ ใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๑๕ ใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศทางบก

มิติที่ ๓ PARTNERSHIP (ความเป็นหุ้นส่วน) เป้าหมายที่ ๑๗ สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มิติที่ ๔ PEACE (ความสงบสุข) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียม

มิติที่ ๕ PROSPERITY (ความเจริญ) ประกอบด้วย เป้าหมายที่ ๗ ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๙ ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ และ เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

(๒) กลไกการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทย โดยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีคณะอนุกรรมการจำนวน ๓ ชุด ได้แก่ (๑) อนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (๒) อนุกรรมการส่งเสริมความเข้าใจและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (๓) อนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๓) กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจาก ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ มาเป็นเป้าประสงค์ ๓๐ ลำดับแรกที่ประเทศต้องดำเนินการ โดยการประชุมร่วมกันของผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ใน ๒ มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑ ด้านความสำคัญ พิจารณาความเร่งด่วน ขนาดประชากร ระดับความรุนแรงของปัญหา และผลกระทบต่อเป้าหมายอื่น ๆ มิติที่ ๒ ด้านความพร้อมพิจารณาทั้งความรู้ ข้อมูล กฎหมาย ทรัพยากร และสังคม จึงออกมาเป็น ๓๐ เป้าประสงค์ที่ประเทศไทยจะนำมาขับเคลื่อนในช่วง ๕ ปีแรก โดยยึดโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ทั้งนี้ ระยะเวลาการขับเคลื่อน SDGs จะสิ้นสุดในปี พ.ศ.๒๕๗๓ ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่จะสิ้นสุดในปีพ.ศ. ๒๕๗๙ เช่นกัน

(๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งอ้างอิงถึงคนพิการโดยตรง ๗ เป้าหมาย ได้แก่ (๑) เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ (๒) เป้าหมายที่ ๔ การศึกษาที่เท่าเทียม (๓) เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและครอบคลุม การจ้างงานเต็มอัตรารวมทั้งงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (๔) เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ (๕) เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและถิ่นฐานมนุษย์ที่ยั่งยืน (๖) เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียม และ (๗) เป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ในแต่ละเป้าหมายและเป้าประสงค์ ๓๐ ลำดับแรกที่ขับเคลื่อน มีกลไกการขับเคลื่อนประเด็นคนพิการ โดยแบ่งออกเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมถึงโครงการการคุ้มครองสิทธิ และส่งเสริมสวัสดิการของคนพิการตามแต่ละเป้าหมาย เช่น เป้าประสงค์ที่ ๑.๓ ดำเนินการให้ทุกคนมีระบบและมาตรการการคุ้มครองทางสังคมในระดับประเทศให้เหมาะสม อาทิ โครงการสนับสนุนการเสริมสร้างสวัสดิการทางสังคมให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ โครงการส่งเสริมการมีบัตรประจำตัวคนพิการ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ) เป็นต้น เป้าประสงค์ที่ ๔.๕ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษา อาทิ โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (สพฐ.) โครงการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระดับอุดมศึกษา (สกอ.) และโครงการติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของสถาบันอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นต้น

(๕) กลไกการขับเคลื่อนประเด็นคนพิการตามแผนบูรณาการ ได้แก่ แผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย มี ๓ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ คนไทยมีศักยภาพตลอดช่วงวัย เป้าหมายที่ ๒ คนไทยทุกช่วงวัยมีความมั่นคงในชีวิต และเป้าหมายที่ ๓ คนไทยมีครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม และ แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ มี ๓ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ ผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เป้าหมายที่ ๒ ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดี เป้าหมายที่ ๓ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนทุกกลุ่ม ทั้งนี้ เป้าหมายของแผนบูรณาการดังกล่าว ล้วนมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จึงสามารถผนวกรวมประเด็นตามแผนคนพิการเข้าไปกับแผนบูรณาการได้เช่นกัน

(๖) กลไกการขับเคลื่อนประเด็นคนพิการในระดับพื้นที่ ซึ่งมีการกำหนดกลไกหลักที่มีศักยภาพในการเชื่อมต่อการบูรณาการ แผนการปฏิบัติการและงบประมาณ โดยใช้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นแนวทางหลักในการบูรณาการกลไกการดำเนินงานด้านคนพิการ ซึ่งมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติโดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในทุกจังหวัด เพื่อปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ และให้ความคุ้มครองคนพิการในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อาทิ การออกข้อบัญญัติ ข้อเทศบัญญัติ การจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ และการกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินงานศูนย์บริการคนพิการได้ เป็นอีกกลไกสำคัญที่จะทำให้แผนหรือโครงการที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับหลักการการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) และหลักการของ SDGs คือ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” หรือ “No one left behind” แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะคนพิการเท่านั้น แต่ยังมีหมายถึงกลุ่มคนเปราะบางทั้งหมด ซึ่งในบางเรื่องยังจำเป็นต้องมีประเด็นเฉพาะกลุ่ม เช่น บริการล่ามภาษามือที่จำเป็นสำหรับคนหูหนวก แต่ไม่ใช่สำหรับคนพิการทุกคน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การวางนโยบายต่าง ๆ ฐานข้อมูลถือเป็นปัจจัยสำคัญ หากมีฐานข้อมูลว่าคนพิการต้องการสวัสดิการแบบใดบ้าง ก็จะสามารถจัดสวัสดิการได้ตรงกับสวัสดิการที่คนพิการจำเป็นต้องได้รับ

๒.๒.๕ นายประยงค์ ตั้งเจริญ ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ

การตั้งงบประมาณสำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการ ซึ่งต้องดำเนินการตามหลักการงบประมาณทั่วไป คือ ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทของกระทรวงและกรมต่าง ๆ สำหรับงบประมาณด้านคนพิการจะต้องพิจารณาเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีกรมที่รับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) และหากมองในแง่กระแสหลัก การจัดสรรงบประมาณภาพใหญ่ รัฐบาลโดยสำนักงานงบประมาณจะจัดสรรงบประมาณในภาพรวม เช่น ด้านการศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณเรียนฟรี ๑๕ ปี เหมือนกันทั้งหมด และเพิ่มเติมในส่วนของคนพิการเข้าไป โดยอาจจะเสริมจากกองทุนหรือบางหน่วยงานจัดทำโครงการเสริมเพิ่มเติมขึ้นมา เป็นต้น ทั้งนี้ งบประมาณของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งรับผิดชอบในการขับเคลื่อนและวางแผนเกี่ยวกับคนพิการ พก. ควรจัดทำแผนในแต่ละเรื่องโดยพัฒนาตามตัวชี้วัด จัดลำดับความสำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ต้องดำเนินการเรื่องใด แล้วเสนอค่าของงบประมาณไปที่สำนักงบประมาณ และเรื่องใดบ้างที่กระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ ควรเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งด้านการศึกษาและด้านคมนาคม หากจัดทำแผน

ที่ชัดเจน สำนักงานงบประมาณก็จะสามารถประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลในส่วนนั้นได้ รวมถึงสามารถเสนอเรื่องดังกล่าวผ่านกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงานด้านคนพิการว่าต้องมีหน่วยงานใด ควรดำเนินการและต้องของงบประมาณผ่านหน่วยงานนั้น ๆ เพิ่มเติมให้ชัดเจน ซึ่งสำนักงานงบประมาณก็ต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีและจัดสรรงบประมาณภายใต้งบประมาณของประเทศที่มีอยู่

งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายแรกของ SDGs การยุติความยากจน ซึ่งมีการตั้งงบประมาณในส่วนที่เป็นเบี้ยความพิการ และในการขึ้นทะเบียนคนจนที่ผ่านมา ซึ่งมีจำนวนกว่า ๑๑ ล้านคน กลุ่มคนดังกล่าวก็ยังรวมถึงคนพิการด้วย ทั้งนี้ รัฐบาลตั้งงบประมาณขึ้นมาจัดตั้ง กองทุนประชารัฐ เพื่อเศรษฐกิจฐานราก และเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตคนกลุ่มนี้ ให้มีรายได้และมีอาชีพช่วยตัวเองได้ รวมถึงมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้คนที่มีรายได้สูงมาใช้สิทธิดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ยังมีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งสถานประกอบการที่ไม่จ้างงานคนพิการต้องนำเงินส่งเข้ากองทุน ควรพิจารณาว่ากองทุนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์อย่างไรและจะช่วยคนพิการได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น ในการจัดสรรงบประมาณ ที่ความต้องการงบประมาณมักจะมีมากกว่างบประมาณที่จะจัดสรรได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการจึงต้องจัดลำดับความสำคัญว่าเรื่องใดควรทำก่อนหลัง เพื่อจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญดังกล่าว

ทั้งนี้ เห็นด้วยกับหลักการว่าการพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงทุกคนที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเรื่องนั้นต้องทำทุกแห่ง เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นไปไม่ได้ที่จะให้ทุกโรงเรียนตอบสนองคนพิการได้ทั้งหมด แต่กระทรวงศึกษาธิการต้องไปดูว่าควรมีโรงเรียนที่ตอบสนองคนพิการจำนวนมากน้อยเพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อมูลสถิติของคนพิการ โดยคำนึงถึงผลที่จะได้รับและไม่เป็นภาระต่องบประมาณมากจนเกินความจำเป็น เป็นต้น

๒.๒.๖ ความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อประเด็น “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”

๒.๒.๖.๑ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การสัมมนาในครั้งนี้ถือเป็นนวัตกรรมที่ยิ่งใหญ่สำหรับคนพิการและคนทุกกลุ่มที่ถูกสังคมมองข้ามเพื่อให้การพัฒนาใด ๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนและต้องไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง การมองคนพิการต้องมองว่าเป็นคนกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพในกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศนี้ได้ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุครบวงจร ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งก็คือคนพิการที่ต้องได้รับการดูแล ดังนั้น หากรัฐบาลจะลงทุนเรื่องใด ๆ ก็ตาม ควรเป็นการลงทุนที่คำนึงถึงคนทุกกลุ่ม รวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุ จะถือเป็นการสร้างศักยภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การสัมมนาในวันนี้เป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยก้าวมาขึ้นแถวหน้าที่จะขับเคลื่อน SDGs โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และนำทุกกลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น

๒.๒.๖.๒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักนั้น ไม่ใช่เป็นการกล่าวถึงแค่กลุ่มคนกลุ่มเล็กที่ต้องใช้ทรัพยากร แต่ทุกคนมีโอกาสและจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเหล่านั้นด้วย เนื่องจากทุกคนมีโอกาสอยู่ในทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงผู้สูงอายุ และคนพิการ ดังนั้นในการพัฒนาใด ๆ ที่ต้องคำนึงถึงคนและทรัพยากร จึงต้องมองให้กว้างว่าจะต้องสามารถตอบสนองได้กับคนทุกคน ซึ่งทุกภาคส่วนควรเปิดมุมมองเหล่านี้ และมีส่วนร่วมขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นจริง เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณของแต่ละหน่วยงานไม่ได้จัดสรรเฉพาะคนปกติ ต้องมองไปถึงคนพิการ ผู้สูงอายุ และคนด้อยโอกาสต่าง ๆ ทั้งนี้ ขอสนับสนุนให้ประเด็นถูกนำไปสู่การพัฒนาให้มีมุมมองที่กว้างมากขึ้น เพื่อให้ทุกคนทุกกลุ่มได้เข้าถึงทรัพยากรในการพัฒนาประเทศ

๒.๒.๖.๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะเริ่มสำรวจข้อมูลความพิการระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๐ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำชุดคำถามโดยใช้ Washington Group Short set of Questions มาไว้ในแบบการสำรวจแล้ว นอกจากนี้ใส่เป็นคำถามสั้นแล้ว ยังมีคำถามที่ใช้ถามรายละเอียดโดยขยายความมาจาก Washington Group เพื่อครอบคลุมประเภทความพิการตามความลำบากในการทำกิจกรรมซึ่งจะขยายขอบเขตได้กว้างขึ้น นอกจากนี้ยังมีคำถามเกี่ยวกับเด็ก อายุระหว่าง ๒ - ๔ ปี และอายุระหว่าง ๕ - ๑๗ ปี ซึ่ง Washington Group ได้ร่วมกับกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund : UNICEF) ได้คิดคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่เด็กในวัยนั้น ๆ ควรจะทำ และสำนักงานสถิติได้นำมาใส่ในการสำรวจปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ครั้งนี้ด้วยแล้ว คาดว่าผลการสำรวจที่ได้รับจะสามารถนำมาใช้ขยายวงกว้างขึ้น และนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ได้

ทั้งนี้ ประเด็นการจำแนกข้อมูลคนพิการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แม้สำนักงานสถิติแห่งชาติจะเป็นหน่วยงานหลักในเรื่องดังกล่าว แต่จะไม่มีผลสำเร็จหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เห็นชอบหรือร่วมดำเนินการด้วย ระบบสถิติของประเทศไทยใช้ระบบแบบกระจายงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติจะทำข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนข้อมูลเฉพาะจะมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดทำเพื่อใช้ในการบริหารงานและวางแผนนโยบาย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ต้องดำเนินการในเรื่องตัวชี้วัดทั้งหมดที่เป็นภาพรวมขององค์กรสหประชาชาติ หรือ UN และได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแล้วพบว่า เรื่อง การจำแนกข้อมูลเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในการจัดทำข้อมูลเนื่องจากตัวชี้วัดของ SDGs เป็นตัวชี้วัดใหม่ที่ยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน จึงต้องมีการขยายองค์ความรู้เดิมของหน่วยงาน วิธีการจัดเก็บข้อมูลมีทั้งการสำรวจเพื่อจัดหาข้อมูลใหม่ ใช้ข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้วมาประมวลเพิ่มเติม ใช้การดึงข้อมูลจากระบบทะเบียนรายงาน หรือใช้เทคนิค BIGDATA มาช่วยทำให้ได้มาซึ่งตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่สำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบ ๑๑ ตัวชี้วัด ได้วางแผนและปรับปรุงแบบเพื่อให้ครอบคลุมเรื่องความพิการโดยใช้ Washington Group แล้ว แต่ในส่วนของหน่วยงานอื่น ๆ การจำแนกข้อมูลเรื่องคนพิการอาจจะยังเป็นเรื่องยาก ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นมาขยายต่อเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ดังนั้น ข้อเสนอแนะประเด็นการจำแนกข้อมูลคนพิการ จึงควรใช้วิธีพัฒนา

ระบบข้อมูลเพื่อใช้ทรัพยากรข้อมูลร่วมกัน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติเริ่มต้นสำรวจข้อมูลกลาง และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับคนพิการ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ซึ่งกำหนดประเภทคนพิการอยู่แล้วมา จัดทำฐานข้อมูลร่วมกัน ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ ควรผลักดันส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เริ่มดำเนินการในระยะต่อไป นอกจากนี้ เห็นควรเสนอให้มีคณะกรรมการ ภายใต้ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อดูแลรับผิดชอบและนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการผนวกรวม กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม ทั้งผู้สูงอายุ และคนพิการ เพื่อขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวให้เป็นระบบมากขึ้น

๒.๒.๖.๔ วิทยาลัยราชสุดา

การผนวกรวมคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ควรมีการติดตาม ตรวจสอบ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของคนพิการอย่างเต็มรูปแบบ รวมถึง ควรมีการประชาสัมพันธ์ และการสร้างเจตคติให้สังคมเข้าใจว่าคนพิการสามารถอยู่ได้ในสังคมกระแสหลักร่วมกับคนทั่วไป

๒.๒.๖.๕ มุลินีธรรมมิกชนเพื่อคนตาบอด

หลายปีที่ผ่านมางานด้านคนพิการมีการขับเคลื่อนนโยบายทั้งด้านกฎหมายและ สิทธิต่าง ๆ แต่การนำไปสู่การปฏิบัติจริงยังมีปัญหาอยู่มาก เช่น ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคน เข้าถึงได้ มีกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ให้อาคารหรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ต้องดำเนินการให้เป็นไปสำหรับ ทุกคน แต่การสร้างอาคารต่าง ๆ ก็ยังคงใช้แบบเดิม หรือ ด้านระบบการขนส่งสาธารณะก็ยังรวมศูนย์ อยู่ในกลุ่มจังหวัดที่เป็นหัวเมืองใหญ่ ยังไม่มีการกระจายไปในชนบทมากนัก เป็นต้น จึงเป็นประเด็น ที่ต้องพิจารณาเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป นอกจากนี้ ด้านการศึกษาสำหรับ คนพิการในระดับมหาวิทยาลัยบางสาขายังไม่เปิดให้นักศึกษาตาบอดเรียน เช่น สาขาวิชา ต่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนค่าเล่าเรียนนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา ในบางมหาวิทยาลัยค่าเล่าเรียนมีราคาสูงกว่าเงินสนับสนุนดังกล่าว ทำให้นักศึกษาพิการไม่มีเงิน เพียงพอที่จะจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

๒.๒.๖.๖ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประโยชน์กับทุกภาคส่วน และการพัฒนาที่ผนวกรวม ประเด็นคนพิการไปด้วยซึ่งได้ประโยชน์แต่ก็ทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้น จะทำอย่างไรที่จะช่วยทำให้ ภาคเอกชนหันมาให้ความสำคัญและแบ่งปันภาระดังกล่าวช่วยภาครัฐ รวมทั้งองค์กรด้านคนพิการ ที่อาจจะคุ้นชินกับการสร้างบริการที่เฉพาะเจาะจงเมื่อจะมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนา อย่างยั่งยืนโดยการพัฒนาที่ผนวกรวมประเด็นคนพิการ ทุกองค์กรก็ต้องปรับตัวให้ทันกับกระแส การพัฒนา ที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

๒.๓ การจัดทำตัวชี้วัดการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

ผลการประชุมระดับสูงระหว่างรัฐสมาชิกว่าด้วยการทบทวนครึ่งทศวรรษคนพิการแห่ง เอเชียและแปซิฟิก (High-Level Intergovernmental Meeting on the Midpoint Review of the Asian and Pacific Decade of Persons with Disabilities ๒๐๑๓ - ๒๐๒๒) ณ กรุงปักกิ่ง

สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน - ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ซึ่งการประชุมในครั้งนี้ที่ประชุมได้แบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ ๑) ระดับผู้บริหารระดับสูง และ ๒) ระดับรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังได้ยกร่างและเจรจาร่างคำประกาศปณิธานและแผนปฏิบัติการเพื่อกระตุ้นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์อินซอนในครั้งหลังของทศวรรษนี้ เรื่องที่น่าสนใจในการประชุมครั้งนี้คือ การเชื่อมต่อหรือเชื่อมโยงการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์อินซอน (Incheon Strategy) เข้าด้วยการปฏิบัติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) โดยมีเรื่องการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เป็นแกนกลางของการเชื่อมโยง โดยอาศัยการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์อินซอน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ รวมถึงเอกสารระหว่างประเทศฉบับอื่น เช่น กรอบนโยบายด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติชนิด เอกสารการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องของการให้ความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรม เรื่องการพัฒนาสังคมเมือง เรื่องการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศของโลก เป็นต้น ในคำประกาศปณิธานและแผนปฏิบัติการได้กล่าวถึงมาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์อินซอนทั้ง ๑๐ เป้าประสงค์ ๒๗ เป้าหมาย และ ๖๒ ตัวชี้วัด โดยนำเอาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเชื่อมต่อการปฏิบัติตามเป้าหมายแต่ละเป้าหมายของยุทธศาสตร์อินซอน และได้เสนอให้นำเอาอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการผนวกรวมกับทุกเป้าหมายด้วย เพื่อให้การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์อินซอนมีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ ในฐานะที่เป็นกฎหมาย ไม่ใช่เป็นแต่เพียงคำประกาศหรือเป้าหมายเชิงนโยบาย แต่เดิมได้เสนอไปถึงการผนวกรวมกับการแสดงความคิดเห็นทั่วไปของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Committee on the Rights of Persons with Disabilities) ด้วย โดยที่ไม่มีบุคคลใดคัดค้าน จนกระทั่งถึงเป้าหมายที่ ๖ ของยุทธศาสตร์อินซอนว่าด้วยเรื่องของสตรีพิการ เมื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ ๕ ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และข้อบทที่ ๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ แต่เมื่อไปเชื่อมโยงกับความคิดเห็นทั่วไปในฉบับที่ ๓ ของคณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ว่าด้วยเรื่องสตรีพิการ ผู้แทนจากประเทศอิหร่านยกมือคัดค้านทันที เพราะมีถ้อยคำที่กล่าวพาดพิงไปถึงเพศทางเลือก จนเป็นเหตุให้ผู้แทนอิหร่านเสนอให้ถอนความคิดเห็นทั่วไปออกทุกข้อ เพราะเหตุว่า ความคิดเห็นทั่วไปเป็นความคิดเห็นของคณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ไม่ได้เป็นความคิดเห็นร่วมของรัฐภาคีแม้แต่ขององค์การสหประชาชาติ

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องที่น่าสนใจคือ เรื่องของสถิติ ซึ่งผู้แทนจากกลุ่มวอชิงตัน (Washington Group) ได้นำเสนอข้อมูลร่วมกับผู้แทนจาก องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ซึ่งผู้แทนจาก WHO ยืนยันว่า วิธีการคำนวณจำนวนตัวเลขคนพิการแบบ Washington Group ไม่นำไปสู่การกำหนดวิธีการให้บริการ เพียงแต่นำไปสู่การกำหนดตัวเลขจำนวนคนพิการเท่านั้น เพราะเห็นว่า ไม่ได้มีการวิเคราะห์ความบกพร่องในเชิงลึก เป็นแต่เพียงการสอบถามคำถามและให้แสดงตน ซึ่งฝ่าย Washington Group ยอมรับว่าเป็นเรื่องจริง แต่ว่าการสำรวจแบบ Washington Group เป็นการสำรวจเพื่อให้ผู้วางแผนนโยบายสามารถนำเอาตัวเลขจำนวนคนพิการซึ่งมีมากกว่าแบบที่กำหนดโดยประเภทความบกพร่องในลักษณะที่มีค่าวินิจฉัย

โดยนำไปดำเนินการ ๒ อย่างที่แตกต่างกัน กรณีที่จะนำไปกำหนดรูปแบบการให้บริการหรือคุณสมบัติการได้รับบริการอาจจะได้ตัวเลขจำนวนคนพิการที่ต่ำ เพราะบุคคลที่มีความบกพร่องหลายคน ระดับความบกพร่องไม่สูงพอที่จะได้รับสวัสดิการ แต่มีจำนวนตัวเลขที่พอต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ เช่น การสำรวจแบบ Washington Group มีคนอเมริกันที่เป็นคนพิการร้อยละ ๒๐ แต่ถ้าสำรวจแบบเชิงลึกโดยมีการวินิจฉัยทางการแพทย์อาจจะมีคนพิการเพียงแค่ร้อยละ ๒ ซึ่งใช้สำหรับการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่ได้รับสวัสดิการเป็นรายบุคคล แต่การสำรวจแบบ Washington Group เหมาะสำหรับการวางแผนนโยบายสาธารณะเพื่อให้เกิดการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก กล่าวคือ ไม่จำเป็นที่คนพิการจำนวนร้อยละ ๒๐ นั้นจะต้องได้รับการเฉพาะบุคคล

๒.๔ การดำเนินงานตามนโยบายโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาติดตามการดำเนินงานโครงการสวัสดิการแห่งรัฐโดยเห็นว่ารัฐบาลมีนโยบายที่จะจดทะเบียนประชาชนเพื่อขอรับสวัสดิการความช่วยเหลือจาก รัฐหรือเรียกว่า การจดทะเบียนคนจน ผลปรากฏว่ามีประชาชนที่ไปจดทะเบียนคนจนมีคนพิการที่จดทะเบียนเป็นคนพิการแล้วประมาณ ๓.๓ แสนคน และคนพิการที่ยังไม่ได้จดทะเบียนประมาณ ๓๐,๐๐๐ กว่าคน ทั้งนี้ จากข้อมูลปัจจุบันของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีคนพิการที่จดทะเบียนแล้วประมาณ ๑.๘ ล้านคน จึงทำให้เกิดข้อสังเกตจากหลายฝ่ายว่า คนพิการที่เหลือไม่ใช่คนจนใช่หรือไม่ อะไรเป็นอุปสรรคและสาเหตุให้คนพิการเหล่านี้ไม่ไปจดทะเบียนคนจนจะเห็นได้ว่า ขณะนี้ในหลายประเทศยังมีการถกเถียงกันเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลหรือตรวจสอบสถิติด้านคนพิการที่ไม่ตรงกันอยู่ ขณะที่แนวโน้ม และกระแสการเก็บข้อมูลของคนพิการจะพยายามให้นำหนักไปอยู่ที่การใช้คำถามของกลุ่มวิจัยต้นซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่ประเทศไทยใช้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลังเป็นหลักการในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการที่มุ่งเน้นให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ รวมถึงเป็นนโยบายของรัฐที่ต้องครอบคลุมและคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของคนพิการด้วย

๒.๔.๑ กระทรวงการคลัง

(๑) เรื่องการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐนั้น กำหนดให้คำว่า “คนจน” มีนิยามตรงกับของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งหมายความว่า คนจนมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ประมาณ ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่กระทรวงการคลังใช้เกณฑ์ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปีมาคำนวณ ดังนั้น ในข้อมูลของกระทรวงการคลังจึงมีทั้งคนที่อยู่เหนือเส้นความยากจนและต่ำกว่าเส้นความยากจน จึงไม่ใช่คำว่า “ลงทะเบียนคนจน” แต่ใช้คำว่า “ลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย” สำหรับประเด็นที่คนไม่ไปลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยเป็นเพราะไม่ใช่คนจนใช่หรือไม่ นั้น เป็นปัญหาในเชิงของพื้นที่เพราะว่า ในขณะที่มีการประกาศให้ประชาชนที่คิดว่าตนเองเป็นผู้มีรายได้น้อยไปลงทะเบียนตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยให้หน่วยงานต่างๆ ที่เป็นพันธมิตรกับกระทรวงการคลัง เช่น ธนาคาร

เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย สำนักงานคลังจังหวัดทั่วประเทศ สำนักงานเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด ๕๐ เขต ทำหน้าที่เป็นหน่วยรับลงทะเบียน จะเห็นได้ว่า มีผู้มาลงทะเบียนทั้งสิ้นจำนวน ๑๔.๑ ล้านกว่าคน ซึ่งจากจำนวนดังกล่าว กระทรวงการคลังจะทำการพิจารณาว่ามีบุคคลใดบ้างตรงกับนิยามของ “ผู้มีรายได้น้อย” ทั้งนี้ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงทะเบียนในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วย ๑) มีสัญชาติไทย ๒) มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป (โดยต้องเกิดก่อนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๒) ๓) ว่างานหรือมีรายได้ทั้งสิ้นที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๙ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ๔) ไม่มีทรัพย์สินทางการเงิน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร สลากออมสิน สลาก ธ.ก.ส. พันธบัตร ตราสารหนี้ รวมทั้งสิ้นไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และ ๕) ไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายหรือถ้าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข คือ กรณีที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (บ้านพร้อมที่ดิน) กรณีอยู่อาศัยอย่างเดียว บ้านหรือทาวเฮ้าส์ต้องมีพื้นที่ไม่เกิน ๒๕ ตารางวา ห้องชุดต้องมีพื้นที่ไม่เกิน ๓๕ ตารางเมตร กรณีเป็นที่อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน ๑๐ ไร่ สำหรับการอื่นที่ไม่ใช่การเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน ๑ ไร่ สำหรับที่ดิน กรณีที่ใช้ประโยชน์จากดินเพื่อการเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน ๑๐ ไร่ และเพื่อการอื่นที่ไม่ใช่การเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน ๑ ไร่ การพิจารณาคุณสมบัติทั้ง ๔ ประการ ต้องพิจารณาร่วมกับเกณฑ์การมีรายได้เสริมซึ่งจะต้องไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

(๒) เมื่อกระทรวงการคลังได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงทะเบียนในปี ๒๕๖๐ แล้ว จะทำการตรวจสอบข้อมูลโดยกรมการปกครอง กรมสรรพากร กรมที่ดิน กรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ รวม ๒๖ หน่วยงาน ผลปรากฏว่า มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ผู้มีรายได้น้อย จำนวน ๒.๗ ล้านคน และผู้ที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๑๑.๔๗ ล้านคน ผู้ที่ผ่านจะได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อนำไปบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หลังจากนั้น กระทรวงการคลังจะจัดทำฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อย (Data Mining) โดยแบ่งกลุ่มตามอายุ สภาพร่างกาย ที่อยู่ อาชีพ รายได้ ทรัพย์สิน หนี้ และภูมิภาค/จังหวัด ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการชี้เป้าทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน และระดับบุคคลมีความสอดคล้องกัน

(๓) โครงสร้างภาพรวมของผู้มีรายได้น้อยและภารกิจที่ต้องช่วยผู้มีรายได้น้อย จำนวน ๑๑.๔๔ ล้านคน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแล้วจากฐานข้อมูลของ ๒๖ หน่วยงาน แบ่งออกเป็น ๑) วัยแรงงานและไม่พิการ จำนวน ๗.๖๔ ล้านคน ประกอบด้วย กลุ่มที่มีรายได้สูงกว่าเส้นความยากจน จำนวน ๒.๕๕ คน และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี หรือต่ำกว่าเส้นความยากจน จำนวน ๕.๐๙ ล้านคน และ ๒) ผู้สูงอายุกับคนพิการ จำนวน ๓.๘๙ ล้านคน แบ่งออกเป็น ผู้สูงอายุ จำนวน ๓.๖ ล้านคน (ชราแต่ร่างกายปกติ ๓.๔ ล้านคน) คนพิการ จำนวน ๓.๗ แสนคน (พิการแต่อยู่ในวัยแรงงาน จำนวน ๑.๙ แสนคน) รวมถึงผู้สูงอายุและพิการ จำนวน ๑.๘๘ แสนคน

(๔) โครงสร้างของผู้มีรายได้น้อยที่เป็นคนพิการในมิติต่างๆ สามารถแสดงผลเชิงตารางข้อมูลได้ โดยการกำหนดช่วงอายุ (ปี) ในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๗๖,๑๙๓ คน

และยังได้แบ่งสถานภาพร่างกายออกเป็น คนพิการ (มีบัตรคนพิการ) จำนวน ๓๓๗,๐๖๕ คน คนพิการ (ไม่มีบัตรพิการ) จำนวน ๓๘,๑๑๕ คน คนพิการ (ไม่ระบุว่าไม่มีบัตรหรือไม่มีบัตร) จำนวน ๑,๐๑๓ คน นอกจากนี้ กระทรวงการคลังยังมีฐานข้อมูลที่สามารถตรวจสอบคนพิการ จำนวน ๓๗๖,๑๙๓ คน ได้ทั้งในระดับตำบลและระดับหมู่บ้านว่า คนพิการแต่ละรายอาศัยอยู่ในพื้นที่ใดบ้าง ซึ่งในอนาคตจะเป็นประโยชน์กับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างมากในการจัดการรายกรณี (Case Management) กับคนพิการ ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชนว่าต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างจากฐานข้อมูลดังกล่าวจังหวัดที่อ่อนแอและต้องเร่งช่วยเหลือตามดัชนีผู้มีรายได้น้อยในมิติต่างๆ เทียบกับจำนวนประชากรในกรณีของคนพิการจะปรากฏอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น

(๕) ผลการสำรวจความต้องการของผู้มีรายได้น้อย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ จำแนกตามความต้องการตามภูมิภาค ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ เช่น ลดค่าสาธารณูปโภค ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ลดภาระค่าสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ลดภาระค่ารักษาพยาบาล ดูแลสุขภาพ เพิ่มเบี้ยยังชีพคนชรา ลดภาระค่าอุปกรณ์การศึกษาบุตรหลาน จัดหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง จัดให้มีประกันอุบัติเหตุ ช่วยให้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานที่มีอยู่แล้วแต่ยังเข้าไม่ถึง เช่น เบี้ยยังชีพคนชรา เบี้ยความพิการ เป็นต้น) ช่วยหางานให้ทำในภูมิลำเนา จัดหาที่ดินทำกินให้เพิ่มทุนการศึกษาเด็กยากไร้ ลดภาระค่าโดยสาร และค่าเดินทาง จัดหาเครื่องมือในการทำมาหากินให้ ช่วยซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จัดอบรม ฝึกอาชีพ เสริมทักษะที่เกี่ยวกับอาชีพในปัจจุบัน เพิ่มเบี้ยความพิการ แก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ ช่วยให้เข้าสู่การออมแห่งชาติ จ้างงานชั่วคราวโดยหน่วยงานของรัฐ จัดหาที่อยู่อาศัยให้ เพิ่มเบี้ยแรกเกิด ช่วยซ่อมแซมอุปกรณ์ในการทำมาหากิน ลดภาระค่าเช่าที่อยู่อาศัย เป็นต้น สำหรับอาชีพที่ตอบแบบสำรวจ เช่น อาชีพทำเกษตรปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รับจ้างทั่วไป อยู่บ้านเฉยๆ วางงาน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย ให้บริการ และรับจ้างทำของ เป็นต้น หลักคิดในการยกระดับผู้มีรายได้น้อยให้พ้นความยากจนคือ ทำอย่างไรให้คนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน จำนวน ๘.๔ ล้านคน มีรายได้มากขึ้นและมีภาระค่าใช้จ่ายลดลงจนหลุดพ้นเส้นความยากจนใช้มาตรการดังต่อไปนี้

- มาตรการระยะที่ ๑ บรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้วยบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ แบ่งออกเป็น (๑) ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน คือ วงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น สินค้าเพื่อการศึกษา และวัตถุดิบเพื่อเกษตรกรรมจากร้านธงฟ้าประชารัฐ และร้านอื่นๆ ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด กรณีมีรายได้สูงกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี ได้รับ ๒๐๐ บาท กรณีรายได้ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี ได้รับ ๓๐๐ บาท ส่วนวงเงินส่วนลดค่าซื้อก๊าซหุงต้มจากร้านที่กระทรวงพลังงานกำหนดคือ ๔๕ บาทต่อคนต่อเดือน และ (๒) ลดค่าใช้จ่ายในเดินทาง วงเงินค่าโดยสารรถเมล์ รถไฟ ได้รับ ๕๐๐ บาท วงเงินค่าโดยสารของบริษัท ขนส่ง จำกัด (ขส.) จำนวน ๕๐๐ บาท และวงเงินค่าโดยสารรถไฟ จำนวน ๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงปัจจุบันมียอดการใช้บัตรมากกว่า ๙,๐๐๐ ล้านบาท

- มาตรการระยะที่ ๒ ยกกระดับคุณภาพชีวิตผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จะทำให้คนที่ลงทะเบียน จำนวน ๑๑.๔ ล้านคน ได้รับการจัดหางานที่เหมาะสมและส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพ

มีการฝึกอาชีพและการจัดการศึกษา ฝึกทักษะ ให้ความรู้และเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ เข้าถึงสินเชื่อและแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบแบบบูรณาการ รวมถึงสามารถเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน โดยได้รับการสนับสนุนให้เข้าถึงสิ่งจำเป็นในชีวิต เช่นที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน และการออมเพื่อการเกษียณ เป็นต้น

(๖) สาเหตุที่ตัวเลขคนพิการซึ่งมาลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐไม่สอดคล้องกับจำนวนคนพิการของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอาจจะมาจากสาเหตุที่ว่า คนพิการได้มาลงทะเบียนหรือไม่ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าคนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้มาลงทะเบียน จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงการคลังได้กำหนดให้ผู้ลงทะเบียนจะต้องมาลงทะเบียนด้วยตนเอง แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กระทรวงการคลังได้กำหนดให้มีผู้รับมอบอำนาจซึ่งอาจจะเป็นผู้ดูแลหรือผู้อนุบาลมาลงทะเบียนแทนได้ ส่งผลให้มีจำนวนผู้ลงทะเบียนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวอาจจะยังไม่ทั่วถึงเพราะว่า อาจจะมีคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลหรือมีผู้ดูแล แต่ผู้ดูแลไม่มีเวลาว่างพาคคนพิการมาลงทะเบียนกระทรวงการคลังจึงได้ทำการบันทึกเป็นข้อสังเกตไว้ว่า ในปีต่อไปถ้ามีการลงทะเบียน กระทรวงการคลังอาจจะต้องมีหน่วยเฉพาะกิจ จะเห็นได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมากระทรวงการคลังได้เคยหารือร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่า อาจจะให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยรับลงทะเบียนอีกหน่วยงานหนึ่ง เพื่อที่จะนำเอาจำนวนตัวเลขคนพิการจำนวน ๑.๘ ล้านคนไปเทียบเคียงกับจำนวนตัวเลขของคนลงทะเบียนขอรับสวัสดิการแห่งรัฐ จะเห็นได้ว่า จำนวนคนพิการที่มาลงทะเบียนขอรับสวัสดิการแห่งรัฐอาจจะไม่ได้ระบุข้อความตามความเป็นจริงก็ได้ เช่น คนพิการอาจจะเกิดความกังวลว่าถ้ารัฐให้บัตรสวัสดิการจะถูกตัดสิทธิด้านอื่นหรือไม่ หรือรัฐเห็นว่าคนพิการได้รับเบี้ยความพิการซึ่งเป็นสวัสดิการจากรัฐ จำนวน ๘๐๐ บาทอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องมาขอรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐอีก คนพิการอาจจะไม่ระบุว่าตนเองเป็นคนพิการหรือไม่พิการ หรืออาจจะระบุว่าตนเองเป็นคนปกติ เป็นต้น

(๗) การสำรวจของกรมการพัฒนาชุมชนจะใช้ชุดคำถามในการสำรวจข้อมูลของประชากรในแต่ละบ้าน จะเห็นได้ว่า จำนวนกลุ่มเป้าหมายของกรมการพัฒนาชุมชนจะครอบคลุมจำนวนประชากร ๓๐ ล้านคน ซึ่งรวมสมาชิกทุกคนที่อยู่ในบ้าน เช่น บ้านยายมะลิมีสมาชิกครอบครัวจำนวน ๘ คน กรมการพัฒนาชุมชนบันทึกข้อมูลสมาชิกในครอบครัว จำนวน ๘ คน แต่ตามความเป็นจริงแล้วอาจจะมีสมาชิกในครอบครัวดังกล่าวมาลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยกับกระทรวงการคลังจำนวน ๒ คน เพราะฉะนั้น เมื่อนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้มีจำนวนผู้มาลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย จำนวน ๑.๔ ล้านคน นอกจากนี้ กระทรวงการคลังยังใช้เกณฑ์การเก็บข้อมูลกับบุคคลที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ซึ่งแตกต่างกับของกรมการพัฒนาชุมชนที่ซึ่งนับบุคคลที่มีอายุ ๑๘ ปีลงมาด้วย ดังนั้น จึงทำให้ข้อมูลแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกัน เช่นกรณีของกรมการพัฒนาชุมชนก็จะมีการจัดอันดับตามเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เห็นว่า ตำบลใดคือตำบลที่อ่อนแอที่สุด หลังจากนั้น กรมการพัฒนาชุมชนก็จะจัดทำตัวชี้วัดออกมา

(๘) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐไม่ใช่บัตรแบบตลอดชีพ แต่เป็นบัตรแบบปีต่อปี ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในบัตรกระทรวงการคลังตั้งงบประมาณไว้หนึ่งปีงบประมาณ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปีงบประมาณใหม่ว่าจะดำเนินโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐหรือไม่ ถ้าดำเนินการต่อก็จะต้องตั้งงบประมาณ

ใหม่เพื่อขอวงเงินมาอยู่ในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้ประชาชนได้ใช้จ่ายต่อ ส่วนประเด็นเรื่องบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสามารถนำไปใช้แทนกันได้หรือไม่ โดยหลักการแล้วกระทรวงการคลังได้ออกข้อบังคับไว้ชัดเจน ๓ กรณี คือ (๑) คนพิการที่ไม่สามารถเดินทางได้ (๒) คนชราที่ไม่สามารถเดินทางได้ และ (๓) ผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งทั้ง ๓ กรณีถ้าบุคคลอื่นจะไปใช้บริการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแทนจะต้องได้รับมอบอำนาจจากบุคคลทั้ง ๓ กรณีดังกล่าวซึ่งเป็นเจ้าของบัตรเสียก่อน พร้อมทั้งลงลายมือชื่อด้วย สำหรับประเด็นขั้นตอนการลงทะเบียนสามารถลงทะเบียนผ่านทางเว็บไซต์ได้หรือไม่นั้น กระทรวงการคลังเคยมีคิดเห็นร่วมกันว่าจะเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการลงทะเบียนผ่านทางเว็บไซต์ได้ แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับประชาชนที่มีความยากจน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจะไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้

๒.๔.๒ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูล คนจนแบบชี้เป้า เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดทำฐานข้อมูลใหญ่ของภาครัฐเพื่อนำมาใช้บูรณาการในการตอบเรื่องความยากจน โจทย์คือ ต้องทราบก่อนว่าคนจนอยู่ที่ไหน ต้องการอะไร ปัญหาคืออะไรและจะพ้นความยากจนได้อย่างไร สิ่งที่ต้องดำเนินการคือ การนำข้อมูลมาบูรณาการร่วมกัน โดยการใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ต่างจังหวัดทุกปีจำนวน ๓๕ ล้านคน และนำมาเทียบเคียงกับฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยและการบูรณาการมาตรการสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน ๑๔ ล้านคน ปัจจุบันศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติได้ใช้ข้อมูลของการไฟฟ้าแห่งประเทศไทย และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อนำมาพิจารณาในเรื่องของพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าและสิทธิในการรักษาพยาบาลด้วยการเชื่อมเป็นรายบุคคลผ่านเกณฑ์คนจนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีสมมติฐานว่า ถ้าคนที่มาลงทะเบียนคือ ยากจน กับที่สำรวจแล้วผลปรากฏว่าจน จะเห็นได้ว่า ถ้านำข้อมูลทั้ง ๒ กลุ่มมาเชื่อมโยงกันก็น่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย ผลที่ได้มาคือจำนวนประมาณ ๑.๔ ล้านคน ประโยชน์ที่ได้ คือ เมื่อมีการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยจะต้องระบุข้อมูลว่ามีรายได้เท่าไร ทั้งนี้ ข้อมูลของ จปฐ. จะมีที่สำรวจรายได้มาด้วย กล่าวคือ จะมีคนบางกลุ่มที่มีรายได้จากการสำรวจกับที่ลงทะเบียนใกล้เคียงกัน แต่มีบางกลุ่มมีจำนวนรายได้ที่แตกต่างกันมาก ระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้าจะระบุว่า คนจนจังหวัดใด ตำบลใดมีจำนวนมาก และสามารถเจาะข้อมูลได้ ส่วนปัญหาที่ใช้หลักการ MPI ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคือ เป็นความยากจน ๕ มิติ ได้แก่การศึกษา สุขภาพ ความเป็นอยู่ การเข้าถึงบริการของรัฐ และด้านการเงิน ส่วนปัญหาย่อยของกรมการพัฒนาชุมชนที่ได้ทำการสำรวจมากจะมีเรื่องของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ส่วนเกณฑ์ที่ใช้คือ MPI จะเป็นการนำเอาน้ำหนักมาคูณกับเกณฑ์ที่มีอยู่ กล่าวคือ สามารถปรับน้ำหนักของเส้นความยากจนได้ รวมถึงเรื่องของอาชีพด้วย จะเห็นได้ว่า ในแผนที่จะแสดงให้เห็นว่า จำนวนคนจนในแต่ละจังหวัดมีจำนวนเท่าใด ส่วนคำถามย่อยเกี่ยวกับด้านการศึกษา เช่น เด็กได้รับการศึกษาภาคบังคับกี่คน เป็นต้น ส่วนเรื่อง

การเงินก็จะมีเรื่องของรายได้ที่ไม่ถึงเกณฑ์ รวมถึงเรื่องของอาชีพด้วย ส่วนการสำรวจของ จปฐ. นั้นจะมีเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจจะเป็นผู้ใหญ่บ้านหรือคนในพื้นที่ลงสำรวจทุกปีโดยใช้ชุดคำถาม เช่น กรณีคนพิการจะถามเรื่องคนพิการเข้าถึงบริการของรัฐหรือไม่ และมีจำนวนกี่คน เป็นต้น ซึ่งตรงกันข้ามกับการระบุข้อมูลด้วยตนเอง (Self-Identification)

ทั้งนี้ มีแผนการจัดทำระบบฐานข้อมูลโดยภาพรวมแบบอัตโนมัติกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอยู่แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างของบประมาณส่วนในอนาคตข้อมูลจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่นั้น ข้อมูลจากกรมการพัฒนาชุมชนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติได้ขอไว้แล้ว และจะนำเข้ามาเชื่อมโยงกับระบบซึ่งจะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของจำนวนคนจนว่ามีเพิ่มขึ้นหรือลดลง ส่วนข้อมูลการใช้ไฟใช้น้ำ สำหรับการใช้น้ำยังไม่ทราบข้อมูล ส่วนการใช้ไฟ การไฟฟ้าแห่งประเทศไทยมีระบบอัตโนมัติที่เชื่อมอยู่แล้ว แต่ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติจะต้องรอข้อมูลส่วนบุคคลถึงจะเชื่อมต่อได้ ปัจจุบันศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติได้ขอข้อมูลย้อนหลังจากการไฟฟ้ามา ๑ ปี และขอข้อมูลจากกรมการพัฒนาชุมชนย้อนหลัง ๕ ปี เพื่อนำมาดูแลแนวโน้มก่อนว่าในอนาคตจะเกิดอะไรขึ้น

๒.๔.๓ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ระบบฐานข้อมูลของ สปสช. แบ่งออกเป็น ๒ เรื่อง คือ (๑) เรื่องของผู้มีรายได้น้อย สปสช. เดิมจะยกเว้นการเก็บค่ารักษาพยาบาล ๓๐ บาท แต่ข้อมูลดังกล่าวยังไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้ข้อมูลดังกล่าวยังไม่เป็นประโยชน์มากนัก และ (๒) ข้อมูลของคนพิการในฐานข้อมูลของ สปสช. มีประมาณ ๑.๒ ล้านคน สปสช. มองการเข้าถึงบริการของคนพิการเป็นหลัก ถ้าแพทย์ลงความเห็นว่าบุคคลใดเป็นคนพิการ คนพิการในระบบหลักประกัน สุขภาพแห่งชาติจะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น สปสช. ไม่ได้ใช้ข้อมูลของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอ้างอิงด้วย ฉะนั้น ข้อมูลคนพิการของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๑.๘ ล้านคน กับข้อมูลคนพิการของ สปสช. จำนวน ๑.๒ ล้านคน อาจจะไม่น่าจะเกี่ยวกับพอดี เพราะ สปสช. พบว่ามีคนกลุ่มหนึ่งไม่ต้องการลงทะเบียนเป็นคนพิการ นอกจากนี้ ระบบข้อมูลของ สปสช. ไม่ได้แยกความพิการออกเป็น ๗ ประเภทตามที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ประกาศไว้ เพียงแต่ลงทะเบียนไว้ว่าเป็นคนพิการเท่านั้น

๒.๔.๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ดำเนินการโครงการสำรวจข้อมูลผู้มีรายได้น้อยร่วมกับกระทรวงการคลัง โดยใช้ข้อมูลผู้ลงทะเบียนจำนวน ๑๔.๑๗ ล้านคน วิธีการสำรวจคือ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ส่งนักศึกษาที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ทั้งในระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งสังกัดสถานศึกษาต่างๆ ที่อยู่ในจังหวัดหรือภูมิภาคของนักศึกษาเอง รวมถึงจังหวัดใกล้เคียงทั่วประเทศ จำนวน ๖๖,๐๘๔คน ไปสัมภาษณ์ประชาชนที่มาลงทะเบียนเป็นผู้มีรายได้น้อยจำนวน ๑๔.๑๗ ล้านคน ตามกรอบบัญชีรายชื่อของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง โดยมีบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒,๓๐๔ คน เป็นผู้ควบคุม

การปฏิบัติงานของนักศึกษาหรือนักเรียน ข้อมูลที่ได้นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย และวางแผนการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมนักศึกษาและนักเรียนได้เรียนรู้สภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริง ของประชาชนและมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมได้ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลพร้อมกันทั่วประเทศระหว่างวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ พบว่ามีผู้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามทั่วประเทศ จำนวน ๑๓.๔๓ ล้านคน หรือคิดเป็น ร้อยละ ๙๔.๘ ส่วนอีกร้อยละ ๕.๒ ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลเนื่องจากสิ้นสุทธระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล สำหรับจำนวนที่จัดเก็บข้อมูลได้ จำนวน ๑๓.๔๓ ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้มีข้อมูลของผู้ลงทะเบียน ที่นำมาประมวลผลได้ จำนวน ๑๐.๖๔ ล้านคน ทั้งหมดนี้ดำเนินการตามหลักวิชาการทางสถิติ

การสำรวจเก็บข้อมูลครั้งล่าสุดเกี่ยวกับโครงการสำรวจความพิการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เก็บข้อมูลโดยการลงภาคสนาม ๓ เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือน ธันวาคม สำหรับคำถามที่มีการปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับคำถามของกลุ่มวอชิงตัน (Washington Group) นั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ร่วมกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประชุมกับ กลุ่มวอชิงตันหลายครั้งด้วยกัน โดยได้นำคำถามกลับมาแปลและปรับปรุงให้เป็นไปตามกลุ่มวอชิงตัน สำหรับการสำรวจความพิการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ครั้งนี้ จะพิจารณาจากลักษณะของความบกพร่อง กล่าวคือ การสูญเสียอวัยวะหรือความผิดปกติของโครงสร้างทางร่างกาย รวมถึงการทำงานทางด้าน จิตใจด้วย หรือบุคคลเหล่านั้นมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน แต่คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนพิการไม่ถูกระบุไว้ในแบบสำรวจความพิการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อมูลที่สำนักงานสถิติแห่งชาติทำการสำรวจมาสามารถนำไปคาบเกี่ยวกับข้อมูลของ กระทรวงการคลังได้ เช่น ข้อมูลด้านรายได้ ลักษณะความพิการ การจดทะเบียนคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ เป็นต้น สำนักงานสถิติแห่งชาติมีหน้าที่เพียงแค่สำรวจข้อมูล ตรวจสอบสุขภาพของประเทศทางด้านผู้มีรายได้น้อยโดยภาพรวมเท่านั้น

๒.๔.๕ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.)

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ปัจจุบันฐานข้อมูลของ พก. ร้อยละ ๕๑ เป็นผู้สูงอายุและพิการ พก. ได้นำฐานข้อมูล ๑๑.๔๔ ล้านคนที่ผ่าน การตรวจสอบคุณสมบัติแล้วจาก ฐานข้อมูลของ ๒๖ หน่วยงานของกระทรวงการคลังไปตรวจสอบกับฐานข้อมูลคนพิการของ พก. จำนวน ๑.๘ ล้านคนแล้วพบว่า มีคนพิการที่อยู่ในฐานข้อมูลของ พก. มากกว่า ๓.๗ แสนคน กล่าวคือ มีคนพิการอยู่ ๗๓๐,๘๓๕ คน

๒.๔.๖ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติกับกรมส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการแตกต่างกัน กล่าวคือ ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติต้องการชี้ให้เห็น แนวโน้ม ยอดประมาณการเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น ข้อมูลที่ใช้ คือวิธีการสุ่มเพื่อให้ได้ตัวเลขทางสถิติที่จะมาชี้ให้เห็นภาพรวมของประเทศ จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลได้

๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่การสำรวจคนยากจนและคนพิการเป็นข้อมูลที่มาจากการลงทะเบียน ข้อมูลที่สำรวจอาจจะมีแนวโน้มที่ตรงกันเพราะว่าใช้เลขบัตรประชาชนเหมือนกัน

๒.๕ การบังคับใช้พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

สืบเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็มักจะแยกกันเป็นส่วน ๆ ประเด็นเรื่องสังคม ก็จะมุ่งไปในเรื่องการให้ความช่วยเหลือ การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส และการสงเคราะห์คนพิการ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ มักจะมีภาพลักษณ์ของผู้รับความช่วยเหลือ เป็นภาระของงบประมาณ ไม่ค่อยมีใครคาดหวังให้คนเหล่านี้เป็นผู้ร่วมพัฒนา เป็นผู้ให้ เป็นผู้ผลิต หรือเป็นผู้สร้างให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคมแต่เมื่อเวลาผ่านไปกระแสโลกเปลี่ยนไปในยุคของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) กลุ่มคนพิการถูกคาดหวังให้เป็นมากกว่าผู้รับการสงเคราะห์ หรือการช่วยเหลือ โดยถูกคาดหวังว่า จะต้องมีส่วนในการประกอบกิจการ เป็นผู้ผลิต และมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย เป็นต้น ดังนั้น สินค้าหรือบริการที่จะต้องอุปโภคหรือบริโภค ควรเป็นสินค้าหรือบริการ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศชาติ ในขณะที่เดียวกันสินค้าที่คนพิการหรือผู้สูงอายุใช้ จะกลายเป็นสินค้าหลักที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้อีกมหาศาล โดยในส่วนของบริการสาธารณะหรือขนส่งมวลชนในอดีตที่คิดถึงแต่บริการเฉพาะสำหรับคนพิการหรือผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันได้มุ่งจัดทำระบบขนส่งสาธารณะกระแสหลัก เพื่อให้ทุกคนทุกกลุ่มเข้าถึงระบบสาธารณะได้ร่วมกัน ถือเป็นโอกาสและความท้าทายของประเทศไทย โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนคนพิการขึ้นทะเบียนกว่า ๒ ล้านคน แต่ก็ยังมีคนพิการที่ยังไม่ได้จดทะเบียนอีกจำนวนมาก ในขณะที่ธนาคารโลกและองค์การอนามัยโลกได้ประมาณการว่ามีคนพิการประมาณร้อยละ ๑๕ ของประชากร และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตาม ตัวเลขการรายงานจำนวนคนพิการของประเทศต่างๆ แตกต่างกันไป อาทิ ประเทศบรูไนร้อยละ ๑.๑ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทยประมาณร้อยละ ๓ ประเทศนิวซีแลนด์ร้อยละ ๒๔ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าประเทศที่เจริญแล้วมักจะรายงานจำนวนคนพิการมากขึ้น เนื่องจากการยอมรับและแสดงตนมากขึ้น

รัฐบาลชุดปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการลงทุนอุตสาหกรรมหลายฉบับ ในฐานะสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและในฐานะคณะกรรมการกิจการคนพิการมีความพยายามเปลี่ยนบทบาทของคนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในความอุปการะให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตามหลักการของ “การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID)” เพื่อก้าวไปสู่สังคมอยู่ดีมีสุขร่วมกัน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกิจการใด ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการเข้าถึงของคนพิการด้วย ในกฎหมาย ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) กฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นกฎหมายด้านเศรษฐกิจฉบับแรก ซึ่งได้บรรจุหลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าในบทบัญญัติของกฎหมาย โดยกำหนดให้การจัดทำแผนเศรษฐกิจดิจิทัล ต้องมีหลักการออกแบบที่เป็นสากล (Universal design : UD) และใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology : AT) (๒) กฎหมาย

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor (EEC) โดยกำหนดให้การพัฒนาเทคโนโลยี ทั้ง ๑๐ ด้าน ต้องคำนึงถึงหลักการ UD และ AT แม้ในบทบัญญัติจะไม่มีคำว่าคนพิการเลย แต่เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมสูงอายุ ซึ่งเป็นเหมือนข้อต่อระหว่างสังคมที่พัฒนาแล้วกับสังคมที่กำลังพัฒนา ประเทศคู่ค้าสำคัญที่มีแนวโน้มจะมาลงทุนใน EEC เช่น ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นสังคมสูงอายุเต็มที่แล้ว ซึ่งที่ผ่านมาประเทศญี่ปุ่นใช้หลักการผลิตอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสภาพแวดล้อม ขนส่ง ดิจิตอล หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ที่ผลิตในประเทศของตนเองโดยใช้เทคโนโลยีที่เป็นหลักการ UD หากย้ายฐานผลิตมาในประเทศไทยผ่าน EEC ญี่ปุ่นจะสามารถลดต้นทุนการผลิตเทคโนโลยีที่เป็น UD ได้พอสมควร ในขณะที่เดียวกันประเทศจีนซึ่งมีประชากรมาก มีผู้สูงอายุมาก และผลิตสินค้าด้าน UD มาก หากประเทศจีนสนใจอยากจะใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการเผยแพร่สินค้า นับเป็นโอกาสที่ดีที่จะคิดถึงเรื่องเหล่านี้ นอกจากนั้น ได้กำหนดให้ต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ประชาชนเข้าถึงได้ ตามหลักของ SDGs ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมมาตั้งแต่ต้นในเป้าหมายที่ ๑๑ เรื่องเมืองที่ต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก ทั้งนี้ ปรากฏอยู่ในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๓๙ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารเสนอต่อที่ประชุม) โดยมาตรา ๓๙ เป็นเรื่องการลงทุนของอุตสาหกรรม AT โดยเฉพาะส่วนมาตรา ๖ มาตรา ๗ และ ๘ เป็นเรื่องของการจัดการสภาพแวดล้อมโดยรวมใน EEC ที่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก ซึ่งรวมถึงระบบข้อมูลข่าวสารการสื่อสารหมายถึงเทคโนโลยีที่ประชาชนต้องเข้าถึงได้โดยสะดวก ดังนั้น คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาหารือและร่วมกันแลกเปลี่ยนทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการดังกล่าว รวมถึงแนวโน้มการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องกฎหมาย EEC

๒.๕.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานในระดับนโยบาย ไม่ได้เป็นหน่วยงานปฏิบัติลงไปขับเคลื่อนการพัฒนา สำหรับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มนั้น ในฐานะฝ่ายเลขานุการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ขอนำเรียนว่าหลักการพัฒนาที่คำนึงถึงคนทุกกลุ่มหรือการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ได้ถูกบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีแล้ว โดยกำหนดไว้ในมิติด้านการสร้างความเสมอภาคทางสังคม ในเรื่องของการสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมทุกกลุ่มคนซึ่งบางส่วนจะระบุชัดเจนเลยสำหรับคนพิการ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องการอำนวยความสะดวก หรือว่าการพัฒนาเมืองอัจฉริยะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับคนทุกกลุ่ม ตามหลักการ Universal Design นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญต่อการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณะ ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา โดยเน้นย้ำเรื่องการลงทุนทางสังคมในลักษณะการลงทุนแบบพุ่งเป้าซึ่งจะครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ยากจน กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่มีความต้องการเป็นพิเศษด้วย โดยกรอบแนวคิดการพัฒนาเมืองตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาเมือง สร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพปลอดภัย และสามารถตอบสนองได้กับสังคมสูงวัยในอนาคต ซึ่งจะช่วยตอบโจทย์การพัฒนาเมือง การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการให้กับ

คนทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในแต่ละด้าน ซึ่งมีการจัดทำแผนแม่บทที่มีความเชื่อมโยงที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนทุกกลุ่ม โดยมีทั้งการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาที่เอื้อต่อทุกกลุ่มคนในทุกมิติ และการสร้างหลักประกันทางสังคม นอกจากนี้ แผนแม่บทเรื่องการพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งมีประเด็นการพัฒนาลุ่มของแผนที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยแล้ว ยังรวมถึงเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย บุคลากรทักษะแรงงานขั้นสูง การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพในเชิงพื้นที่ด้วย

๒.๕.๒ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

๒.๕.๒.๑ พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งอยู่ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่ต่อยอดมาจากในโครงการ Eastern Seaboard หรือการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ๓ จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยจากเกษตรกรรมเป็นประเทศที่มีการส่งออก ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลายประการ ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบันได้พิจารณาเห็นว่าที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่มีการพัฒนาในเชิงพื้นที่ต่อยอดจากโครงการ Eastern Seaboard เลย ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบประเทศไทยพัฒนาในลักษณะของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกประเทศแล้ว ดังนั้น จึงได้วิเคราะห์ว่าพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการต่อยอดจากพื้นที่ Eastern Seaboard เดิม ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการทำงานในพื้นที่นี้จึงถือเป็นการต่อยอดจากงานเดิม แต่จะต้องเป็นต้นแบบของการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เพื่อช่วยผลักดันเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภายใต้นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยก้าวขึ้นไปสู่ประเทศที่พัฒนาได้โดยเร็ว กล่าวคือ การดำเนินงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมจากโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่แล้วและนำแผนต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ อันได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยทั้งทางกายภาพและดิจิทัล ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย วิถีชีวิตแบบใหม่ทั้งการท่องเที่ยวและการพัฒนาเมือง และครอบคลุมไปถึงการศึกษา การดูแลสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สาธารณูปการ และการพัฒนาชุมชน รวมทั้งการเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๕.๒.๒ แผนพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามกฎหมายว่าด้วยเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย ๕ แผนงานย่อย ได้แก่

๑) แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย ๖ แผน ได้แก่ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค (๒) การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูง (๓) การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในพื้นที่สู่การท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน (๔) การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยีเพื่อผลิตบุคลากรและงานวิจัยให้ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรม

(๕) การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ และศูนย์การเงิน และ (๖) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยดิจิทัล นอกจากนี้ยังมีแผนที่อยู่ระหว่างการนำเข้าไปสู่คณะกรรมการนโยบายเพื่อให้ความเห็นชอบ อาทิ แผนด้านสิ่งแวดล้อมและแผนด้านของการพัฒนาสาธารณสุข เป็นต้น

๒) แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม

๓) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขปภค

๔) แผนการดำเนินงาน

๕) แผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรที่สะดวกและรวดเร็ว

๒.๕.๒.๓ โครงการหลักและแผนการลงทุน ๕ ปีแรก โดยจะมีการลงทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ประมาณ ๑.๗ ล้านบาท หรือประมาณ ๔๙,๙๐๐ ล้านบาทต่อปี

๑) โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ (๑) รถไฟความเร็วสูงเชื่อม ๓ สนามบิน คือ อุตะภา สุวรรณภูมิ และดอนเมือง (๒) รถไฟรางคู่เชื่อม ๓ ท่าเรือ เพื่อปรับเปลี่ยนโหมดของการขนส่งจากรถบรรทุกให้ไปสู่ระบบรางให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในระบบจัดส่งสินค้า (Logistics) (๓) ทางหลวงและมอเตอร์เวย์ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางสายสำคัญเข้าด้วยกัน และ (๔) โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ซึ่งเสร็จเรียบร้อยแล้วอยู่ระหว่างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมนำไปดำเนินการ

๒) อุตสาหกรรมเป้าหมาย ๑๒ เป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย อุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม : First S-Curve ได้แก่ (๑) ยานยนต์แห่งอนาคต (๒) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (๓) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (๔) อาหารแห่งอนาคต (๕) การท่องเที่ยวระดับโลก และอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ : Second S-Curve ได้แก่ (๑) หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ (๒) อากาศและโลจิสติกส์ (๓) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (๔) การแพทย์ และ (๕) ดิจิทัล และเพิ่มเติมอีก ๒ อุตสาหกรรม ได้แก่ (๑) อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (๒) อุตสาหกรรมพัฒนาบุคลากรและการศึกษา โดยปัจจุบันได้มีการประกาศเขตส่งเสริมอุตสาหกรรม EEC แล้วจำนวน ๒๑ เขต ซึ่งประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ๑ เขต ชลบุรี ๑๒ เขต และระยอง ๘ เขต

๓) การท่องเที่ยว

๔) นวัตกรรมและเทคโนโลยี ประกอบด้วย (๑) เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) และ (๒) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd)

๕) การพัฒนาบุคลากร

๒.๕.๒.๔ โครงการพื้นฐานหลัก จำนวน ๖ โครงการ ซึ่งให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน โดยทุกโครงการเป็นการออกแบบตามหลัก Universal Design และ Universal Access และได้กำหนดไว้ในร่างขอบเขตของงาน หรือ (Term of Reference : TOR) ชัดเจนแล้วว่าต้องสำหรับคนทุกเข้าถึงได้ ได้แก่ (๑) โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม ๓ สนามบิน และ (๒) ท่าอากาศยานอุตะภา จะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (๓) ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน จะเปิดใช้ให้บริการได้ในปีพ.ศ. ๒๕๖๕ (๔) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาตาพุด ระยะที่ ๓ จะแล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๖๘ (๕) ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ ๓ จะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และ (๖) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล จะแล้วเสร็จในปีพ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๕.๒.๕ การพัฒนาเมืองในพื้นที่ EEC ทั้งเมืองเดิมหรือเมืองเก่า ภายใต้โครงการ ยานนวัตกรรม อาทิ บางแสน โดยมหาวิทยาลัยบูรพา ศรีราชา โดยมหาวิทยาลัยเกษตร อุตะภา – บ้านฉาง โดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และการพัฒนาเมืองใหม่ ด้วยโครงการ เมืองใหม่ Smart City และเมืองอัจฉริยะนำอยู่ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษา

๒.๕.๒.๖ การยกระดับการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ พื้นที่โดยรอบ โดยเน้นการท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รับประโยชน์ ได้แก่ (๑) การท่องเที่ยวเชื่อมโยง ทางทะเล ด้วยการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจากพัทยา – หัวหิน ปรานบุรี ระยอง และเส้นทาง พัทยา – เกาะกง (๒) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและชุมชน อาทิ สวนผลไม้และผลิตภัณฑ์เกษตร และวิถีชีวิตชุมชนทางบกและทางน้ำ (๓) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาทิ ศูนย์สุขภาพ สปา เป็นต้น และ (๔) ศูนย์ประชุมนิทรรศการ อาทิ ศูนย์ประชุมพัทยา (PEACH) สวนนงนุช และ ห้องประชุม โรงแรมโน ๓ จังหวัด เป็นต้น ทั้งนี้ คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาอีกจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องเตรียมการรองรับทั้งในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวเดิมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เรื่องโครงสร้าง พื้นฐานที่จะเชื่อมโยงเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว และเข้าสู่เมือง พร้อมทั้งพัฒนาระบบความปลอดภัย ต่าง ๆ ด้วย

๒.๕.๒.๗ แผนพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี เนื่องจากประเด็น ด้านการศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเตรียมคนรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายซึ่งเป็นอุตสาหกรรม ที่มีรายได้สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ๕ อุตสาหกรรมหลักซึ่งในประเทศไทยยังไม่มี จึงได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรไว้ว่าต้องพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ดี อุตสาหกรรมเป้าหมายรวมถึงอุตสาหกรรมเกษตรกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีรายได้สูง ดังนั้น จึงต้องเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาบุคลากรและระบบที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับ ภาคการเกษตรและบริการด้วย ทั้งนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรได้มีความร่วมมือกับทุกกระทรวง ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

๑) คนที่ทำงานแล้วจะมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ใหม่ ไปทำงานได้ทันที โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงาน

๒) การเตรียมบุคลากรของอาชีวศึกษา โดยมีความร่วมมือกับภาคเอกชน ให้รับนักเรียนอาชีวศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเข้าไปทำงานได้เลย โดยภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การคัดเลือกนักเรียนกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ร่วมทำหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับ ความต้องการของภาคเอกชน และร่วมจ่ายค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีค่าใช้จ่าย ในการเรียนเมื่อเรียนจบส่วนหนึ่งก็สามารถรับเข้าไปทำงานได้เลย และส่วนหนึ่งก็เปิดโอกาส ให้หางานเองได้

๓) การศึกษาในระดับมัธยมและปริญญา สนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษา สนใจในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อให้นำมาทำงาน ร่วมกันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๔) สนับสนุนให้นักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงมาร่วมงานวิจัยกับประเทศไทย เพื่อผลิตงานวิจัยใหม่ ๆ สำหรับการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมในประเทศไทย

๕) นำมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย
 ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการลงทุน หรือ BOI ได้เข้ามาช่วยกำหนดเงื่อนไข
 การขอรับการส่งเสริมการลงทุนซึ่งต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้วย

๒.๕.๒.๘ การเตรียมการโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ
 ดิจิทัลรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมที่จะรองรับการพัฒนาในพื้นที่ EEC ให้เชื่อมโยงกันอย่าง
 ไร้รอยต่อ โดยมีอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้ง ๑๒ อุตสาหกรรมเป็นเป้าหมายหลัก โดยมี ๖ กลุ่ม
 อุตสาหกรรมกับประเทศเป้าหมาย ทั้งเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ได้แก่ (๑) เทคโนโลยีชีวภาพ แปรรูปอาหาร
 และไบโออีโคโนมี (๒) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ และดิจิทัล (๓) ยานยนต์สมัยใหม่
 ของประเทศญี่ปุ่นและจีน (๔) การบินและโลจิสติกส์ (๕) การแพทย์และสาธารณสุข และ (๖)
 ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ นอกจากนี้ แผน EEC ตามมาตรา ๒๙ ซึ่งคณะกรรมการ EEC ได้ให้ความ
 เห็นชอบแล้วนั้น จะนำมาสู่การจัดทำเป็นแผนผังการใช้ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
 และสาธารณูปโภค ตามมาตรา ๓๐ ทั้งนี้ แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังต่าง ๆ จะถูกจัดทำ
 ทั้งในรูปแบบของกระดาษและรูปแบบของดิจิทัลเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงได้

๒.๕.๓ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

๒.๕.๓.๑ นโยบายของ BOI ที่เกี่ยวข้องกับ EEC คือ BOI มีหน้าที่ดึงดูดนักลงทุน
 ให้ลงทุนอยู่ใน EEC โดยกำหนดสิทธิประโยชน์ขึ้นมา แบ่งพื้นที่ EEC ออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อให้สิทธิ
 ประโยชน์แตกต่างกันตามลำดับ ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ กิจการเขตส่งเสริมเพื่อกิจการพิเศษ แบ่งได้ ๓ ส่วน
 ได้แก่ (๑) EECl คือ Innovation (๒) EECd คือ Digital Park และ (๓) EECA คือ Airport City
 กลุ่มนี้จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด กลุ่มที่ ๒ กิจการเขตส่งเสริมเพื่อกิจการอุตสาหกรรมเป้าหมาย
 ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการนโยบาย EEC ที่กำหนดไว้จำนวน ๒๑ นิคมอุตสาหกรรม จะได้รับสิทธิ
 รongลงมา และ กลุ่มที่ ๓ กิจการเขตส่งเสริมที่อยู่นอกเหนือจากกลุ่ม ๒๑ เขตอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๒.๕.๓.๒ BOI ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ว่านักลงทุนที่จะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มจะต้องมี
 เงื่อนไขในการฝึกอาชีพนักศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย กลุ่มที่ ๑ เขตส่งเสริม
 เพื่อกิจการพิเศษและกลุ่มที่ ๒ เขตอุตสาหกรรมเป้าหมายจะต้องมีการพัฒนาอาชีพนักศึกษา
 ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของพนักงานที่จ้างหรือไม่น้อยกว่า ๕๐ คน
 แล้วแต่มูลค่าใดต่ำกว่า สำหรับเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมrongลงมาในกลุ่มที่ ๓ ได้กำหนด
 ว่าต้องฝึกอาชีพนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของพนักงานที่จ้าง
 หรือไม่น้อยกว่า ๒๕ คน แล้วแต่มูลค่าใดต่ำกว่า

๒.๕.๓.๓ ด้านสิทธิประโยชน์ กลุ่มที่ ๑ เขตส่งเสริมเพื่อกิจการพิเศษ โดยเฉพาะ
 หมวด ๘ ซึ่งเป็นกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและเกี่ยวข้องกับหลักการ UD จะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษี
 เงินได้จำนวน ๑๓ ปี ถือเป็นสิทธิประโยชน์สูงสุด เนื่องจากนโยบายรัฐบาลไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องการ
 เน้นในเรื่องพัฒนาเทคโนโลยี ไม่ได้เป็นฐานผู้รับจ้างผลิต ส่วนในกลุ่มที่ ๒ เขตอุตสาหกรรมเป้าหมาย
 ได้ยกเว้นภาษีเงินได้จำนวน ๑๒ ปี กลุ่มที่ ๓ เขตส่งเสริมอื่น ได้ยกเว้นภาษีเงินได้จำนวน ๑๑ ปี
 ทั้งนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่จะได้รับการส่งเสริมใน EEC จะต้องเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายอยู่แล้ว

ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI โดยแบ่งเป็นกลุ่ม A ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ กับกลุ่ม B ไม่ได้ภาษีเงินได้ และกลุ่ม A แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม โดย A๑ - A๓ เป็นกลุ่ม A๑ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๘ ปี ไม่จำกัดวงเงิน และกลุ่ม A๒ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๘ ปี แบบจำกัดวงเงิน และ กลุ่ม A๓ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๕ ปี นอกจากนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้กำหนดเงื่อนไขการพัฒนาบุคลากรซึ่งมีลักษณะหลายรูปแบบ อาทิ ได้ร่วมมือกับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เป็นต้น

๒.๕.๓.๔ ด้านสิทธิประโยชน์ในการสร้างพื้นที่เมืองอัจฉริยะ โดยที่ประชุมคณะกรรมการ BOI เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ได้อนุมัติการพัฒนาสิทธิประโยชน์การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่ (๑) การพัฒนาพื้นที่เมืองอัจฉริยะ หากทำครบทั้ง ๗ ระบบ จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด ๘ ปี และหากไม่ครบทุกระบบจะได้รับสิทธิประโยชน์ ๕ ปี (๒) การพัฒนาระบบเมืองอัจฉริยะ จะต้องอยู่ในส่วนหนึ่งของการพัฒนาพื้นที่เมืองอัจฉริยะ การขอสิทธิประโยชน์แยกเป็นระบบก็จะได้รับสิทธิประโยชน์เท่ากับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามการพัฒนาพื้นที่เมืองอัจฉริยะ และ (๓) เขตอุตสาหกรรมอัจฉริยะ

๒.๕.๔ สมาคมธนาคารไทย

สมาคมธนาคารไทยมีวิสัยทัศน์เรื่องการเข้าถึงบริการทางการเงินเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจภาคจริง โดยแผน ๕ ปีของสมาคมธนาคารไทย ซึ่งเบื้องต้นมุ่งเน้นเรื่องของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) เป็นหลัก และในปีนี้ได้ปรับปรุงแผนโดยการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการทางการเงินสำหรับกลุ่มที่อ่อนไหวต่าง ๆ อาทิ คนยากจน คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยมีแผนที่จะพัฒนาบริการทางการเงินที่เหมาะสมและสะดวกสำหรับผู้ใช้บริการมากขึ้นโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปรับปรุงบริการดังกล่าว ภารกิจหลัก คือ การกำหนดแนวทาง (Guideline) สำหรับการพัฒนาระบบบริการของธนาคาร ซึ่งเรื่องหนึ่งที่อยู่ระหว่างศึกษาร่วมกันของสมาชิกเพื่อการจัดทำแนวทางการให้บริการสำหรับบุคคลตาบอด คาดว่าจะแล้วเสร็จออกมาเป็นแนวทางสำหรับธนาคารประมาณปีต่อไป โดยนำหลักการ UD เข้าไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งไม่ได้พัฒนามาเฉพาะ EEC แต่สำหรับรองรับประชาชนทั่วไปที่ต้องเข้าถึงได้ทั้งหมด และเนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่ของธนาคารในปัจจุบันเริ่มเข้าสู่ระบบดิจิทัล banking และพัฒนาระบบให้รองรับระบบดิจิทัลและช่องทางต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิม ดังนั้นในแง่การให้บริการในกลุ่มพื้นที่ซึ่งรวมถึงพื้นที่ EEC เมื่อกำหนด Guideline ให้ธนาคารสมาชิกปรับปรุงระบบของแต่ละธนาคารมากขึ้น ก็จะช่วยให้เกิดการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการเงินของบุคคลที่ด้อยโอกาสมากขึ้น

๒.๕.๕ สำนักงานประมาณ

สำนักงานประมาณ เป็นหน่วยงานกลางในการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะพิจารณาคำขอของงบประมาณที่ต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีเป็นหลัก รวมทั้งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะต้องเข้าไปในการจัดทำคำขอของงบประมาณด้วย แผนบูรณาการงบประมาณ จำนวน ๒๔ แผน โดยมีแผนงานบูรณาการขับเคลื่อน EEC อยู่แล้วซึ่งประกอบด้วย

หน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เมื่อกฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้บังคับ ถือเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้หน่วยงานมีความชัดเจนขึ้นในการใช้เป็นแนวทางในกระบวนการงบประมาณด้วย

๒.๕.๖ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.)

เมื่อมีกฎหมาย EEC แล้วคนพิการควรจะได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งด้านการส่งเสริมภาคธุรกิจในเขต EEC การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน EEC ซึ่งต้องดำเนินการทั้งในเรื่อง UD และ AT ในการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐาน คนพิการจึงควรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว ใน ๒ ส่วนสำคัญ ได้แก่ (๑) คนพิการได้ทำงานในพื้นที่ที่มีสถานที่เอื้ออำนวยทั้งโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการที่จะเข้าไปปฏิบัติงาน ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้แล้ว และ (๒) คนพิการได้เป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในปัจจุบันคนพิการสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศไทยได้ ทั้งนี้ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการซึ่งผู้ประกอบการได้สมทบเงินเข้ากองทุน โดยกองทุนได้นำเงินดังกล่าวส่วนหนึ่งไปส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนพิการ และส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการทำธุรกิจ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำคัญที่จะให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ EEC นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดย พก.ได้เข้าร่วมขับเคลื่อนประเด็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของบริการขนส่งสาธารณะ และยุทธศาสตร์ AAA หรือการจัดสภาพแวดล้อมที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ซึ่งสอดคล้องกับ Smart City ซึ่งจะได้ดำเนินการควบคู่กันไปด้วยกับการขับเคลื่อน EEC

๒.๕.๗ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ในฐานะนักวิจัยในชุดโครงการวิจัยความเหลื่อมล้ำโดยศึกษาภาพรวมของเมืองอุตสาหกรรมทั่วประเทศ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนจนเมืองซึ่งรวมถึงคนพิการด้วย สำหรับพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือ EEC จึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อมีการพัฒนาตามนโยบายขนาดใหญ่ของรัฐลงไปในพื้นที่ ตั้งแต่การให้อุตสาหกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนของประเทศเป็นต้นมา พบว่าการใช้ภาคการผลิตหรืออุตสาหกรรมเป็นตัวสร้างรายได้และขับเคลื่อนประเทศไทย อีกมุมหนึ่งยังมีความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นจำนวนมาก อาทิ การถือครองและใช้ประโยชน์จากที่ดิน หรือมลพิษหรือปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ในการพัฒนาต่าง ๆ ก็มักจะมีปัญหาอีกด้านหนึ่ง โดยประเด็นที่น่ากังวลของการพัฒนาในพื้นที่ EEC ที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

๒.๕.๗.๑ ประเด็นความสมดุลระหว่างอุตสาหกรรมกับสิ่งแวดล้อม โดยปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ภาคตะวันออกเป็นปัญหามานานหลายสิบปี ตั้งแต่โครงการ Eastern Seaboard เป็นต้นมา รวมถึงผลกระทบต่อทรัพยากรแหล่งน้ำจากเมืองอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประชาชนคนทั่วไป

๒.๕.๗.๒ ประเด็นการถือครองที่ดิน คนดั้งเดิมในพื้นที่ซึ่งอาจรวมถึงคนพิการด้วย ซึ่งเคยถือครองที่ดินและต้องเสียสิทธิในพื้นที่ของตนเอง หรือจากเดิมที่เคยเป็นเกษตรกรทำกินอยู่ในพื้นที่ต้องกลายเป็นผู้เช่าที่ดินตนเอง ดังนั้น การส่งเสริมการลงทุนควรให้ความสำคัญกับภาคประชาชนและชุมชนดั้งเดิมด้วย เพื่อรักษาอัตลักษณ์และปฏิสัมพันธ์ในชุมชนเดิมไว้

๒.๕.๗.๓ ประเด็นผังเมือง เมื่อมีผู้ประกอบการมาขอพื้นที่ส่งเสริมใน EEC เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่พื้นที่ส่งเสริมที่ขอยื่นเพิ่มใหม่มักเป็นพื้นที่สีเขียวในผังเมืองเดิม อยู่ในพื้นที่เกษตรกรรม หรือเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม จึงควรมีควบคุมการส่งเสริมอุตสาหกรรมเข้าไปในพื้นที่ต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมไม่ขัดกับหลักการของผังเมือง

๒.๕.๗.๔ ประเด็นภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ซึ่งภัยธรรมชาติ สามารถกระตุ้นให้เกิดอุบัติเหตุทางเทคโนโลยี ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์แผ่นดินไหวเมืองฟูกูชิม่า ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเกิดผลกระทบต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ หรือเหตุการณ์พายุเฮอริเคนเมืองนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกาเข้าทำลายโครงสร้างพื้นฐานด้านปิโตรเคมี เป็นต้น เมื่อพิจารณาในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออก หรือ EEC ซึ่งเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลจึงเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อคลื่นพายุชายฝั่ง หากเชื่อมโยงกลับไปสู่คนพิการตามแนวคิดของกฎหมาย EEC ที่มุ่งเน้นการเข้าถึง จึงต้องพิจารณา ในมุมมองการอพยพจากภัยพิบัติด้วย ที่ต้องมีแผนอพยพที่ซึ่งรวมประชาชนทุกกลุ่ม ให้มีความพร้อม รับมือกรณีเกิดอุบัติเหตุขึ้นมาในพื้นที่อุตสาหกรรม

๒.๕.๗.๕ ประเด็นผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมและการแพร่กระจายของสารเคมีต่าง ๆ เข้าไปในสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ของมลพิษจากอุตสาหกรรมกับคนพิการหรือลักษณะ การเกิดความพิการทั้งด้านร่างกาย สมองหรือจิตใจหรือประเภทอื่น ๆ จึงควรเตรียมพร้อม ในเรื่องนี้ด้วย ในขณะที่ EEC มุ่งไปสู่อุตสาหกรรมที่สะอาดมากขึ้น การขยายท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ ๓ เพื่อนำเอาของเหลวและก๊าซเข้ามาเพิ่มอีกปีละกว่า ๒๐ ล้านตัน อาจส่งผลต่อการควบคุม มลพิษหรือไม่

๒.๕.๘ สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย

คนพิการมีความต้องการพื้นฐานคุณภาพชีวิต ทุกวันนี้ก็ยังไม่ได้รับการดูแลที่ดี และคนพิการมี ๗ ประเภท ทั้งในส่วนประจักษ์ เช่น ตาบอด หูหนวก และในส่วนที่ไม่ประจักษ์ เช่น คนพิการทางจิต ซึ่งยังเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้ยากมาก ในวันนี้ได้มีโอกาสมารับฟังภาพรวม การดำเนินงานโครงการ EEC จึงเห็นควรถือโอกาสในการทำ Smart City ในเรื่องของผู้พิการที่ยัง เข้าไม่ถึงสิทธิเรื่องการศึกษา ซึ่งควรมีระบบดูแลช่วยเหลือคนพิการที่เข้มแข็ง เพื่อให้เป็นต้นแบบ ในเขตพื้นที่ EEC และในอีกหลายเรื่อง อาทิ การทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการด้านสติปัญญา หรือไม่ประจักษ์ การจัดสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย สถานประกอบการ หรือสถานบริการ ที่ต้องมีความเข้าใจบริบทของผู้พิการโดยเฉพาะผู้พิการที่ไม่ประจักษ์ อาทิ กรณีเกิดความเจ็บป่วย ควรมีช่องทางพิเศษสำหรับคนพิการประเภทนี้ และมาตรการป้องกันภัยพิบัติที่ควรผนวกประเด็น คนพิการเข้าไปให้มีความกลมกลืน อย่างไรก็ตาม แม้ในกฎหมาย EEC นี้จะไม่มีคำว่าคนพิการ แต่เมื่อรับทราบเจตนารมณ์ของกฎหมายตามที่ประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้กล่าวไว้จึงมีความมั่นใจมากขึ้นว่าประเด็นคนพิการได้ถูกผนวกรวมไว้ด้วยแล้ว จึงควรใช้โอกาสนี้ สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นด้วยการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับคนพิการให้อยู่ใน Smart City เพื่อเป็นต้นแบบที่พื้นที่ EEC ต่อไป

๒.๕.๙ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

หลักการกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นเรื่องที่ดีมากที่ได้มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้คนทุกคนเข้าถึงได้ โดยเฉพาะคนพิการ ประเด็นการมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญ ทุกคนมีสิทธิที่จะร่วมสร้างและร่วมใช้อย่างเท่าเทียมกันการมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะกลุ่มคนพิการที่มักจะได้รับผลกระทบอย่างมาก ดังนั้น BOI จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนที่เน้น กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมขององค์กรคนพิการด้วย

บทที่ ๓

ผลการพิจารณา เรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

๓.๑ แนวทางการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑. การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ตามกระแสโลกปัจจุบันที่กำลังถูกกล่าวถึง และในมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนด “ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น” ซึ่งถูกบัญญัติไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่จนถึงปัจจุบันมาตราดังกล่าวก็ยังไม่เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๒ ไม่ได้หมายถึงหน่วยงานภายในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เท่านั้น แต่ครอบคลุมทุกหน่วยงาน เพียงแต่ พก. เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในเชิงนโยบายและเชื่อมต่อทุกหน่วยงานเพื่อทำให้มาตรา ๒๒ เป็นจริงได้ ทั้งนี้ การพัฒนากระแสหลักที่ผนวกรวมคนพิการ ไม่ว่าจะหน่วยงานใด ทั้งด้านการเกษตร พาณิชยกรรม ท่องเที่ยว และวิทยาศาสตร์ จะต้องผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าไปทุกมิติในหน่วยงานนั้น ๆ โดย พก. เป็นหน่วยงานที่ต้องเชื่อมต่อ ผลักดันให้หน่วยงานนั้น ๆ ดำเนินการตามกฎหมาย นอกจากนี้ ตามมาตรา ๑๓ (๔/๑) กำหนดให้ พก. มีอำนาจ ตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการ และความช่วยเหลืออื่นตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ด้วย

๓. การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เป็นการพัฒนาที่มุ่งไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข และตรงกับปรัชญาหลักขององค์การสหประชาชาติ หรือ UN ที่มุ่งเน้นให้เกิดสังคมที่คนพิการผนวกรวม โดยมีงบประมาณและกิจกรรมที่ต้องรวมคนพิการอยู่ด้วย แต่จากการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ที่ผ่านมา ยังพบปัญหาด้านงบประมาณซึ่งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ยังขาดองค์ความรู้เรื่องคนพิการ และมีเจตคติยังไม่เข้าใจสังคมเพื่อคนทั้งมวล (Inclusive Society) และการนำเงินจากกองทุนคนพิการ เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และเจตคติให้คนทั่วไปได้ยอมรับและเข้าใจสังคมเพื่อคนทั้งมวลยังมีน้อยมาก ดังนั้น ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีโครงการหรือกิจกรรมในการสร้างองค์ความรู้และเจตคติให้มากขึ้น และควรทำวิจัยเชิงลึกหรือให้บุคลากรมีโอกาสไปศึกษาต่างประเทศเพื่อนำความรู้ที่ทันสมัยและเป็นสากลมาใช้ขับเคลื่อนต่อไป

๔. การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ เพื่อให้เกิดศูนย์บริการคนพิการแบบคู่ขนานกันไป ซึ่งเป็นกลไกการทำสิทธิคนพิการให้เป็นจริง แต่สิ่งสำคัญคือจะทำอย่างไรให้แผนกับกฎหมายเชื่อมโยงกันให้ได้ ดังนั้น การผนวกรวมประเด็นคนพิการ จะเกิดขึ้นจริง หากนำมาตรา ๒๒

และมาตรา ๑๓ (๔/๑) ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมาบังคับใช้อย่างจริงจัง ทั้งนี้ เจตนารมณ์มาจากมาตรา ๒๒ รวมทั้งการตื่นตัวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs จนนำมาสู่การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการด้านการพัฒนาของประเทศไทย และคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจะสร้างความตระหนักเรื่อง DID เพื่อให้ทุกหน่วยงานเกิดการบูรณาการด้านงบประมาณต่อไป

๕. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือ พก.ควรมีแนวทางการติดตามการปฏิบัติกฎหมาย ตามมาตรา ๒๒ และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ซึ่งคาดหวังให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งได้ ผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับเรื่อง อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานตนเอง

๖. ควรติดตามติดตามการขับเคลื่อนการบูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยนำประเด็นคนพิการในวาระการปฏิรูปประเทศไทยทั้ง ๑๑ ด้าน

๗. ควรสร้างการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานในการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง แผนงาน และโครงการของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจ และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของแผนดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้การขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานเกิดขึ้นได้จริง

๘. แผนบูรณาการทุกช่วงวัยที่ดูแลตั้งแต่เด็กปฐมวัยไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ นั้น มีเรื่องคนพิการน้อยมาก ดังนั้น จะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะผนวกรวมเรื่องคนพิการกับเรื่องผู้สูงอายุไว้ด้วยกัน เพราะว่า หากพิจารณาตามตัวชี้วัดแล้ว เป้าหมายอย่างหนึ่งคือ การพัฒนาคน กล่าวคือ การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการจ้างงาน ขณะเดียวกันก็มีการพัฒนานวัตกรรม โดยมีตัวชี้วัดคือ จำนวนนวัตกรรมและการนำไปใช้ รวมถึงเรื่องของสภาพแวดล้อมที่เป็นเรื่องเดียวกันด้วย

๙. เรื่องการพัฒนาคนตลอดทุกช่วงวัยนั้นมิได้กำหนดตัวชี้วัดในส่วนของคนพิการไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้กระทรวงต่างๆ ไม่สามารถเข้าไปของบประมาณในแผนบูรณาการไม่ว่าจะเป็นแผนผู้สูงอายุหรือแผนพัฒนาคนตลอดทุกช่วงวัยได้

๑๐. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การที่จะกล่าวถึงการบูรณาการด้านคนพิการมิใช่การพัฒนาคนพิการเฉพาะด้านสังคมเท่านั้น แต่ย่อหมายถึงรวมถึงทุกเรื่องด้วย เช่น การพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การเข้าถึง E-Government การเข้าถึง E-Commerce และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เป็นต้น

๑๑. คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ได้จัดความสำคัญของเป้าประสงค์ไว้เพียง ๓๐ เป้าประสงค์ ทั้งนี้ ประเทศไทยน่าจะมีความพร้อมทางด้านข้อมูลและสามารถนำเป้าประสงค์อื่นนอกจาก ๓๐ เป้าประสงค์ไปขับเคลื่อนได้ โดยเฉพาะเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการประกอบด้วย ๘ เป้าประสงค์ ซึ่งมาจาก ๗ เป้าหมาย และ ๑๑ ตัวชี้วัด โดยที่ยังไม่รวมกับ ๑๗ เป้าประสงค์ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ แต่มีการกล่าวถึงคนพิการเพียง ๑ เป้าประสงค์จาก ๘ เป้าประสงค์เท่านั้น คือ ๑.๓ ดำเนินการ

ให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

๑๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสถิติต่างๆ ควรมีการจำแนกอย่างชัดเจน ควรบรรจุตัวชี้วัดหรือเป้าประสงค์ของ SCGs ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการด้วย การขับเคลื่อน SDGs ควรนำสาระที่เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการมาบรรจุไว้ด้วย อาทิ คำว่า “Universal Design : UD” คำว่า “ทุกคน” มาผนวกรวมไว้ด้วย และจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนพิการในกระบวนการเหล่านี้ด้วย

๑๓. เห็นควรสร้างความเข้าใจที่สอดคล้องกันระหว่างความช่วยเหลือกับสวัสดิการในแต่ละชุมชน รวมถึงการจำแนกประเภทของความพิการ เพื่อทำการเชื่อมโยงกับแผนต่าง ๆ

๑๔. การพัฒนาทุกช่วงวัยนั้น ถ้าเป็นการพัฒนาทุกช่วงวัยของทุกคน ทุกกลุ่ม เป้าหมายน่าจะเป็นสิ่งที่ดี ไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกออกเป็นบริบทของผู้สูงอายุหรือคนพิการ เนื่องจากคนพิการก็จะต้องได้รับการพัฒนาทุกช่วงวัยเช่นกัน ฉะนั้น สิ่งสำคัญก็คือ การกำหนดให้คนพิการสามารถเข้าไปอยู่ในทุกช่วงวัยได้

๑๕. ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (ฉบับที่ ๕) ที่กำหนดให้มีการบูรณาการประเด็นด้านคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักต่อยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนงานโครงการของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ให้มียุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณบูรณาการด้านคนพิการประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ด้วยนั้น ในปัจจุบันพบว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าใจเรื่องบูรณาการในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จึงเห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเร่งทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับงบประมาณด้วย

๑๖. ควรเร่งทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตั้งงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามบทบาทของหน่วยงานนั้น ๆ

๓.๒ แนวทางการบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน

๑. เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” ประเด็นแรก คือ การพัฒนากระแสหลักที่ผนวกรวมประเด็นคนพิการ หรือ การพัฒนาที่ไม่ทอดทิ้งคนพิการ โดยการพัฒนากระแสหลักที่ผนวกรวมคนพิการ หรือ Disability Inclusive Development (DID) เป็นเรื่องที่ต้องทำ ซึ่งมีเอกสารระดับนานาชาติ และเอกสารระดับภูมิภาค ทั้งที่เป็นเอกสารด้านการพัฒนา ซึ่งไม่มีสภาพบังคับ ได้แก่ SDGs ซึ่งเป็นเอกสารด้านการพัฒนากระแสหลัก ครอบคลุมไปในทุกมิติและทุกกลุ่มคน โดยรัฐบาลประเทศต่าง ๆ พร้อมทั้งจะทำตามเอกสารด้านการพัฒนาเหล่านี้ และเอกสารเฉพาะด้านคนพิการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์อินชอน นอกจากนี้ ยังมีเอกสารด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งมีสภาพบังคับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child : CRC)

และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) เป็นต้น และอีกหลายฉบับที่เรียกร้องให้การพัฒนาระแสหลักต้องผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าไปด้วย ดังนั้น ยุคปัจจุบันถือเป็นยุคแห่งการหลอมรวมเรื่องสิทธิมนุษยชนกับการพัฒนาเข้าด้วยกัน หรือ ยุคการพัฒนาซึ่งอยู่บนฐานของสิทธิที่ต้องไม่ทอดทิ้งใคร

๒. ประเด็นข้อมูลหลักฐานทางสถิติว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเมื่อผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์คนพิการเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การพัฒนาระแสหลักโดยผนวกรวมประเด็นคนพิการจะช่วยนำเอาผลิตผลทางด้านต่าง ๆ ออกมาจากสิ่งที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน หากไม่มีการลงทุนทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา และด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนาระแสหลักที่คำนึงถึงหรือครอบคลุมคนพิการและผู้สูงอายุด้วยแล้ว คนเหล่านี้ก็จะเป็แรงงานที่ไร้ประโยชน์ แต่หากมีการลงทุนต่อไปในอนาคตโดยการพัฒนาในทุก ๆ ด้านได้ผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าไปด้วย ก็จะทำให้เกิดส่วนร่วมในการสร้างผลิตผลให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ งานด้านคนพิการในประเทศไทยมีกฎหมายและนโยบายที่ดี แต่ยังมีปัญหาในระดับการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาแบบข้ามกระทรวง ทบวง กรม ยังมองว่างานด้านคนพิการเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เท่านั้น จึงทำให้การดำเนินงานด้านคนพิการรวมถึงการจัดสรรงบประมาณไม่สามารถผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนาระแสหลักได้

๓. ประเด็นการมีส่วนร่วมในคณะกรรมการการพัฒนาที่ยั่งยืน หัวใจสำคัญคือการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้ลืมนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไป และเรียกร้องให้มีหลักประกันว่าการพัฒนาระแสหลักใด ๆ จะต้องครอบคลุมคนทุกกลุ่มและผนวกรวมคนพิการด้วยซึ่งคนพิการจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเข้าไปสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงควรมีผู้แทนของคนกลุ่มนี้เข้าไปอยู่ในคณะกรรมการการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย

๔. คนพิการมีสัดส่วนความยากจนสูงกว่ากลุ่มอื่น ไม่ว่าจะอ้างอิงจำนวนคนพิการทั้งอัตราร้อยละ ๒๕ หรือร้อยละ ๒ และสวัสดิการส่วนใหญ่ที่ล่งสู่ท้องถิ่นยังขาดการประมวลผลข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจะจัดเก็บข้อมูลเฉพาะคนพิการที่มาจดทะเบียนคนพิการ แต่หากมีการจัดเก็บข้อมูลคนพิการโดยใช้คำถามอย่างง่ายของ Washington Group จำนวนคนพิการของประเทศไทย อาจจะมีจำนวนกว่า ๑๐ ล้านคน ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าภาครัฐจะมีภาระในการช่วยเหลือคนพิการเป็นรายบุคคลมากขึ้น แต่วิธีการคำนวณงบประมาณในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการศึกษาแบบองค์รวมและการจัดบริการสาธารณสุข จะคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้มากขึ้น

๕. การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนาระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) มีหลักฐานชัดเจนในหลายประเทศว่าจะทำให้ต้นทุนลดลง การออกมาตรการเฉพาะเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการพัฒนาระแสหลัก รวมถึงกองทุนส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่มีมูลค่าสูงมากขึ้น ก็เป็นตัวชี้วัดความล้มเหลวในการจ้างงานคนพิการเช่นกัน เพราะเงินส่วนใหญ่ที่เข้ามาয়กองทุนเป็นเงินจากนายจ้างที่ไม่จ้างคนพิการทำงาน ยิ่งนายจ้างจ้างงานคนพิการทำงานน้อยเท่าไร เงินก็จะเข้ากองทุนมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เงินกองทุน

ดังกล่าวเป็นเพียงเงินที่จะไปช่วยเสริมในส่วนที่ยังขาดเท่านั้น หากมีงบประมาณเพียงพอดีแล้วการพึ่งพากองทุนก็ย่อมลดลง และหากจะเทียบอัตราส่วนของกองทุนส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการต่องบประมาณแผ่นดินจะมีอัตราส่วนเพียง ๑ : ๓๐๐ เท่านั้น จึงเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนัก ดังนั้น การใช้เงินกองทุนจึงควรคำนึงถึงกิจกรรมว่ามีความสำคัญเพียงใด และมีงบประมาณกระแสหลักเข้ามารองรับแล้วหรือไม่ด้วย

๖. ควรจัดทำงบประมาณตามตัวผู้เรียนซึ่งไม่ว่าจะย้ายไปเรียนที่ไหน งบประมาณจะต้องตามไปด้วย หากมหาวิทยาลัยแห่งใดมีนักศึกษาเรียนจำนวนมาก สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณก็ควรเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนผู้เรียน นอกจากนี้ หากมีการออกแบบสภาพแวดล้อมทางการศึกษาแบบองค์รวมให้ทุกคนเข้าถึงได้ เช่น การจัดทำคำบรรยายแทนเสียง(Caption) ในทุกวิชาเรียนหรือบทเรียนเป็นระบบดิจิทัลตามมาตรฐานสากลที่ทุกคนเข้าถึงได้ คนทั่วไปก็ได้รับประโยชน์และคนหนวกก็จะเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เป็นต้น ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นองค์รวมเพื่อรองรับทุกคนก็จะลดต้นทุนในการจัดสรรงบประมาณเฉพาะคนพิการลงไป

๗. สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำ Washington Group มาใช้ในแบบสำรวจความพิการแล้ว ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงมากขึ้น โดยในประเทศสหรัฐอเมริกามีคนพิการถึงร้อยละ ๒๕ ของประชากร ทั้งนี้ คนพิการไม่ได้เป็นเรื่องโรคร้ายไข้เจ็บ เป็นเรื่องความตระหนักรู้ เป็นความไม่ลงตัวระหว่างร่างกายกับสภาพแวดล้อมภายนอก จะทำอย่างไรให้มีความลงตัว ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หรือ ที่เรียกว่า “อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ทั้งนี้ การนำ Washington Group มาใช้ในแบบสำรวจความพิการ เพื่อมองภาพพื้นฐานกว้าง ซึ่งในแต่ละหน่วยงานต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม การใช้ชุดคำถามของ Washington Group และ UNICEF เป็นตัวตั้ง จะทำให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิงที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และจะส่งผลกระทบต่อวางแผนด้านการพัฒนากระแสหลักที่ครอบคลุมทุกกลุ่มคนมากขึ้น ทั้งนี้ ข้อมูลคนพิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติถือเป็นข้อมูลภาพรวมทั้งหมด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ แต่ข้อมูลคนพิการที่มากขึ้นทะเบียนคนพิการของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นการลงทะเบียนตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคลที่ต้องการสวัสดิการจากรัฐ สำหรับข้อเสนอให้มีคณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการผนวกรวมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคมภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะมีทั้งข้อดี คือ ทำให้เกิดความเป็นเฉพาะที่ชัดเจนมากขึ้น และข้อเสีย คือ อาจจะทำให้เกิดแต่มาตรการเฉพาะส่วนได้ จึงควรเน้นย้ำไว้ด้วยว่าการนำเสนอประเด็นเฉพาะกลุ่มย่อมต้องไม่นำไปสู่การแยกส่วนไปจากการพัฒนากระแสหลัก

๘. การออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design : UD) เป็นหลักการใหญ่ แต่ก็ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกอย่าง ยังต้องประกอบด้วยมาตรการเฉพาะกลุ่ม รวมถึงการให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation : RA) ซึ่งเป็นมาตรการเฉพาะบุคคล อย่างไรก็ตาม เมื่อให้ความสำคัญไปที่ UD ซึ่งเป็นหลักการใหญ่แล้ว โดยทำให้ครอบคลุมที่สุด ความจำเป็นในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำมาตรการเฉพาะด้านก็จะลดลงไป และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในวันนี้ ทำให้ได้รับทราบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากระแสหลัก แนวคิด

เกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจ และแนวคิดหลักในการพัฒนากระแสหลักที่ไม่ทอดทิ้งใคร ซึ่งเป็นการหลอมรวมระหว่างเรื่องสิทธิและการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น หากประเทศไทยยึดหลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) นอกจากจะถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน และยั่งยืนตามหลักการการพัฒนาแล้ว ยังจะเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนหรือได้กำไรในมิติของการทำธุรกิจด้วย

๓.๓ ผลสำรวจการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก” เพื่อเตรียมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ตามหลักการสำคัญ คือ “เราจะเดินหน้าไปด้วยกัน : Strong Together ” และ “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง : No One Left Behind” และเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รวมถึงพันธกรณีระหว่างประเทศ อันได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ดังนั้น เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ และได้รับทราบข้อมูลครบถ้วนรอบด้าน คณะอนุกรรมการจึงได้จัดทำแบบสอบถามขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักจากทุกหน่วยงาน โดยมีคำถามใน ๕ ประเด็น ได้แก่ (๑) การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการ / แผนงาน / และกิจกรรมด้านคนพิการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม (๒) การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ “ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น” (๓) การดำเนินงานด้านการจ้างงานคนพิการ (๔) การดำเนินงานด้านการจัดสภาพแวดล้อมสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ รวมทั้งการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล ตลอดจนการปรับเปลี่ยนวิธีการ มาตรการหรือรูปแบบการให้บริการเพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนพิการ และ (๕) การดำเนินงานด้านการจำแนกข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวกับคนพิการหรือความพิการตามหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๗.๑๘ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อที่ ๓๑

สรุปข้อมูลจากแบบสอบถาม DID โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. นำส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น รวม ๔๐๐ หน่วยงาน มีหน่วยงานตอบกลับมาทั้งสิ้นจำนวน ๑๖๓ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของหน่วยงานที่ส่งแบบสอบถามทั้งหมด

๒. ประเด็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการ แผนงาน และกิจกรรมด้านคนพิการ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จากหน่วยงานที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๑๖๓ หน่วยงาน พบว่าหน่วยงาน

ที่มีงบประมาณด้านคนพิการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จำนวน ๓๕ หน่วยงาน และหน่วยงานที่ไม่มีงบประมาณด้านคนพิการเลย จำนวน ๕๗ หน่วยงาน

๓. ประเด็นการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรา ๒๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น” พบว่าหน่วยงานส่วนหนึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และยังมีหน่วยงานอีกส่วนหนึ่งที่ยังเห็นว่าภารกิจและอำนาจหน้าที่ไม่สอดคล้องตามมาตรา ๒๒ เลย อาทิ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพอากาศ สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น

๔. ประเด็นการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ พบว่าหน่วยงานรัฐส่วนหนึ่งมีการจ้างงาน คนพิการตามที่กฎหมายกำหนด และยังมีหน่วยงานรัฐอีกจำนวนมากยังไม่มีมีการจ้างงานคนพิการเลย

๕. ประเด็นการจัดสภาพแวดล้อมสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล ตลอดจนการปรับเปลี่ยนวิธีการ มาตรการ หรือรูปแบบการให้บริการเพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนพิการ พบว่าหลายหน่วยงานไม่มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก และหลายหน่วยงานไม่สามารถปรับปรุง ซ่อมแซม หรือต่อเติมสิ่งปลูกสร้างใด ๆ เพื่อจัดสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนพิการได้ เนื่องจากเช่าพื้นที่อยู่ในอาคารของเอกชน เช่น กรมควบคุมโรค สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และบางหน่วยงานเห็นว่าหน่วยงานไม่ได้ติดต่อหรือให้บริการกับประชาชนโดยตรง จึงไม่มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบางหน่วยงานยังขาดงบประมาณดำเนินการ

๖. ประเด็นการจำแนกข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวกับคนพิการหรือความพิการตามหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๗.๑๘ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๓๑ ว่าด้วยเรื่องสถิติ พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีการจัดเก็บหรือจำแนกข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวกับคนพิการ เนื่องจากเห็นว่ามิใช่ภารกิจโดยตรงของหน่วยงาน บางหน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวกับคนพิการอยู่แล้ว เนื่องจากจะต้องนำมาใช้ประกอบการดำเนินงาน เช่น กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผลการสำรวจการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักได้ดำเนินการสอบถามก่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งพบว่า มีหน่วยงานที่ไม่มีงบประมาณด้านคนพิการเลยกว่า ๕๐ หน่วยงาน รวมถึงข้อมูลผลการสำรวจข้างต้นถือเป็นตัวเลขที่สะท้อนให้เห็นว่ายังไม่มีมีการบูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการภารกิจ นโยบาย หรือแผนงานกระแสหลักของแต่ละกระทรวง ทบวง กรมได้ จึงไม่สอดคล้องกับนโยบาย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ของรัฐบาล

๓.๔ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ

๑. สำนักงานสถิติแห่งชาติควรใช้การสำรวจจำนวนคนพิการแบบการระบุข้อมูลด้วยตนเอง (Self Identification)

๒. คนพิการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๑.๘ ล้านคน ต้องไปขึ้นทะเบียนกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือไม่จึงจะได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล หรือได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลโดยปริยาย ซึ่งแตกต่างกับกรณีของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่จะได้รับในการรักษาพยาบาลเป็นการเฉพาะ

๓. ข้อมูลที่สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จากการสำรวจคนพิการควรจัดทำเป็นข้อมูลรายบุคคล

๔. ระบบข้อมูลด้านประชากรที่ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติได้จัดทำขึ้นควรใช้เป็นระบบอัตโนมัติจะประสบความสำเร็จมากกว่า

๕. คนพิการที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน ๑.๒ ล้านคน กับคนพิการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๑.๘ ล้านคน จะเห็นได้ว่ามีจำนวนส่วนต่างของคนพิการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ อยู่จำนวน ๖ แสนคน ย่อมแสดงให้เห็นว่าคนพิการจำนวนดังกล่าวประสงค์ที่จะไม่ขอรับสิทธิรักษาพยาบาลหรือไม่สามารถเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาลของรัฐได้ ขณะเดียวกันสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติควรมีแนวทางที่จะทำให้คนพิการขึ้นทะเบียน จำนวน ๑.๘ ล้านคนเช่นเดียวกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๖. ผลการดำเนินการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจคนพิการโดยใช้ชุดคำถามของกลุ่มวอชิงตัน (Washington Group) สำนักงานสถิติแห่งชาติควรนำข้อมูลที่สำรวจได้ไปเชื่อมโยงกับข้อมูลของกระทรวงการคลังด้วย

๗. หน่วยงานของรัฐควรมุ่งเน้นและกำหนดตัวชี้วัด โดยการนำข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของคนพิการมาเป็นเกณฑ์ ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลออกแบบนโยบายสาธารณะหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานที่บูรณาการได้ มากกว่าการให้ความสำคัญกับการนำความบกพร่องหรือการสูญเสียอวัยวะซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการเฉพาะบุคคลมาเป็นตัวกำหนด

๘. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการควรดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลคนพิการให้สอดคล้องกับจำนวนคนพิการที่มีอยู่ทั้งหมดในประเทศ และควรกำหนดแนวทางในการนำข้อมูลของคนพิการทั้งหมดไปเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการของรัฐอื่น รวมถึงนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยด้วย

๙. กระทรวงการคลังควรกำหนดแนวทางป้องกันกรณีคนพิการที่ลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย อาจจะถูกสวมสิทธิโดยบุคคลอื่นแทน และควรจัดทำสถิติเกี่ยวกับจำนวนคนพิการที่ได้รับสิทธิกับสิทธิในการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยไว้ด้วย รวมถึงกระทรวงการคลังควรมีขั้นตอนวิธีการสมัครหรือลงทะเบียนผ่านทางเว็บไซต์หรือผ่านศูนย์บริการลงทะเบียนพร้อมล่ามภาษามือด้วย เนื่องจากคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายใช้ภาษาไทยได้ไม่ชำนาญ ตลอดจนพิจารณาเพิ่มหน่วยรับ

ลงทะเบียนใกล้บ้านที่คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เช่น ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๓.๕ กรณีศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

๑. ตัวอย่างที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) เรื่อง Tourism for All หรือ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้นจากที่ธุรกิจท่องเที่ยวหรือโรงแรมใช้หลักการออกแบบที่เป็นสากล หรือ UD มากขึ้นโดยเฉพาะเมืองพัทยา เป็นต้น และ (๒) เรื่องการศึกษา ซึ่งมีกฎหมายพิเศษประกาศเป็นเขตนวัตกรรมที่จังหวัดระยอง โดยในเรื่องคนพิการมีการเข้าไปทำโรงเรียนที่เอื้อสำหรับทุกคนด้านอาชีวศึกษาก็มุ่งเน้นตามความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมและด้านดิจิทัล ทั้งนี้ด้านดิจิทัลจะช่วยแก้ปัญหาให้กลุ่มคนพิการได้เข้าถึงเรื่องต่าง ๆ ได้มากขึ้น

๒. ควรมีการประมาณการจำนวนประชากรในพื้นที่ EEC เพื่อให้ทราบข้อมูลว่าสัดส่วนของคนในพื้นที่กับนอกพื้นที่ และสัดส่วนคนไทยกับคนต่างชาติ

๓. ควรมีมาตรการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยเฉพาะในสายงานอาชีวศึกษา ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะอย่างมาก ดังนั้น ควรมีมาตรการในการส่งเสริมและกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ควรกำหนดสัดส่วนและรักษามาตรฐานอัตราค่าจ้างและค่าจ้างของคนไทยไว้ให้ชัดเจน แม้จะได้ค่าตอบแทนสูง แต่เมื่อมีการนำกำลังแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจะทำให้โอกาสของคนไทยลดน้อยลง รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

๔. ควรกำหนด Check List ของ BOI ในการพิจารณาการส่งเสริมการลงทุนให้รวมถึงอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยความสะดวกตามมาตรฐานสากล ตามหลักการ UD ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมด้วย เช่นกรณีโครงการการเชื่อมต่อ ๓ สนามบิน ก็ควรมีการเชื่อมต่อกันทั้งระบบภายในทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้งจัดทำ Check List ขึ้นมาตรวจสอบว่าเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อจริงหรือไม่ด้วย

๕. ควรมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้คนพิการในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ๓ จังหวัดซึ่งมีคนพิการกว่า ๕ หมื่นคน ได้รับการศึกษาและการทำงานอย่างเต็มที่

๖. ควรส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของคนพิการ ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญไม่ใช่เป็นเพียงการมีส่วนร่วมในเชิงสัญลักษณ์ ต้องเป็นการมีส่วนร่วมที่อาศัยความรู้ ประสบการณ์มีอำนาจหน้าที่ และมีความรับผิดชอบ

๗. ควรมีมาตรการป้องกันผลกระทบเชิงสังคมในพื้นที่ ทั้งสถานะความพิการที่เพิ่มขึ้นจากอุบัติเหตุ มลพิษ แม้อุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC จะเน้นอุตสาหกรรมสะอาด แต่เมื่อมีคนเข้าไปอยู่จำนวนมากส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง มีอุตสาหกรรมบันเทิงเกิดขึ้นเกิดปัญหาด้านอบายมุข ปัญหาการจราจร และปัญหาเรื่องอื่น ๆ เกิดขึ้นอีกจำนวนมาก ดังนั้น จึงควร

มีมาตรการป้องกันปัญหาดังกล่าวและกำหนดพื้นที่การออกใบอนุญาตให้สถานประกอบการต่าง ๆ ให้ชัดเจนด้วย

๘. ประเด็นการกำหนดเงื่อนไขใน TOR ให้ชัดเจนในโครงการทุกอย่างว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคต่าง ๆ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก ตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมาย EEC จึงถือเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ โดยจะอย่างไรเมื่อ TOR ไปสู่การรับจ้างไปปฏิบัติแล้วจะไม่เกิดปัญหาขึ้น เนื่องจากประเทศไทยยังประสบปัญหานี้ เช่นเดียวกับกรณีเครือข่ายคนพิการได้ยื่นฟ้องศาลปกครอง กรณีรถไฟฟ้า MRT ซึ่งถือเป็นรถไฟฟ้าที่เป็นต้นแบบที่ดีพอสมควรในโครงการรถไฟใต้ดิน แต่ในสายสีม่วงนี้กลับมีปัญหา ฉะนั้นก็ไม่ใช่ว่าต้นดีก็จะดีไปตลอด หลายเรื่องที่ปรึกษาโครงการก็ทำให้เกิดความไขว้เขว มักจะแนะนำไปในทางที่ไม่เป็นไปตามประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับหรืออาจจะถูกขอให้มีความประหยัดสูงสุด จึงมักจะเกิดการยื้อแย่งกับเจตนารมณ์ในกฎหมายและกฎหมายก็มีอยู่หลายที่ ดังนั้น กฎหมาย EEC ฉบับนี้ จึงถือเป็นเครื่องเตือนใจเราอยู่ตลอดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบว่า TOR ของทุกส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคเมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายหลัก ต้องเป็นไปตามที่มาตรา ๓๙ ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน

๙. มาตรา ๓๙ ตามกฎหมาย EEC ฉบับนี้เชื่อมโยงอยู่กับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้ง ๑๐ ด้าน เพราะฉะนั้น UD และ AT จะเข้าได้กับทุกอุตสาหกรรมเป้าหมายดังกล่าว ส่วนเมืองอัจฉริยะหรือโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคต้องคำนึงถึงการเข้าถึงสำหรับคนทุกกลุ่มในทุกมิติเป็นหลัก การสนับสนุนการลงทุนจึงต้องมุ่งไปที่การลงทุนเพื่อการผลิตและพัฒนาจึงควรให้ความสำคัญกับมาตรา ๓๙ และการให้สิทธิประโยชน์สูงสุดสำหรับนักลงทุนดังกล่าวควรรวมถึงสภาพแวดล้อมโดยรวมและสินค้า (Product) ที่จะพัฒนาด้วย โดยการกำหนดพื้นที่พิเศษ ได้แก่ EECl EECD และ EECA หากมองในเชิงพื้นที่ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ คือมิติการเข้าถึงสภาพแวดล้อมในทุกมิติควรจะได้รับพิจารณาใน TOR ส่วนมาตรา ๓๙ คือ สินค้า (Product) ที่จะพัฒนาในพื้นที่เหล่านั้น ดังนั้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริม นักลงทุนทั้งคนไทยและคนต่างประเทศที่สนใจลงทุนใน EECD หากสินค้านี้ดังกล่าวถูกพัฒนาขึ้นตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล หรือ UD โดยมุ่งที่จะพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรา ๖ (๓) กำหนดเรื่องระบบสาธารณูปโภคที่เข้าถึงได้ซึ่งเชื่อมโยงกันโดยสมบูรณ์กับมาตรา ๖ (๕) เรื่องการพัฒนาเมืองมีทั้งมิติความปลอดภัยและประชาชนเข้าถึงโดยถ้วนหน้า ในส่วนของมาตรา ๗ (๑) เรื่องความปลอดภัยเข้าถึงได้โดยสะดวก ซึ่ง Accessibility จะเชื่อมโยงกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้วย

๑๐. แนวโน้มที่จะมีผู้ประกอบการทั้งไทยและต่างประเทศซึ่งเป็นคนพิการมาลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายใน EEC แล้วเขาสนใจพัฒนาตามหลักการ UD และ AT แต่อาจจะมีปัญหาการเข้าถึงบริการทางการเงินทั้งเทคโนโลยีหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึง ทั้งการเข้าถึงบริการ เข้าถึงเทคโนโลยี และการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย ซึ่งธนาคารใน EEC ก็จะมีโอกาสได้ต้อนรับนักลงทุนมากกว่าในพื้นที่อื่น เมื่อกฎหมาย EEC ได้กำหนดหลักการเข้าถึงไว้หมดแล้ว จึงน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะสามารถนำไปบังคับใช้ในพื้นที่ดังกล่าวได้

๑๑. เมื่อหน่วยงานรัฐจัดทำโครงการขนาดใหญ่ แล้วกฎหมายกำหนดให้โครงการขนาดใหญ่จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อโครงการเข้าสู่การพิจารณาของสำนักงบประมาณก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ งบประมาณจะสามารถตรวจสอบดูเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ได้หรือไม่ ดังนั้น เมื่อกฎหมาย EEC กำหนดไว้แล้ว หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนจะรับผิดชอบร่วมกันเพื่อกำหนดให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างไร และบทบาทของสำนักงบประมาณยังคงมีอยู่ในเรื่องของงบประมาณดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในหลายประเทศมีกฎหมายควบคุมที่สำคัญ คือ กฎหมายจัดซื้อจัดจ้าง เพราะกฎหมายจัดซื้อจัดจ้างใช้งบประมาณของรัฐแต่ละปี เกินกึ่งหนึ่งของงบประมาณแผ่นดิน ดังนั้น กฎหมายจัดซื้อจัดจ้าง หากกำหนดเงื่อนไขไว้ก็จะเป็นการตรวจสอบในระดับหนึ่งเพื่อให้มีการกำหนดไว้ใน TOR

๑๒. ประเด็นเรื่องการศึกษา ซึ่งในอนาคตจะเน้นสมรรถนะจากภาคเอกชนที่ผูกไว้กับระดับเงินเดือน เมื่อมีความชัดเจนด้านรายได้ที่สูง ก็ช่วยส่งเสริมให้มีการเรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้น ทั้งนี้หากไม่แก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานสายอาชีวศึกษาของไทย อาจจะมีการนำเข้าแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทน โดยเฉพาะประเทศเวียดนามที่มีการส่งเสริมการเรียนด้านเทคโนโลยีอย่างมาก และ EEC ต้องการบุคลากรด้านนี้จำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงต้องประกาศเป็นเขตการศึกษาพิเศษ แล้วพยายามหามาตรการส่งเสริมให้คนไทยมาเรียนอาชีวศึกษาเพื่อเข้าไปสู่อุตสาหกรรมไอทีหรืออุตสาหกรรมของ EEC ให้มากขึ้น

๑๓. ควรมีมาตรการบังคับหรือบทลงโทษกรณีหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย EEC หากหน่วยงานใดไม่ดำเนินการ ควรมีมาตรการลงโทษหรือไม่ ซึ่งหากไม่มีมาตรการใด ๆ เพื่อเป็นการกำกับไว้ ก็อาจจะเกิดการละเลยไม่ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนทุกคนรวมถึงคนพิการเข้าถึงได้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหลักการสำคัญคือ ต้องให้ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมตามหลักการ UD

๑๔. กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติในเชิงบูรณาการ แม้ไม่มีคำว่าคนพิการเลย ถือเป็น การบูรณาการเรื่องเฉพาะกลุ่มเข้ากับเรื่องกระแสหลัก เพื่อเป็นการเติมเต็มกฎหมายเฉพาะ ดังนั้น กฎหมายฉบับอื่นไม่จำเป็นต้องพูดถึงคนพิการเลยก็ได้ แต่ต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงทุกคนรวมถึงคนพิการด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้เน้นย้ำอยู่เสมอมา ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้ได้เน้นการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน จึงควรให้ทุกคนรวมถึงคนพิการได้เข้าถึงได้ในทุกมิติ ทั้งมิติลูกค้า มิติคนทำงาน มิติเจ้าของสถานประกอบการ และมิติของนักลงทุน โดยใช้เขตพัฒนาพิเศษพิเศษ เป็นเขตทดลองการดำเนินการตามหลักการนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้ ถือเป็นอีกมิติหนึ่งของการพัฒนาแบบทุกคนเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเพื่อร่วมทำให้ประเทศไทย น้าวอยู่ เป็นสังคมอยู่ดีเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society)

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ บทสรุป

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาติดตามการขับเคลื่อนการผนวก รวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เรื่องนี้แม้จะเป็นนามธรรม เนื่องจากสังคมไทยมักจะเข้าใจว่าประเด็นคนพิการต้องเกี่ยวข้องกับ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือ พก. เท่านั้น แต่แท้จริงแล้วประเด็นคนพิการ ควรถูกผนวกเข้าไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของทุกกระทรวง ทบวง กรม กล่าวคือ ควรนำประเด็น คนพิการผนวกรวมกับนโยบาย แผนงาน และโครงการของทุกกระทรวง ทบวง กรม แต่ก็ยังไม่มี การขับเคลื่อนเรื่องนี้ ทั้งนี้ พก. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ซึ่งเป็น เครื่องมือสำคัญในการผลักดันให้ประเด็นคนพิการถูกกระจายไปสู่ทุกกระทรวง ทบวง กรมให้ได้ แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการส่งแบบสำรวจไปยังทุกหน่วยงาน ที่รับเงินสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน รวมกว่า ๔๐๐ หน่วยงาน เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ การผนวก รวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักก่อนการพิจารณางบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ผลการสำรวจดังกล่าวพบว่า มีหน่วยงานที่ไม่มีงบประมาณด้านคนพิการเลย กว่า ๕๐ หน่วยงาน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สะท้อนให้เห็นว่ายังไม่สามารถผนวก รวมประเด็นคนพิการเข้ากับการ พัฒนากระแสหลักได้ และยังไม่สอดคล้องกับนโยบาย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ของรัฐบาล

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกลไกที่จะทำให้องค์กรทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐ เห็นว่าทุกหน่วยงานมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้ การจัดทำนโยบายเฉพาะสำหรับคนพิการภายใต้ กระทรวงใด กระทรวงหนึ่ง หรือกรมใดกรมหนึ่ง จึงไม่ใช่คำตอบที่ยั่งยืน จำเป็นต้องสร้างระบบ การติดตามขับเคลื่อนการผนวก รวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก(Disability Inclusive Development : DID) ด้วยการนำประเด็นคนพิการไว้ในวาระการปฏิรูปประเทศไทยทั้ง ๑๑ ด้าน รวมทั้งต้องสร้างการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานในการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง แผนงานและ โครงการของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจ และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของแผนดังกล่าว อันจะช่วยให้การขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกัน ของทุกหน่วยงานเกิดขึ้นได้จริงและเป็นรูปธรรม

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาติดตามการผนวก รวมประเด็น คนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักแล้วเห็นว่า เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน ให้เกิดการผนวก รวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๔.๒.๑ การกำหนดกฎหมาย นโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ควรต้องคำนึงถึงหลักการของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ๔ ประการ ดังนี้ (๑) การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เท่าเทียม และมีประสิทธิผลของคนพิการและองค์กรด้านคนพิการ โดยเฉพาะองค์กรของคนพิการ (Full and Effective Participation) (๒) การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมในทุกมิติ (Accessibility) (๓) การเสริมพลังอำนาจหรือสร้างความเข้มแข็งให้แก่คนพิการได้เข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพ (Empowerment / Capacity Building) (๔) การจัดการเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) โดยจะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ กล่าวคือ คนพิการจะต้องมีทั้งบทบาทหน้าที่ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนากระแสหลัก ต้องมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้การขับเคลื่อนกฎหมายและนโยบายเป็นไปตามสิทธิ ความต้องการจำเป็นและเจตนาารมณ์ของคนพิการซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามแต่ละประเภทความพิการ

๔.๒.๒ การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ต้องครอบคลุมถึงคนทุกกลุ่มและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการผนวกรวม ๗ เป้าหมาย ๘ เป้าประสงค์ และ ๑๑ ตัวชี้วัด^๑ ที่มีการอ้างอิงถึงคนพิการหรือความพิการโดยตรง ไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน ๓๐ ลำดับแรก^๒ ที่คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกำหนด รวมถึงควรขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) โดยอาศัยการปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติต่อรายงานฉบับแรกของประเทศไทย (Concluding observations on the initial report of Thailand: COB)^๓

๔.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ต้องจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการหรือความพิการอย่างเป็นระบบด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๗.๑๘^๔ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อที่ ๓๑^๕ โดยแนะนำให้ใช้ Washington Group Short set of Questions^๖ ซึ่งเป็นระเบียบวิธีในการจำแนกข้อมูลเรื่องคนพิการหรือความพิการอย่างง่าย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลและสถิติเหล่านั้นไปกำหนดกฎหมาย นโยบาย โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ให้ครอบคลุมถึงหรือสอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ

^๑ ภาคผนวก ก. : “เป้าหมาย (Goals) เป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ”

^๒ อ้างอิงจาก รายงานการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6568&filename=index

^๓ http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=1050&Lang=en

^๔ เป้าประสงค์ที่ ๑๗.๑๘ ยุทธศาสตร์สนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ให้เพิ่มการมีอยู่ของข้อมูลที่มีคุณภาพ ทันเวลาและเชื่อถือได้ ที่จำแนกในเรื่องราวได้ เพศ อายุ เชื้อชาติ พันธุ์ สถานะการอพยพ ความพิการ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของประเทศ ภายในปี ๒๕๖๓

^๕ ข้อบทที่ ๓๑ สถิติและการเก็บรวบรวมข้อมูล ๑. รัฐภาคีจะดำเนินการเก็บรวบรวมสารสนเทศที่เหมาะสม รวมถึงข้อมูลทางสถิติและวิจัย เพื่อให้สามารถจัดทำและดำเนินการตามนโยบายเพื่อทำให้อนุสัญญานี้เกิดผล

^๖ <http://www.washingtongroup-disability.com/washington-group-question-sets/short-set-of-disability-questions/>

๔.๒.๔ ศึกษาและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ มาตรา ๒๒ แห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่บัญญัติว่า “ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น” มาตรา ๒๗ วรรคสามและวรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” และมาตรา ๗๑ ที่บัญญัติว่า “ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล (ความพิการ) ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม” รวมถึงการผนวกรวมให้คนพิการเป็นกลุ่มเป้าหมายในนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องด้วย

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

เอกสารอื่น ๆ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

ข้อสังเกตเชิงสรุปต่อรายงานฉบับแรกของประเทศไทย (Concluding observations on the initial report of Thailand: COB)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

วาระการปฏิรูป ๑๑ ด้าน

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๒/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สรุปผลการสัมมนาของคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เมื่อวันจันทร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ – ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- เป้าหมาย (Goals) เป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

เป้าหมาย (Goals) เป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

โดย นายรัตน์ กิจธรรม ฝ่ายต่างประเทศและกิจการพิเศษ สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย
แก้ไขล่าสุด ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2560

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) มีการอ้างอิงถึงคนพิการหรือความพิการโดยตรงใน 7 เป้าหมาย 8 เป้าประสงค์ และ 11 ตัวชี้วัด¹ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
เป้าหมาย 1. ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่	
สอดคล้องกับ CPRD ข้อที่ 28 มาตรฐานความเป็นอยู่และการคุ้มครองทางสังคมอย่างพอเพียง	
1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573	1.3.1 ร้อยละของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตาม เพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ คนพิการ หญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจนและอยู่ในสถานะเปราะบาง
เป้าหมาย 4. สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
สอดคล้องกับ CPRD ข้อที่ การศึกษา	
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึง คนพิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573	4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง/ผู้ชาย/ในเขต/นอกเขต/คนจน/คนรวย) และอื่นๆ เช่น สถานะ ความพิการ คนพื้นเมือง และความขัดแย้งที่สามารถนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้ได้ สำหรับตัวชี้วัดทั้งหมดในรายการที่สามารถจำแนกได้
4.a สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก คนพิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน	4.a.1 ร้อยละของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับ นักเรียนพิการ (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยพื้นฐานที่แบ่งตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการทำ

¹ ที่มา: ตัวชี้วัดล่าสุดอ้างอิงจากรายงานของ Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators (E/CN.3/2017/2) และ 48th session of the United Nations Statistical Commission held in March 2017 <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
	ความสะอาดมือพื้นฐาน (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH)
เป้าหมาย 8. ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 27 งานและการจ้างงาน	
8.5 บรรลุการจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับหญิงและชายทุกคน รวมถึงเยาวชนและ คนพิการ และให้มีการจ่ายที่เท่าเทียมสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน	8.5.1 อัตราค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อชั่วโมงสำหรับลูกจ้างหญิงและชาย จำแนกตามอาชีพ กลุ่มอายุ และ คนพิการ
	8.5.2 อัตราการว่างงาน จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ และ คนพิการ
เป้าหมาย 10. ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 5 ความเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ	
10.2 เสริมพลังและส่งเสริมความครอบคลุมด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ความพิการ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ แหล่งกำเนิด ศาสนา หรือสถานะทางเศรษฐกิจหรืออื่นๆ ภายในปี 2573	10.2.1 สัดส่วนประชากรที่อาศัยภายใต้รายได้มัธยฐานต่ำกว่าร้อยละ 50 จำแนกตาม กลุ่มอายุ เพศ และ คนพิการ
เป้าหมาย 11. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 9 ความสามารถในการเข้าถึง	
11.2 จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยการขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงเป็นพิเศษถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก คนพิการ และผู้สูงอายุ ภายในปี 2573	11.2.1 สัดส่วนของประชากรที่เข้าถึงการขนส่งสาธารณะได้อย่างสะดวก จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และ คนพิการ
11.7 จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัย ครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และ คนพิการ ภายในปี 2573	11.7.1 ส่วนแบ่งเฉลี่ยของพื้นที่เมืองที่ถูกสร้างขึ้นให้เป็นสถานที่ที่ใช้ประโยชน์สาธารณะสำหรับทุกคน จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และ คนพิการ
	11.7.2 สัดส่วนของบุคคลที่เป็นเหยื่อของการคุกคามทางร่างกายและเพศ จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ สถานะ ความพิการ และสถานที่เกิดเหตุ (ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา)
เป้าหมาย 16. ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบัน ที่มีประสิทธิภาพ รับผิดรับชอบ และครอบคลุม ในทุกระดับ	

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 29 การมีส่วนร่วมทางการเมืองและเรื่องสาธารณะ	
16.7 สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ	16.7.1 สัดส่วนผู้ดำรงตำแหน่ง (จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ คนพิการ และกลุ่มประชากร) ในสถาบันของรัฐ (สถานิติบัญญัติระดับประเทศ และท้องถิ่น บริการสาธารณะ และคณะตุลาการ) เทียบกับการกระจายตัวในระดับชาติ
	16.7.2 สัดส่วนของประชากรที่เชื่อว่าการตัดสินใจมีความครอบคลุมและมีความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ ความพิการ และกลุ่มประชากร
เป้าหมาย 17. เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน	
สอดคล้องกับ CPRD ข้อที่ 31 สถิติและการเก็บรวบรวมข้อมูล	
17.18 ยกระดับการสนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ให้เพิ่มการมีอยู่ของข้อมูลที่มีคุณภาพ ทันเวลาและเชื่อถือได้ ที่จำแนกในเรื่องราวได้ เพศ อายุ เชื้อชาติพันธุ์ สถานะการอพยพ ความพิการ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของประเทศ ภายในปี 2563	

ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติแห่งสหประชาชาติ (United Nations Committee on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) ยังได้กล่าวอ้างอิงถึง 6 เป้าหมาย และ 17 เป้าประสงค์ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประการอื่นๆ ที่ไม่ได้มีเขียนถึงคนพิการหรือความพิการโดยตรงไว้ในเอกสารสำคัญอย่างข้อสังเกตเชิงสรุป (Concluding Observations) ของประเทศต่างๆ² ด้วย เพราะเป้าหมายและเป้าประสงค์เหล่านั้นมีความเชื่อมโยงกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการอย่างชัดเจนได้แก่

เป้าประสงค์	แหล่งอ้างอิง
เป้าหมาย 1. ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 28 มาตรฐานความเป็นอยู่และการคุ้มครองทางสังคมอย่างพอเพียง	
1.4 ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น มรดก ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance)	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศลิทัวเนีย โปแลนด์ กัวเตมาลา แคนาดา
เป้าหมาย 3. สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 25 สุขภาพ	
3.7 สร้างหลักประกันว่ามีการเข้าถึงบริการ ข้อมูล การให้การศึกษาเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า รวมถึงการวางแผนครอบครัว และการผสมพันธุ์ในยุทธศาสตร์และแผนงานระดับชาติ ภายในปี 2573	CRPD ข้อที่ 25 สุขภาพ อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศลิทัวเนีย โปแลนด์ โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี ไชปรัส
3.8 บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การเข้าถึงบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยา และวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโปแลนด์ โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี ไชปรัส

² อ้างอิงจากเอกสารการประชุมครั้งที่ 15-17 ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ

CRPD 15th Session during 29 Mar 2016 - 21 Apr 2016

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=1050&Lang=en

CRPD 16th Session during 15 Aug 2016 - 02 Sep 2016

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=1052&Lang=en

CRPD 17th Session during 20 Mar 2017 - 12 Apr 2017

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=1141&Lang=en

เป้าประสงค์	แหล่งอ้างอิง
เป้าหมาย 4. สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
สอดคล้องกับ CPRD ข้อที่ 24 การศึกษา	
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ภายในปี 2573	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโคลอมเบีย
เป้าหมาย 5. บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 6 สตรีพิการ	
5.1 ขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่รโหฐาน รวมถึงการค้ามนุษย์ การกระทำทางเพศ และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโบลิเวีย โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี อาร์เจนตินา บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา แคนาดา ไชปรัส อิหร่าน มอลโดวา
5.2 ขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่รโหฐาน รวมถึงการค้ามนุษย์ การกระทำทางเพศ และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโบลิเวีย โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี อาร์เจนตินา บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา แคนาดา ไชปรัส อิหร่าน มอลโดวา
5.3 ขจัดแนวปฏิบัติที่เป็นภัยทุกรูปแบบ อาทิ การแต่งงานในเด็กก่อนวัยอันควรโดยการบังคับ และการทำลายอวัยวะเพศหญิง	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศเอธิโอเปีย * สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 17 การคุ้มครองบูรณภาพของบุคคลด้วย
5.5 สร้างหลักประกันว่าผู้หญิงจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิผลและมีโอกาสที่เท่าเทียมในการเป็นผู้นำในทุกระดับของการตัดสินใจในทางการเมือง เศรษฐกิจ และภาคสาธารณะ	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโบลิเวีย โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี อาร์เจนตินา บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา แคนาดา ไชปรัส อิหร่าน มอลโดวา
5.6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์และสิทธิการเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า ตามที่ตกลงในแผนปฏิบัติการของการประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและการพัฒนา และแผนปฏิบัติการปักกิ่งและเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมทบทวนเหล่านั้น	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศไชปรัส
5.c เลือกใช้และเสริมความเข้มแข็งแก่นโยบายที่ดี และกฎระเบียบที่บังคับใช้ได้ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและการให้อำนาจแก่ผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคนในทุกระดับ	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศไชปรัส
เป้าหมาย 10. ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ	
สอดคล้องกับ CPRD ข้อที่ 5 ความเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ	

เป้าประสงค์	แหล่งอ้างอิง
10.3 สร้างหลักประกันว่าจะมีโอกาสที่เท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ รวมถึงโดยการขจัดกฎหมาย นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมการออกกฎหมาย นโยบาย และการกระทำที่เหมาะสมในเรื่องนี้	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโบลิเวีย โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ แคนาดา ไชปรัส
เป้าหมาย 16. ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ	
สอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ 13 การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	
16.3 ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน	อ้างอิงจากข้อสังเกตเชิงสรุปของประเทศโบลิเวีย โคลอมเบีย เอธิโอเปีย กัวเตมาลา อิตาลี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อาร์เมเนีย ไชปรัส จอร์แดน มอลโดวา

อนึ่ง ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals ยังมีเป้าหมาย เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดอื่นๆ ที่ถึงแม้จะไม่ได้กล่าวถึงคนพิการไว้โดยตรงเป็นการเฉพาะ แต่มีถ้อยคำที่แสดง ถึงนัยยะและบริบทของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าไปในการพัฒนากระแสหลักด้วย หรือ Disability Inclusive Development: DID เช่น คำว่า for all (ทุกคน) inclusive (ครอบคลุม) หรือ universal (ถ้วนหน้า) โดยมีตัวอย่างเป้าประสงค์เหล่านี้ เช่น

ที่	เป้าประสงค์ (ภาษาไทย)	Target Detail (ภาษาอังกฤษ)
1.1	ภายในปี 2573 ขจัดความยากจนขั้นรุนแรง ทั้งหมด ในทุกที่ ซึ่งในปัจจุบันวัดจากคนที่ มีค่าใช้จ่ายดำรงชีพรายวันต่ำกว่า \$1.25 ต่อวัน	By 2030, eradicate extreme poverty for all people everywhere, currently measured as people living on less than \$1.25 a day
9.c	การเพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีด้านข้อมูลและ การสื่อสาร และพยายามที่จะจัดให้มีการ เข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดย ถ้วนหน้า และในราคาที่สามารถจ่ายได้ สำหรับประเทศพัฒนาน้อย ที่สุด ภายในปี 2563	Significantly increase access to information and communications technology and strive to provide universal and affordable access to the Internet in least developed countries by 2020
11.3	ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถ ให้ ครอบคลุม และยั่งยืน เพื่อการวางแผนและ การบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ อย่างมีส่วนร่วม บูรณาการและยั่งยืนในทุก ประเทศ ภายในปี 2573	By 2030, enhance inclusive and sustainable urbanization and capacity for participatory, integrated and sustainable human settlement planning and management in all countries

.....

Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Distr.: General
12 May 2016

Original: English

Committee on the Rights of Persons with Disabilities

Concluding observations on the initial report of Thailand*

I. Introduction

1. The Committee considered the initial report of Thailand (CRPD/C/THA/1) at its 36th and 237th meetings (see CRPD/C/THA/SR.236 and 237), held on 30 and 31 March 2016. It adopted the present concluding observations at its 252nd meeting, held on 11 April 2016.
2. The Committee welcomes the initial report of Thailand, which was prepared in accordance with the Committee's reporting guidelines, and thanks the State party for its written replies (CRPD/C/THA/Q/1/Add.1) to the list of issues prepared by the Committee (CRPD/C/THA/Q/1).
3. The Committee expresses its appreciation for the constructive dialogue held between the delegation of the State party and the Committee. The Committee also welcomes the independent participation of the National Human Rights Commission of Thailand.

II. Positive aspects

4. The Committee acknowledges various efforts by the State party to promote the rights of persons with disabilities, including the ratification of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and its Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children (2013) and the adoption of the:
 - (a) Regulation on the promotion and protection of the rights to recognition, equal access to and use of broadcasting programmes (2016);
 - (b) Persons with Disabilities Empowerment Act (2007) and its amendment (2013);
 - (c) Fourth National Plan of Empowerment of Persons with Disabilities (2012-2016);

* Adopted by the Committee at its fifteenth session (29 March-21 April 2016).

- (d) Five-Year Plan on the Development of Education for Persons with Disabilities (2012-2016);
- (e) First Strategic Plan for the Empowerment of Women with Disabilities (2013-2016);
- (f) Legislation withdrawing the interpretative declarations to article 18 of the Convention in February 2015.

III. Principal areas of concern and recommendations

A. General principles and obligations (arts. 1-4)

- 5. The Committee is concerned that the State party has not ratified the Optional Protocol to the Convention.
- 6. **The Committee encourages the State party to ratify the Optional Protocol to the Convention.**
- 7. The Committee is concerned about the fact that the new draft Constitution of Thailand *ad referendum* appears to weaken the overall legal protection of persons with disabilities when compared to the 2007 Constitution and omits specific references to persons with disabilities.
- 8. **The Committee recommends that the State party strengthen the legal protection of persons with disabilities in its new draft Constitution.**
- 9. The Committee is concerned that national laws are not fully harmonized with the Convention, particularly with respect to the concept of disability in section 4 of the Persons with Disabilities Empowerment Act and the criteria for access to services and funds that rely heavily on a medical assessment.
- 10. **The Committee recommends that the State party take the steps necessary to revise national legislation and policies in accordance with the human rights model of disability, in close consultation with representative organizations of persons with disabilities.**
- 11. The Committee is concerned with the overall limited empowerment of representative organizations of persons with disabilities by the State party, and the obstacles encountered by civil society organizations in obtaining certification and grants for setting up disability service centres as provided for in legislation.
- 12. **The Committee recommends that the State party adopt the measures necessary to ensure the active participation of representative organizations of persons with disabilities and facilitate their empowerment as service providers.**

B. Specific rights (arts. 5-30)

Equality and non-discrimination (art. 5)

- 13. The Committee is concerned that national laws, including the Persons with Disabilities Empowerment Act and the Gender Equality Act permit discrimination in specific cases; that denial of reasonable accommodation is not considered discrimination; and that the Sub-Committee on Elimination of Discrimination against Persons with Disabilities does not have the authority and resources necessary to appropriately address complaints of discrimination on grounds of disability by persons seeking remedies.

14. **The Committee recommends that the State party amend legislation to prohibit discrimination against persons with disabilities without exceptions, and to include a definition of reasonable accommodation, in conformity with the Convention; and take all the measures necessary, including upgrading the Sub-Committee on Elimination of Discrimination against Persons with Disabilities to a Committee, to ensure that it can effectively and independently address cases of discrimination on the grounds of disability, including intersectional and multiple discrimination.**

Women with disabilities (art. 6)

15. The Committee is concerned at the lack of legislation, policies or programmes designed to protect women and girls with disabilities from multiple and intersectional discrimination and violence; at the limited opportunities for women with disabilities to be systematically involved in decisions that concern them directly; and that there is no strategy to ensure the full development, advancement and empowerment of women and girls with disabilities.

16. **The Committee recommends that the State party:**

(a) **Adopt a strategy for guaranteeing full protection against discrimination, and enjoyment of the rights of women and girls with disabilities, particularly those living in rural areas and belonging to ethnic minorities;**

(b) **Ensure that women and girls with disabilities can participate effectively in decision-making processes at all levels on matters that concern them directly, including in the Thai Women's Assembly;**

(c) **Mainstream a perspective on women and girls with disabilities in its gender equality law, strategy, policies and programmes;**

(d) **In consultation with representative organizations of women with disabilities, implement a strategy to promote the full development, advancement and empowerment of women and girls with disabilities.**

Children with disabilities (art. 7)

17. The Committee is concerned about discrimination and stigma against children with disabilities, which results in reluctance by some parents of children with disabilities to register with the Department of Empowerment of Persons with Disabilities; the abandonment of children with disabilities by their families; and the number of children with disabilities living in institutions. The Committee is also concerned that children, their families and professionals working for and with children are unaware of their rights; entities working on their protection and promotion lack coordination; professionals in the field lack training; and reliable statistics and information on the situation of children with disabilities are lacking overall.

18. **The Committee recommends that the State party, in close consultation with representative organizations of children with disabilities:**

(a) **Adopt a strategy to combat stereotypes against children with disabilities and prevent their abandonment;**

(b) **Develop community-based services and assistance with a view to ending institutionalization;**

(c) **Raise awareness of the rights of children with disabilities and strengthen the provision of assistance appropriate to their age and impairment.**

Awareness-raising (art. 8)

19. The Committee is concerned about persisting negative attitudes, stereotypes and prejudices against persons with disabilities, including persons with psychosocial impairments, in society. It is also concerned about the State party's understanding of primary prevention of impairment as an implementation measure of the Convention.

20. **The Committee recommends that the State party bolster specific awareness-raising campaigns, including a mass-media strategy, with different target audience groups based on the human rights-based model of disability aimed at eliminating in society negative stereotypes and prejudices towards persons with disabilities, particularly persons with psychosocial impairments. It also recommends that primary prevention programmes relating to impairment and their respective budgets be removed from action plans and policies aimed at implementing the Convention. The Committee further encourages the State party, in collaboration with organizations of persons with disabilities, to develop and carry out training initiatives aimed at all public sector officials as well as the general public, for understanding and implementing the human rights model of disability.**

Accessibility (art. 9)

21. The Committee is concerned about the lack of implementation of legislation on accessibility, especially in remote and rural areas. It is also concerned about the lack of coherent standards on accessibility, effective enforceability and sanctions for non-compliance.

22. **The Committee recommends that the State party ensure the effective cooperation of cross-cutting ministries and the adoption of a comprehensive accessibility plan covering all facets in line with general comment No. 2 (2014) on accessibility, with sufficient resource allocation, enforceable and effective sanctions for non-compliance and a defined time frame for its implementation, by setting up a national database for its monitoring. The Committee recommends that the State party pay attention to the links between article 9 of the Convention and targets 11.2 and 11.7 of the Sustainable Development Goals , in order to provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, notably by expanding public transport, with special attention to the needs of persons with disabilities and to provide universal access to safe, inclusive, accessible, green public spaces, particularly for persons with disabilities.**

Situations of risk and humanitarian emergencies (art. 11)

23. The Committee is concerned about the lack of specific plans of prevention, protection and assistance for persons with disabilities in situations of risk and humanitarian emergencies, prepared in accordance with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction.

24. **The Committee recommends that the State party adopt a disaster risk reduction and management plan that ensures accessibility and the inclusion of all persons with disabilities, and that provides for a single point of contact in situations of emergency and disasters in accordance with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction.**

Equal recognition before the law (art. 12)

25. The Committee is deeply concerned about substituted decision-making and guardianship regimes for persons with disabilities.

26. **In the light of its general comment No. 1 (2014) on equal recognition before the law, the Committee urges the State party to repeal the regimes of substituted decision-making enshrined in, among others, sections 28 and 1670 of the Civil Code, and replace them with supported decision-making regimes that uphold the autonomy, will and preferences of persons with disabilities.**

Access to justice (art. 13)

27. The Committee is concerned at the lack of accessibility to the justice system, including physical access, legal aid, sign language interpreters in the courtroom, and procedural accommodation, particularly in rural areas. The Committee is also concerned that section 95 of the Civil Procedure Code can limit persons with disabilities from having their testimony accepted on an equal basis with others.

28. **The Committee recommends that the State party implement physical, informational and communicational accessibility, including through the provision of professional sign language interpreters, the use of Braille and other procedural accommodation; ensure the training of court personnel, judges, police officers and prison staff so as to uphold the rights of persons with disabilities, including the right to a fair trial, and amend the Civil Procedure Code to ensure the right to testify on an equal basis with others.**

Liberty and security of the person (art. 14)

29. The Committee is concerned that national laws provide for involuntary detention on the basis of impairment. It is also concerned about the lack of information on the safeguards and guarantees in place in the criminal justice system for persons with disabilities who are declared unfit to stand trial, the detention of persons based on that declaration and the application of security measures, often for an indefinite period of time.

30. **The Committee recommends that the State party repeal all legislation that authorizes institutionalization on the basis of impairment without the free and informed consent of the person, including cases where consent is substituted by a third party. It also recommends that the declaration of unfitness to stand trial be removed from the criminal justice system and that the State party review the procedures used to penalize persons with disabilities when they commit criminal offences in order to ensure due process guarantees for persons with disabilities on an equal basis with others, for example, the presumption of innocence and the rights to defence and to a fair trial.**

Freedom from torture and cruel, inhuman or degrading treatment or punishment (art. 15)

31. The Committee is concerned about reports of inhuman or degrading involuntary treatment of persons with disabilities, including the use of electroshock therapy, restraints, isolation and seclusion, on the basis of the perceived dangerousness to themselves or others on impairment.

32. **The Committee recommends that the State party take effective and appropriate measures, including those of a legislative nature, to prevent inhuman or degrading medical treatment on the basis of actual or perceived impairment.**

Freedom from exploitation, violence and abuse (art. 16)

33. The Committee is concerned about the situation of persons with disabilities living in poverty, who are often at risk of exploitation and abuse, including begging and human trafficking for labour and sexual exploitation. It is also concerned about violence against

and abuse of persons with disabilities, particularly girls and women with disabilities, and regrets the absence of a disability perspective in policies for protection from violence, abuse and exploitation.

34. **The Committee recommends that the State party develop a strategy for the protection of persons with disabilities, especially women and girls, from violence, abuse and exploitation, inside and outside the home environment. It also recommends that the State party take the measures necessary to prevent persons with disabilities from exploitation through begging and human trafficking and to strengthen the general perception of the importance of human dignity. It further recommends that the State party guarantee that all persons with disabilities, particularly women and girls, have access to justice when they have been subjected to violence, abuse or exploitation.**

Protecting the integrity of the person (art. 17)

35. The Committee is concerned that persons with disabilities, including women, girls and boys with disabilities, continue to be subjected to involuntary medical treatment, including forced sterilization and abortion.

36. **The Committee recommends that the State party take efficient measures to protect persons with disabilities, including women, girls and boys, from forced interventions, especially sterilization and abortion, and ensure that the individual's right to free, prior and informed consent to treatment is upheld and supported decision-making mechanisms are provided.**

Liberty of movement and nationality (art. 18)

37. The Committee is concerned that the rules governing section 19 of the Persons with Disabilities Empowerment Act limit the application for disability identity cards to persons with disabilities who hold Thai citizenship only. It is concerned that this excludes non-Thai persons with disabilities and those who are not registered in the civil registry from benefiting from services and entitlements. It is also concerned about the fact that many children and adults with disabilities are not registered due to the widespread stigma of being identified as a person with disability.

38. **The Committee recommends that the rules governing section 19 of the Persons with Disabilities Empowerment Act be amended to ensure that all persons with disabilities, regardless of nationality, including persons from different ethnic and indigenous backgrounds, migrants, refugees and asylum seekers, can benefit from available services and entitlements. It also recommends that concrete steps be taken to provide information and conduct awareness-raising on registration to gain access to services.**

Living independently and being included in the community (art. 19)

39. The Committee is concerned about the institutionalization of persons with disabilities, including girls and boys, in residential institutions, hospitals, half-way homes and rehabilitation centres, and the insufficiency of community-based support services to implement independent living. The Committee is also concerned that many initiatives for facilitating the enjoyment of the right to independent living remain isolated examples and face challenges in terms of sustainability.

40. **The Committee recommends that the State party, in active dialogue with organizations of persons with disabilities:**

ภาคผนวก ข.

- ข้อสังเกตเชิงสรุปต่อรายงานฉบับแรกของประเทศไทย (Concluding observations on the initial report of Thailand: COB)

- (a) **Adopt a concrete time frame for the deinstitutionalization of persons with disabilities;**
- (b) **Make available a range of supports in the community to ensure that persons with disabilities can exercise choice and control regarding where and with whom they live;**
- (c) **Continue and strengthen initiatives for independent living to ensure long-term sustainability.**

Freedom of expression and opinion, and access to information (art. 21)

41. The Committee is concerned at the lack of availability of public information and mass media for persons with disabilities in accessible and usable formats, that Thai Sign Language is only recognized in a government resolution of 17 August 1999 signed by the Permanent Secretary for Education on behalf of the Government, and that provision of sign language interpreters in public offices is very limited, especially in rural and remote areas.

42. **The Committee recommends that the State party develop and use accessible communication formats, such as Braille, tactile formats, sign language, easy-read and others, for mass media and public information ensure the accessibility of government websites, and take with concrete and effective measures to control and monitor accessibility and apply sanctions for non-compliance. It also recommends that the State party officially recognize Thai Sign Language in legislation to ensure its full and effective application in the State party and increase training and certification initiatives to ensure the availability of professional Thai Sign Language interpreters.**

Respect for home and the family (art. 23)

43. The Committee is concerned that family law (Commercial and Civil Code, book V) prevents some persons with disabilities from marrying and founding a family. It is also concerned that parents of children with disabilities encounter obstacles to gaining access to specific support for exercising their parental responsibilities and preventing abandonment.

44. **The Committee recommends that the State party repeal section 1449 and related provisions of the family law that discriminate against certain persons with disabilities with respect to their right to marry and found a family, and that it increase the availability of early and comprehensive information, services and support to children with disabilities and their families.**

Education (art. 24)

45. The Committee is concerned that the right to inclusive education remains unfulfilled for many persons with disabilities; that some schools refuse to admit students with disabilities; and that staff and educational establishments, particularly in rural and remote areas, have limited capacity, skills and resources.

46. **The Committee calls upon the State party to adopt all legal and other measures necessary to ensure the provision, as a legally enforceable right, of inclusive quality education to persons with disabilities, especially children with disabilities, in mainstream schools within their communities. The Committee also recommends that the State party allocate adequate resources, provide reasonable accommodation and individualized support measures to students with disabilities and ensure the mandatory pre-and in-service training of teachers and other education personnel on inclusive education. The Committee recommends that the State party pay attention to the links between article 24 of the Convention and targets 4.5 and 4 (a) of the Sustainable Development Goals, to ensure equal access to all levels of education and**

vocational training, and build and upgrade education facilities that are disability-sensitive and safe.

Health (art. 25)

47. The Committee is concerned that mainstream health services and information on public health education are not accessible to persons with disabilities, particularly in rural areas. It is also concerned about the insufficiency of training for all health professionals on the rights of persons with disabilities.

48. The Committee recommends that the State party strengthen its efforts to ensure that all health services for the general public are fully accessible and incorporate a gender perspective, especially in rural areas. The Committee also recommends that the State party take measures to provide mandatory training to all health professionals on the rights of persons with disabilities, including the right of all persons with disabilities to give their free and informed consent.

49. The Committee is concerned that private health insurance companies discriminate against persons with disabilities by refusing to sell them health insurance policies because of their disability.

50. The Committee recommends that the State party prohibit discrimination on the basis of disability by private health insurance companies.

Habilitation and rehabilitation (art. 26)

51. The Committee is concerned about the insufficiency of habilitation and rehabilitation services and technology, particularly in rural areas, and that access to these remains for the most part dependent on a medical assessment.

52. The Committee recommends that the State party increase the human, technical and financial resources to organize, strengthen and extend comprehensive habilitation and rehabilitation services and technology, on the basis of the multidisciplinary assessment of individual needs and strengths.

Work and employment (art. 27)

53. The Committee is concerned at the low employment rate among persons with disabilities, particularly among women. It is also concerned about the prejudice against persons with disabilities, their lack of opportunities for training to gain access to employment, and employers' preference to pay a levy to the National Fund for the Empowerment of Persons with Disabilities rather than recruit persons with disabilities. It is also concerned that only a limited amount of the Fund's loans are concretely allocated to supporting the empowerment of persons with disabilities and that its effectiveness is constrained by public regulations.

54. The Committee recommends that the State party:

(a) Increase employment opportunities in the open labour market for persons with disabilities, particularly women, including through awareness-raising campaigns targeting employers and the public at large to eliminate prejudice against persons with disabilities;

(b) Implement training and skills development programmes to facilitate the recruitment of persons with disabilities and self-employment opportunities;

(c) Provide access to supported employment measures in the open labour market, ensure the transparent and accountable management of the National Fund

for the Empowerment of Persons with Disabilities, and include persons with disabilities within its administration;

(d) Pay attention to the links between article 27 of the Convention and Sustainable Development Goal 8, target 8.5, to ensure the achievement of full and productive employment and decent work for all including persons with disabilities and equal pay for work of equal value.

Adequate standard of living and social protection (art. 28)

55. The Committee is concerned about persons with disabilities in situations of poverty, particularly those belonging to ethnic minority groups, in single parent-headed households and in families where parents care for a child with disabilities on a full-time basis. It is concerned about the low percentage of persons with disabilities entitled to receive a disability grant and the insufficiency of the grant to ensure an adequate standard of living.

56. **The Committee urges the State party to review its social security legislation with a view to ensuring equal access for all persons with disabilities to social protection. It also recommends that the minimum living support is given on the basis of the personal characteristics, circumstances and requirements of persons with disabilities. The Committee recommends that the State party pay attention to the links between article 28 of the Convention and target 10.2 of the Sustainable Development Goals, to empower and promote economic inclusion of all, irrespective of disability status.**

57. The Committee is concerned about the loss of universal health-care services for persons with disabilities once they are employed and subject to the Social Insurance Act.

58. **The Committee recommends that the State party make health-care services universal to all persons with disabilities, regardless of their employment status, in order to support disability-related expenses and enable them to achieve an adequate standard of living.**

Participation in political and public life (art. 29)

59. The Committee is concerned about restrictions on the right of persons with disabilities to vote and stand for election and the lack of measures to ensure the secrecy of their vote. It is also concerned about the lack of information on accessible formats of voting procedures.

60. **The Committee recommends that the State party revise all laws that limit the participation of persons with disabilities in political and public life in order to enable all persons with disabilities to vote and to stand for election, including by restoring legal capacity as required, and to ensure that all stages of an election are made fully accessible, including the political campaigns and their materials and the act of voting, including with respect to the secrecy of voting.**

Participation in cultural life, recreation, leisure and sport (art. 30)

61. The Committee is concerned that the State party has not yet ratified the Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled.

62. **The Committee encourages the State party to adopt all appropriate measures to ratify and implement the Marrakesh Treaty as soon as possible.**

C. Specific obligations (arts. 31-33)

Statistics and data collection (art. 31)

63. The Committee is concerned that the State party is not collecting data necessary to enable it to implement the Convention.

64. **The Committee recommends that the State party review its data collection and analysis and bring them into line with the Convention. It also recommends that the State party pay attention to the links between article 31 of the Convention and target 17.18 of the Sustainable Development Goals, to increase significantly the availability of high-quality, timely and reliable data disaggregated by income, gender, age, race, ethnicity, migratory status, disability, geographic location and other characteristics relevant in national contexts.**

International cooperation (art. 32)

65. The Committee is concerned by the lack of information on disability-specific measures envisaged to implement Agenda 2030 for Sustainable Development and the goals of the Incheon Strategy to “Make the Right Real” for Persons with Disabilities in Asia and the Pacific. It is also concerned that much of the State party’s South-South cooperation regarding persons with disabilities is oriented around health, in detriment of a holistic approach to disability.

66. **The Committee recommends that the State party integrate a disability rights-based perspective in all international cooperation and development efforts, in close consultation with representative organizations of persons with disabilities.**

National implementation and monitoring (art. 33)

67. The Committee is concerned that the Department for the Empowerment of Persons with Disabilities lacks sufficient capacity and resources to fulfil its mandate. It is also concerned about the criteria for the appointment of “disability experts”, as well as the lack of a clear role for representative organizations of persons with disabilities. The Committee is further concerned that the status of the National Human Rights Commission of Thailand was downgraded to “B”.

68. **The Committee recommends that the State party ensure that the Department for the Empowerment of Persons with Disabilities closely consults with organizations representing persons with disabilities nationwide to standardize the selection of “disability experts”, to ensure the quality of the experts and an adequate representation of the interests of persons with disabilities, especially women and girls with disabilities. The Committee also recommends that the State party develop a national action plan that incorporates a formal system of monitoring to ensure the implementation of the Persons with Disabilities Empowerment Act and other laws and policies relating to persons with disabilities. The State party is further encouraged to ensure the participation of persons with disabilities and their representative organizations in the monitoring of the implementation of the Convention. It calls on the State party to ensure that the National Human Rights Commission of Thailand fulfils the principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights (the Paris Principles).**

Technical cooperation

69. The Committee recommends that the State party avail itself of technical cooperation from the member organizations of the Inter-Agency Support Group on

the Convention for the purpose of obtaining guidance and assistance on implementing the Convention and the present concluding observations.

IV. Follow-up

Dissemination of information

70. The Committee requests that the State party provide information, within 12 months of the adoption of the present concluding observations and in accordance with article 35 (2) of the Convention, on the measures taken to implement the Committee's recommendations contained in paragraphs 54 (c) (work and employment) and 68 (national implementation and monitoring).

71. The Committee requests the State party to implement the recommendations of the Committee contained in the present concluding observations. It recommends that the State party transmit the concluding observations for consideration and action to members of the Government and parliament, officials in relevant ministries, and members of relevant professional groups, such as education, medical and legal professionals, as well as to local authorities and the media, using modern social communication strategies.

72. The Committee strongly encourages the State party to involve civil society organizations, in particular organizations of persons with disabilities, in the preparation of its periodic report.

73. The Committee requests the State party to disseminate the present concluding observations widely, including to non-governmental organizations and representative organizations of persons with disabilities, and to persons with disabilities themselves and members of their families, in national and minority languages, including sign language, and in accessible formats, and to make them available on the government website on human rights.

Next periodic report

74. The Committee requests the State party to submit its combined second, third and fourth periodic reports by 29 August 2022, and to include in them information on the recommendations made in the present concluding observations. The Committee also requests the State party to consider submitting the above-mentioned reports under the Committee's simplified reporting procedure, according to which the Committee prepares a list of issues at least one year prior to the due date set for the report of a State party. The replies of a State party to such a list of issues constitute its report.

ภาคผนวก ค.

- รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
- รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ประจำคณะกรรมการ
- รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการ
- รายชื่อคณะอนุกรรมการ

**คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิเตอร์ บุญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก วีรฉัตร ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๓. พลเอก อีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๔. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	กรรมการ
๑๕. นายปรีชา วัชรภักดิ์	กรรมการ
๑๖. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม	กรรมการ
๑๗. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๘. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๙. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๒๐. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	กรรมการ
๒๑. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	กรรมการ
๒๒. พลเอก อุดุลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๓. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๔. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๒. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๕. นายอภิวัชร บัวพันธ์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๖. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมินทร์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๗. นางพรรณรัตน์ เกரியวัฒนา	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๘. นายวงศ์พันธ์ วัฒนยพัต	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๙. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๐. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์อภัยชัย รัตนอุบล	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๒. นางงามจิต แต่สุวรรณ	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๓. นางนฤมล ล้อมทอง	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๔. นางรัตนา สัยยะนิฐี	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๕. นางอาทิตยา นรารวัชร	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๖. พลโท จริญญา พันธุนนท์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๗. นายชาติตรี ฤทธิ์ทอง	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๘. นายบุญชัย ตั้งจิตดำรงรัตน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๙. นางญานิน วังซ้าย	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๐. นางธนันทธร นิธิธีรพัชร	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๑. นางปนัดดา รักษาแก้ว	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๒. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๓. นางรัชดา บุญยุบล	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๔. นางรัตนา ตฤณารังสี	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๕. นาวาเอกหญิง วิชุดา วารุณประภา	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๖. นาวาโท สายชล ช้างน้อย	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๗. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์คณะกรรมการธิการ

๑. นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล
๒. นางกัระณา สุมาวงศ์
๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๔. นางจันทิรา กิตติฐิติกุล
๕. นางสาวฐาปนี สุขสำราญ
๖. นายนิติ ถาวรวิชัย
๗. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว
๘. นางสาวเบญจวรรณ อานเป็รื่อง
๙. นางผาณิต พูนศิริวงศ์
๑๐. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๑๑. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล
๑๒. นายสมบูรณ์ วราห์บัณฑิตวิทย์
๑๓. พันเอก สรศักดิ์ อนันตสมบูรณ์
๑๔. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสูตร
๑๕. นายสุรวัฒน์ ชมพูพงษ์
๑๖. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๗. พลโท อัครชัย จันทระโตษะ
๑๘. พลอากาศตรี อิศพร คณะเจริญ
๑๙. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก และเยาวชน

๑. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ	อนุกรรมการ
๖. รศ. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์	อนุกรรมการ
๗. นางธัชกร เหมะจันท	อนุกรรมการ
๘. นางสาวอนอมขวัญ ฦ ป้อมเพชร	อนุกรรมการ
๙. นางเทพวัลย์ ภรณวลัย	อนุกรรมการ
๑๐. นายบุรินทร์ สุขพิศาล	อนุกรรมการ
๑๑. นางนฤมล ล้อมทอง	อนุกรรมการและโฆษก
๑๒. นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยขึ้นงาม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์อรรถชัย รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางธนนันท์ธร นิธิธีรพัชร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางสาวพรทิพย์ เตชะสมบูรณาจิก	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นางธิดาเพ็ญ ทวีศรี	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นายพันธุ์ เจตณลิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายวงศกร ภูทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายอิทธิพล สงวนดีกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๕. นายสัจญา สติรพงษ์สุทธิ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๖. นายเกษมศักดิ์ สีหพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๗. นายโยธิน ทองพะวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๘. ประธานสภาเด็กและเยาวชน
แห่งประเทศไทย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๖. นางสาวสุชาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุทธิณี เมธิประภา	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. นางรัตนา สัยยะนิฐี	อนุกรรมการ
๑๑. นางเกณิกา เฟื่องฟู	อนุกรรมการ
๑๒. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางกิริธนา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. พลตรี เปรมชัย สโรบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายราชันย์ บุญธิมา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายสุรวัดน์ ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการผู้สูงอายุ

๑. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก อรุณ สมตน	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. รองศาสตราจารย์พินิจ กุลละวณิชย์	อนุกรรมการ
๕. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว	อนุกรรมการ
๖. นางธิดา ศรีไพพรรณ	อนุกรรมการ
๗. พลโท กิจจา ศรีทองกุล	อนุกรรมการ
๘. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล	อนุกรรมการ
๙. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิินทร์	อนุกรรมการ
๑๐. นาวาโท สมพล มหาสิงห์	อนุกรรมการ
๑๑. นาวาโท พัชระ ไม้หอม	อนุกรรมการ
๑๒. นางเมธินี รัตสาร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. พลโท จริญญา พันธุนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. พลอากาศตรี อีทพร คณะเจริญ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. รองศาสตราจารย์อาชัญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. รองศาสตราจารย์ศรีรินทร์ เกรย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นาวาเอกหญิง วิชุดา วารุณประภา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. พันเอก สรศักดิ์ อนันตสมบูรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. พันเอกหญิง สิรินพรรณ ศรีกุลวงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายชาติรี ฤทธิทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายดำรงชัย พุ่มสงวน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุทธิดา ชวนวัน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

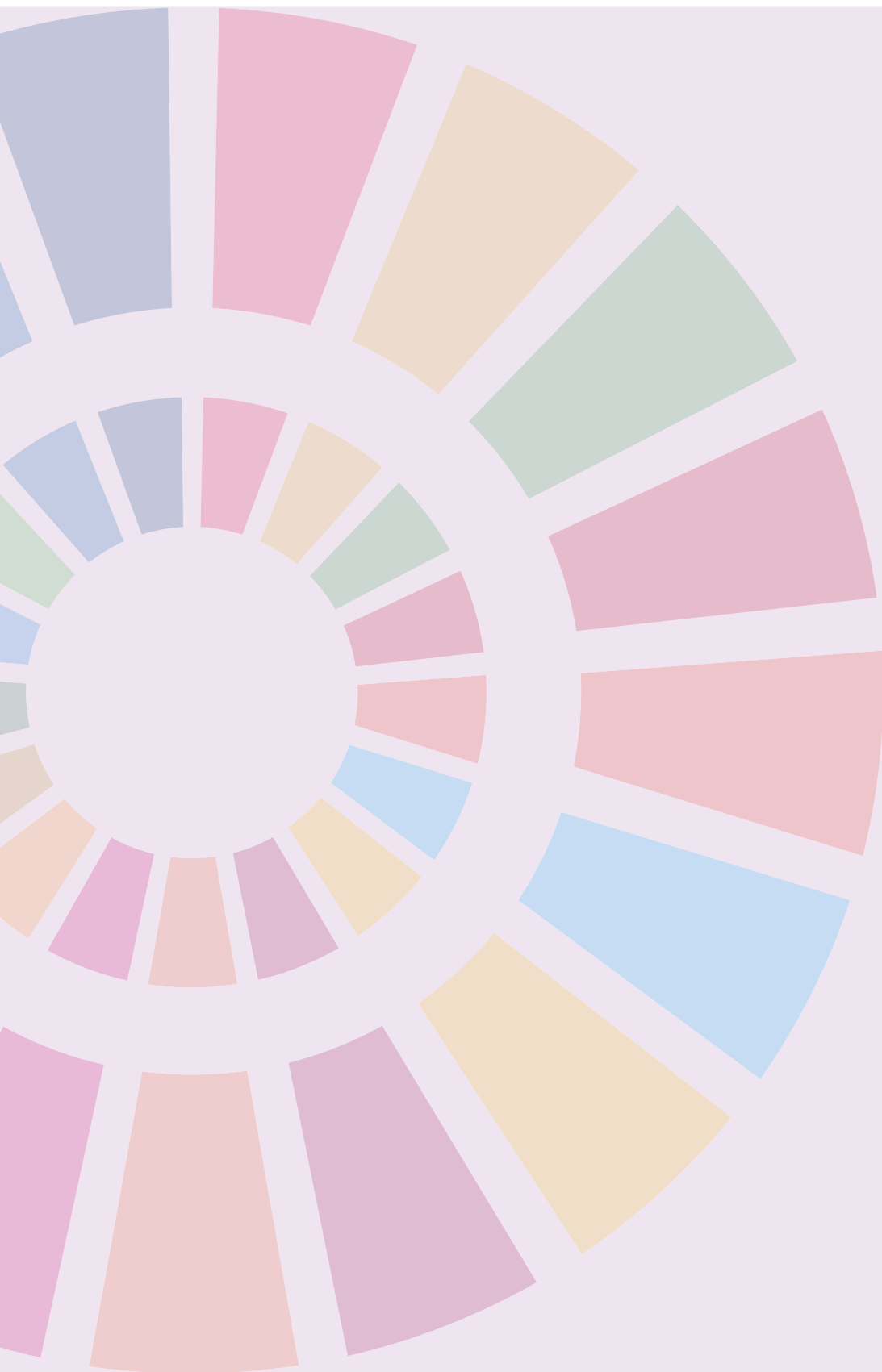
คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิร บัญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการ
๕. นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม	อนุกรรมการ
๖. นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๗. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๘. นายวิฑูต บุณนาค	อนุกรรมการ
๙. นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล	อนุกรรมการ
๑๐. นางอาทิตยา นรารวัชร	อนุกรรมการ
๑๑. นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายธีรยุทธ สุขธนวิท	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางธนาภรณ์ พรหมสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางนุชจारी คล้ายสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นางเบญจมา ชลธารนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางพิมพ์พา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. แพทย์หญิงวัชรา ธีวโอบุญ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายสมชาย เจริญอำนาจสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการสังคม
เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวศิริพร ภิญโญสิริธร	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการ การพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
๒. นางธนยา สิงห์มณี	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวพิมพ์ปฎยา อติสิราวัชร	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวเพชรรัตน์ ฉัตรเพชร	วิทยากรชำนาญการ
๕. นางจิตตินันท์ ศิริอังกานนท์	วิทยากรชำนาญการ
๖. นางสาวฉัตรสุดา ศิริวงศ์	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวจิณณพัทธ์ ไชวิเชียร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๘. นายสุริยะ อุปลาบัติ	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๙. นางสาวสโรชา แก่นจำปา	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๑๐. นางสาวนธิตา ศรีอุตะ	พนักงานสนับสนุนการประชุม
๑๑. นายรุ่งเพชร งามพร้อม	พนักงานสนับสนุนการประชุม

กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑-๒

